

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 29.

ΤΟΜΟΣ Β΄.

9 ΜΑΪΟΥ 1893.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΑΡΕΡΓΑ.*

[Τὰ Προμώτου. — Προόχοι ἢ Βρόχοι. — Τὰ Βορραδίου. — Τὰ Ἀνθεμίου. — Βασιλεία ἐν Βρόχοις. — Μετάνοια Θεοδώρας. — Αἱ Σοφίαναι. — Ἡ Χρυσόκεραμος.]

Τῆ 5 ἰουνίου 617, καθ' ἣν δίδωσιν ἡμερομηνίαν ὁ εἰδικῶς περὶ τὴν βυζαντινὴν χρονογραφίαν ἐνδιατριψας Ἐδουάρδος Μυράλτ, οἱ Ἄδαροι δόλω καὶ προδοσίᾳ εἰσελάσαντες ἐντὸς τοῦ Μακροῦ Τείχους «αὐτῇ τῇ κυριακῇ ἀπὸ ἐσπέρας ἕως τῆς Χρυσῆς Πόρτας πάντας ἐπραΐδουσιν οὗς νῦρον ἐξω τῆς πόλεως μετὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς προαστείοις ὁπωσοῦν εὐφρεθέντων ἀνθρώπων τε καὶ ἀλόγων παντοδαπῶν. Εἰσῆλθαν δὲ καὶ εἰς τοὺς ἁγίους Κοσμῶν καὶ Δαμιανῶν ἐν Βλαχέρναις, καὶ εἰς τὸν Ἀρχαγγέλον πέραν εἰς τὰ Προμώτου, καὶ οὐ μόνον ὅτι τὰ κηδούρια καὶ τὰ ἄλλα κειμήλια ἀφείλαντο, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἁγίαν Τράπεζαν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἀρχαγγέλου κατέκλασαν, καὶ πάντας μετὰ τῶν ἀφαιρεθέντων αὐτῶν μετόπισθεν πέραν τοῦ Δανουδίου, μηδενὸς ἀντιστατοῦντος». (Πασχάλιον Χρονικόν, Ἐκδ. Βόννης, σελ. 713).

Ποῦ τὰ Προμώτου ἐκείντο δὲν ὑπάρχει ἀπικριθεύμενον. Μυσίαν τῶν Προμώτου ἢ Προμούντου ἀνευρίσκωμεν, ἐκτὸς τοῦ Πασχαλίου Χρονικοῦ, παρὰ τῷ ἀνωτέρῳ πατριογράφῳ, λέγοντι ὅτι ἐν αὐτοῖς ὑπῆρχεν ἀρχαιότερον μονή, ἐν ἣ ἀπεκείρατο Ἀναστασία, ἡ σύζυγος Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου, ἣν, διὰ τὸ εἶναι Χριστιανὴν, ἐξέβαλε τῆς βασιλείας· παρὰ Νικίτη τῷ

Παφλαγόνι ἐν βίῳ Ἰγνατίου καὶ παρὰ Συμεὼν τῷ Μαγίστρω ἐν τοῖς περὶ Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας. «Ἐξώρισε δὲ (ὁ Βάρδας) Ἰγνάτιον ἐν τῇ νήσῳ Τερεθίνθῳ, ἐν ἣ καὶ ἐταλαιπωρεῖτο, μυρία καθ' ἑκάστην πρὸς τὸ παραιτηθῆσθαι ὑπομένων. Εἶτα φέρουσιν αὐτὸν εἰς τὴν Ἰβερίαν δέσμιον, καὶ κατακλείουσιν εἰς μάνδραν αἰχῶν. Εἶτα εἰς τὰ Προμούντου ἀγαγόντες, Λέων ὁ Λαλάκων τοῖς ραπίσμασι τὰς διαγόνας αὐτοῦ ἀνέθλασεν ὡς δύο μύλας αὐτοῦ ἐκπεσεῖν». Ἐκ τῶν ὀλιγίστων τούτων χωρίων τῶν βυζαντινῶν συγγραφέων, ἐν οἷς μνεία τῶν Προμώτου γίνεται, οὐδὲν βεβαίως θετικὸν ἐξάγεται περὶ τῆς θέσεως, ἐν ἣ ἐκείτο τὸ οὕτω δὴ καλούμενον προάστειον τῆς πόλεως. Τοῦτο μόνον ὀρθῶς ὁ Δουκάγγιος ἐκ τῆς ἐν τῷ Πασχαλίῳ Χρονικῷ λέξεως πέραν συνεπέρανεν ὅτι ἐκείτο ἐν τῇ ἀντικρῦ τῆς πόλεως ἀσιατικῇ παραλίᾳ (in adverso urbis littore asiatico). Προαγόμενος δὲ ἐκ τῆς ἰγ' ἐπιστολῆς τοῦ Αὐσονίου πρὸς Παῦλον, ἐν ἣ ἐξαιρόνται διὰ τῶνδε τὰ ὄστρεϊδια, ἅπερ ἐπ' αὐτοῦ Προμῶτι ἐκαλοῦντο,

Accedunt quae fama recens, Byzantia super
littora et insana generata Propontidis acta,
Promoti celebrata ducis de nomine laudat

ἀποφαίνεται ὅτι τὸ προάστειον τοῦτο, ὅπερ παρέκειτο, λέγει, τῇ χαλκιδικονικῇ ἀκτῇ, ἣν τοῦ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου στρατηγοῦ Προμώτου, ὃς συνυπατεύσας τῷ 389 τῷ στρατηγῷ Τιμασίῳ ἐδολοφονήθη τῷ 391 ταῖς ἐνεργεταῖς τοῦ Ρουφίνου, κινδυνῶν δ' ὑπὸ τοῦ Φράγκου Βαυδωνος ἐγένετο τῆς παγκάλου θυγατρὸς αὐτοῦ Εὐδοξίας, πρὸς ἣν ἔρωτι τρωθεὶς ὁ Ἀρκάδιος, διὰ τῆς δεξιᾶς μεσολαβήσεως τῆς χήρας τοῦ Προμώτου Μάρσας, τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ εὐνούχου Εὐτροπίου, ἀνεβίβασεν αὐτὴν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Δουκάγγιος· ὁ δὲ πημέτερος Σκαρλάτος ὁ Βυζάντιος, ἀντιγράφων αὐτὸν ἐν τοῖς περὶ Προμώτου, προστίθησι μόνον τάδε: « Πέραν εἰς τὰ Προμώτου ἦτον καὶ γὰρ τοῦ Ἀρχαγγέλου, ὃν

*) Ἀνεκινώθη ἐν τῇ τακτικῇ συνεδρίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τῆς 3 Μαιου.

νομιζώ είναι τὸν ἐν τοῖς Σατύρου, χωρὶς τοποθετουμένου μὲν πρὸ τοῦ Βρύαντος, παρονομασθέντι δὲ πιθανῶς ἀπὸ τινος ἀγάλματος Σατύρου, ἰδρυμένου ἐν τῷ ἐνταῦθα εἰδωλείῳ, ὅπου ὑπῆρχεν, ὡς φαίνεται, καὶ ἀγκυροδόλιον (σκάλωμα, ἐμπορεῖον), ὅθεν ὁ ὑπὸ τὸν Ἰζάθ (Ἰεζήδ) στόλος τῶν Σαρακηνῶν, ὁ ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου κατὰ τῆς πόλεως ἐπιπλεύσας, «προσώρμιθεν εἰς τὸν Σάτυρον καὶ εἰς τὸν Βρύαντα καὶ ἕως Κάρτου λιμένος» κατὰ τὸν Κεδρνόν».

Κατὰ ταῦτα δεόν νὰ υποθέσωμεν ὅτι οἱ Ἄβαροι, ἐπιβάντες τῶν ἐλαφρῶν αὐτῶν μονοξύλων ἐν τῇ κατὰ τὴν Προποντιδα θρακικῇ παραλίᾳ, ἐπεχείρησαν μακροτάτην θαλασσίαν ἐκδρομὴν ἐν θαλάσῳ οὐχὶ πάντοτε νηνέῳ καὶ ἀκινδύνῳ, καὶ ταῦτα παραπλέοντες τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐπὶ κινδύνῳ τοῦ νὰ περιπέσωσιν εἰς τὰς διήρεις καὶ τριήρεις τῶν Βυζαντινῶν, διὰ μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ διώσωσι τὸν ἐν τοῖς Σατύρου (μεταξὺ, δῆλον ὅτι, Φενέρ Βαγτσέ καὶ Μάλτελε) ναὸν τοῦ ἀρχιστρατήγου τοῦ Ἀνατέλλοντος, ναόν, ὃν οὔτε ἐγνώριζον οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ γνωρίζωσιν, ἐνῶ, προκειμένου περὶ διώσεως καὶ διαρπαγῆς, εἶχον πρόχειρα καὶ πρὸ αὐτῶν τὰ βρισθόντα μεγαλοπρεπῶν κτισμάτων θρακῶα καὶ ἀσιατικὰ προάστεια τοῦ Βοσπόρου, εἰς ἃ, οὐδενὸς ἀνισταοῦντος, ὡς τὸ Πασχάλιον Χρονικὸν λέγει, ἦδύναντο νὰ ἐκδράμωσιν. Ὁμολογητέον ὅτι τὸ πρᾶγμα φαίνεται ὄλως ἀπίθανον, ἀφοῦ δὲ ἐπὶ τῶν Ἀσιατικῶν παραλίᾳ, ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐκείντο οὐχὶ ἐν τοῖς Σατύρου, ὡς ὁ Βυζάντιος λέγει, οὔτε παρὰ τὴν Χαλκηδονικὴν ἀκτὴν, ὡς ὁ Δουκάγιος, ἀλλὰ πάντως ἐντὸς πού τοῦ Βοσπόρου καὶ ἀντικρῶ πιθανῶς τῶν Χαλῶν ἢ Χηλῶν (τοῦ σήμερον Βεδεκίου), αἵτινες ἐχρησίμευον ὡς ἐπίγειον εἰς τὰ μονόξυλα τῶν Ἀβάρων, ὅτε τῷ 626 ἐπανελθόντες ἐπολιόρησαν τὴν Κωνσταντινούπολιν. Διὰ Χαλῶν ἐπὶ Χρυσόπολιν ἀντεπέρω τὸς Πέρσας πρεσβευτῶς οἱ Ἄβαροι, ὅτε περιέπεσαν εἰς τοὺς τῶν Βυζαντινῶν καράδους, εἰς Χαλὰς δὲ ἀπῆλθεν ὁ Χαγάνος καὶ ἔβαλεν εἰς θάλασσαν μονόξυλα, ὀφείλοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀντιπέραν καὶ ἀγαγεῖν πρὸς ἑαυτὸν τοὺς Πέρσας κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῶν (Πασχ. Χρ. σ. 722—723). Βέβαιον σχεδὸν ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι καὶ κατὰ τὴν πρὸ ἐννεαετίας γενομένην πρώτην κατὰ τῶν προαστείων τῆς πόλεως ἐξοδὸν τῶν Ἀβάρων τὸ αὐτὸ ἐπίγειον ἐχρησίμευσεν αὐτοῖς ἐν ταῖς εἰς τὰ ἀσιατικὰ προάστεια ἐκδρομαῖς αὐτῶν. Ἄλλως δὲ καὶ ὁ Αὐσόγιος μετὰ τῶν λαμπρῶν ὀστρεϊδίων του μὲ ἐμβάλλει εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ πιστεύσω ὅτι τὰ ὀστρεϊδία ταῦτα ἠγρεύοντο οὐχὶ παρὰ τὴν χαλκηδονικὴν ἀκτὴν, ἥτις οὐδέποτε ἐφημιόθη ἐπὶ τῆς ὀστρεϊδίου αὐτῆς, ἀλλὰ μεταξὺ Χαλῶν καὶ Ἀνάπλου ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς ἀντικρῆς ἀφ' ἑτέρου ἀσιατικῆς παραλίας τοῦ Βοσπόρου, ἐνθα μέχρι τοῦ νῦν ἀγρεύονται τὰ ἀριστα τῶν ὀστρεϊδίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὰ λεγόμενα ρεμματίσια, byzantia suber littora (παράτην βυζαντιακὴν — καὶ οὐχὶ τὴν χαλκηδονικὴν — ἀκτὴν).

Ἐκεῖ ἄρα, φρονῶ, ἀναζητητέον τὰ Προμῶτου ἢ

Προμούντου καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἐπιφανῆ ναὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου, ὅστις τοσοῦτον ἐκέντησε τὰς διαρπακτικὰς τῶν Ἀβάρων ὀρέξεις, ὥστε νὰ ἐπιχειρήσῃ θαλασσίαν ἐκδρομὴν. Ὁ ναὸς οὗτος πρέπει νὰ υποθέσωμεν ὅτι περίοπτος αὐτοῖς ἦν ἀπὸ Χηλῶν καὶ διαπρέπων πλούτῳ καὶ μεγέθει καὶ κάλλει τοιοῦτον δ' εὐρίσκομεν τὸν ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ κτισθέντα ἐν τῇ ἀσιατικῇ παραλίᾳ τοῦ Βοσπόρου καταντικρῶ τοῦ ὁμωνύμου ἐν τῷ Ἀνάπλω ναοῦ. Ἰερὰ δύο, λέγει ὁ Προκόπιος (περὶ Κτισμάτων I, 8), τῷ Ἀρχαγγέλω Μιχαὴλ ἀνειμένα, καταντικρῶ ἀλλήλων ἐστῶτα, τοῦ πορθμοῦ ἐκατέρωθεν συνέβαιναν εἶναι, θῆτερον μὲν ἐν χώρῳ καλονυμένῳ Ἀνάπλω ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι τὸν Εὐξείνιον Πόντον, τὸ δὲ δὴ ἕτερον ἐν τῇ ἀντιπέρᾳ ἀκτῇ. Προόχθους μὲν ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ ἄνθρωποι τὴν ἀκτὴν, ὅτι δὴ προέβλνται, οἶμαι, κατὰ πολὺ τῆς ταύτη ἡϊόνος, νῦν δὲ Βρόχοι ἐπικαλεῖται, διαφθειρομένης τὰ ὀνόματα τῆς τῶν ἐπιχωρίων ἀγνοίας τῷ μῆκει τοῦ χρόνου». Ὁ ναὸς οὗτος ἔκειτο, κατὰ τὸν εἰρημένον ἰστορικόν, ἐπὶ χώρου μικρὸν τῆς θαλάσσης διέχοντος, ὀμαλοῦ μὲν φύσιν, συνθέσει δὲ λίθων ὑψοῦ ἀνέχοντος, ἦν δὲ «εὐπρεπεία μὲν ἐξαισίος, κάλλει δὲ πρῶτος, πολυτελεία δὲ ἀνακεῖσθαι μὲν τῷ Μιχαὴλ πρέπων, ἀναθεῖναι δὲ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ». Ὅτι οἱ Πρόοχθοι ἢ Βρόχοι ἢ Βρόχοι ἢ Πρῶτος Δίσκος, κατὰ τὸν Διονύσιον ἐν Ἀνάπλω Βοσπόρου, τοποθετητέοι ἐνθα νῦν ἡ ἀκτὴ ἢ ἀπὸ Κούλελν εἰς Τσεγκέκλιοι ὁ τε Γύλλιος καὶ ὁ Ἀμμερ καὶ ὁ Carolus Muller ἀποφαίνονται καὶ ἐκ τῆς ἀνωτέρω περιγραφῆς τοῦ χώρου ὑπὸ Προκοπίου δῆλον γίνεται. «Itaque temporis vetustate fieri potuit ut Prῶτον Δίσκον depravarint in Πρόοχθους, λέγει ὁ Γύλλιος: nam si promontorium Moletrinarium sit ἀκρο ροιζούσα, ut esse videtur, in latere hujus (ad meridiem) vergente, potuit esse Πρῶτος Δίσκος. ἐνθα ὁ Carolus Muller ἐπισημειοῦται «Προόχθους. — hunc locum, qui ταῖς Ροιζούσαις ἀκραις Dionysii respondere videtur cum Hammero censeo ponendum esse ad hodiernum Culle Baghdchessi». Καὶ ἐκ τῆς περιγραφῆς δὲ τοῦ Προκοπίου εἰς οὐδεμίαν ἄλλην οἱ Πρόοχθοι δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἀκτὴν, ἢ εἰς τὴν ἀπὸ Κούλελν εἰς Τσεγκέκλιοι τὴν καταντικρῶ μὲν τοῦ Ἀνάπλου κειμένην, ἥτις δὲ προέβλνται κατὰ πολὺ τῆς ταύτη ἡϊόνος καὶ ὀμαλῆ φύσιν, συνθέσει λίθων ὑψοῦ ἀνέχει. Οὐδεμιᾶς οὕτως ἀπολειπομένης ἀμφιβολίας περὶ τῆς θέσεως τῶν Προόχθων ἢ Βρόχθων, οὐχὶ ἀμφισβητήσιμον φαίνεται μοι ὅτι οἱ Πρόοχθοι ἦσαν οἱ αὐτοὶ καὶ τὰ Προμῶτου, τολμῶ δ' εἰπεῖν ὅτι θῆτερον θάτερον ἐστὶ μετὰφρασις ἢ τὸ λατινικὸν τοῦ ἑλληνικοῦ, ἢ τὸ ἑλληνικὸν τοῦ λατινικοῦ Promoti ἢ Promonti — προεκβολὴ ἢ ἀκρο —, ἐξ οὗ νομιζώ ὅτι ὁ Αὐσόγιος, τὴν σύμπτωσιν τῶν ὀνομάτων ἐπωφελήσθεις, ἐκ κολακείας μᾶλλον εἰς τὸν στρατηγὸν Πρόμωτον τὴν ἐπωνυμίαν τῶν ὀστρεϊδίων αὐτοῦ ἀπέδωκεν, ἐκ τῆς χώρας μᾶλλον ἢ ἐκ τοῦ εἰρημένου στρατηγοῦ Promoti τότε ἐπωνυμιουμένου, ὡς νῦν ἀποκαλοῦνται ρεμματίσια. Ἄλλως δὲ, ἐάν ἐπίγειον τῶν Ἀβάρων αἱ Χαλὰς ἢ Χηλὰς ἦσαν, ἥτοι τὸ Βεδεκίον, οὐχὶ ἄγνωστον τοῖς τὸν Βόσπορον καὶ τὰ ρεῦματα αὐτοῦ εἰδῶσιν ὅτι ἀκάτιον ἢ μονόξυλον, ἐκ Χηλῶν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ρεῦματος ἀφιέμενον καὶ

ἀνευ βοήθειας κόπης, εὐθὺ καὶ ἐντὸς δέκα τὸ πολὺ λεπτῶν φέρεται εἰς τὴν μεταξὺ Κοῦβελην καὶ Τσεγκέλκρηϊ ἀκτὴν, ἐνθα ᾠκοδομημένοι ἦν ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ ὁ τοῖς ἐν Χηλαῖς περιόπτος τοῦ Ἀρχαγγέλου ναὸς, ὃν ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας ἀντιπεράσαντες εἰς τὴν ἀσιατικὴν παραλίαν οἱ Ἀβάροι ἐδήσαν.

Ὅτι δ' ἐν τοῖς Προόχοις ἢ Βρόχοις ἢ Βρόχοις ξένου ἔθνους ἐπιδρομὴ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐγένετο καὶ δῆσος καὶ πυρπόλησις τῶν ἐκεῖ ἐρῶν καὶ ἐξ ἄλλης μαρτυρίας ἐπιβεβαιούται, τῆς Νικηφόρου τοῦ Καλλιόστου γράφοντος ἐν βίῳ τῆς Ὀλυμπιάδος, τῆς πιστῆς καὶ πολυτίμου τοῦ Χρυσοστόμου φίλης, τάδε : « Ἐπεὶ ἐν Νικομηδείᾳ ἡ ὁσία ἐτελεύτα Ὀλυμπιάς, πρὶν ἢ τάφος αὐτὴν ὑποδέξαιτο, τῷ τότε ἱερατικῶς ἐξηγουμένῳ τῆς Νικομήδους ὄναρ ἐφίσταται τὸ τίμιον λείψανον γλωσσοκόμῳ ἐνθήμενον τῷ βυθῷ ἐπαφείναι· ὅπου δ' ἂν ἐκεῖνο σχάσθῃ τὸν πλοῦν, ἐκεῖ καὶ τὸ δῶμα τῆς ὁσίας καταξιοῦν. Καὶ τὸ μὲν ἐγένετο· ἐφθανε δὲ τὴν παραλίαν, ἢ ὁ τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ νεὼς ἰδρυταὶ (Βρόχοι ἐγχωρίως ὁ τόπος ὠνόμασται). Ἐνθα θεία ὄψει ἐξιώντες οἱ τὸν τόπον οἰκοῦντες τὸ ἱερὸν ἐκείνης πρὸς τῷ ἱερῷ θυσιαστηρίῳ κατέθηκαν λείψανον, μυρίων νόσων θεραπείας ἀξιοῦμένων, δαιμόνων ἀπελαυνομένων καὶ ἄλλων τεραστίων παρὰ δόξαν γεγεννημένων. Ἰστόρηται γὰρ μὴν μετὰ τοῦτο ἔθνους ἐπιδρομὴν συμμετασχεῖν τῆς πυρκαϊᾶς καὶ τὸν τοῦ Ἀποστόλου νεὼν. Ἐγγύς δὲ πρὸς θάλασσαν τοῦ λειψάνου κειμένου, τὸ μὲν γλωσσοκόμον δαπάνην τῷ πυρὶ γενέσθαι, τὰ δὲ γὰρ λείψανα τοῖς θαλαττίοις παρερρίθθαι ροθίοις· ὅπου δ' ἐκεῖνα γένοιτο, ὕψαιμον καὶ τὸ ὕδωρ καθίστασθαι, ὡσανεὶ ἐνδεκνυμένου Θεοῦ τὸ τῆς ὁμολογίας ἐκείνη μαρτύριον. Σεργίου δὲ τῆς πατριαρχοῦντος, Ἰωάννην πέμψαι πρεσβύτερον καὶ τὰ ἱερὰ ἐκείνης ἀναλεξάμενον λείψανα τῷ αὐτῆς μαρτυρίῳ ἐνθεῖναι, ὕπερ μέσον ταῖν δυοῖν Ἐκκλησίαιν τῆς Σοφίας τε καὶ Εἰρήνης ᾠκοδομήσεν ». Ὁ ἐν Βρόχοις ἄρα ναὸς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἔθνους ἐπιδρομὴν συμμετέσχε τῆς πυρκαϊᾶς, — μετ' ἄλλων, δῆλον ὅτι, κτισμάτων—, πατριαρχοῦντος τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ περιπόστου Σεργίου, ὅστις τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ ἱεροῦ τῆς Ὀλυμπιάδος δίκην εἰς τὸ τῆς ὁμολογίας ἐκείνη μαρτύριον ἐποίησατο τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ, 18 ἀπριλίου 618, ἥτοι δέκα περίπου μῆνας μετὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Ἀβάρων πέραν εἰς τὰ Προμώτου, γενομένην, ὡς εἴρηται, τῆ 5 ἰουνίου τοῦ 617.

* *

Ἄλλὰ τίς ὁ ἐν Βρόχοις οὗτος ναὸς τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ, ὃν οὔτε ὑπὸ Γυλλίου, οὔτε ὑπὸ Δουκαγγίου καὶ Βανδουρίου, οὔτε ὑπὸ τῶν ἡμετέρων τῶν τοῖς ἴχνησι τούτων παρακολουθησάντων εἶδομεν συμπεριλαμβανόμενον ἐν τοῖς γενομένοις ὑπ' αὐτῶν καταλόγοις τῶν ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν ὑπαρχόντων ἐν τῇ πόλει καὶ τοῖς προαστείσι αὐτῆς, θρακώσι τε καὶ ἀσιατικοῖς, ναῶν καὶ μοναστηρίων ; Μῆτοι ἄρα γέ ἐστιν ὁ κατὰ τὸ Πασχάλιον Χρονικὸν ὑπὸ Ἀνθεμίου τοῦ ἐν Ρώμῃ βασιλεύσαντος καὶ γαμβροῦ ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Μαρκιανοῦ κτησθεὶς πλῆσιον τοῦ Βορραδίου ἢ Βορραϊδίου ; Πολλοὶ οἱ ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τῆς γνῶ-

μης ταύτης συνηγοροῦντες λόγοι. Ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ Βορραδίου ἀπεκλήθησαν οὕτως ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου ἀνεψιοῦ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Α', δικαιούμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ παρὰ τὰ Βορραδίου ναὸς ἦν αὐτὸς οὗτος ὁ ἐν Βρόχοις, καθὼ ἐγγυτάτω κείμενος τῷ μεγάλῳ ναῷ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, ὃν ὁ Ἰουστινιανὸς ᾠκοδομήσατο τῇ φροντίδι πιθανώτατα τοῦ μνημονευθέντος ἀνεψιοῦ αὐτοῦ, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα εἶχε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πασχάλιον Χρονικοῦ ὁ παρακείμενος χώρος, καὶ νὰ θεωρήσωμεν ὅτι τὸ ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ ἐπίγραμμα « Εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου ἐν Βοθρέπτῳ » ἀναφέρεται εἰς τὸν ναὸν ἐκεῖνον, τὸν φροντίδι τοῦ Βορραδίου (Γεραδίου, ἐν τῷ ἐπιγράμματι, κατ' ἐσφαλμένην ἴδωσ γράφην) ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ ἀνεγερθέντα. Τὸ κάλλος τοῦ ναοῦ συνεξαίρει μετὰ τοῦ Προκοπίου καὶ τὸ εἰρημένον ἐπίγραμμα ἔχον ὧδε :

Καὶ τότε σὼν καμάτων παναοίδιμον ἔργον ἐτύχθη,
Γεραδῖε κλυτόμητι· σὺ γὰρ περικαλλέα ναὸν
ἀγγελικῆς στρατιῆς σημάντορος αὐτῆς ἔδειξας.

Καὶ τὸ ὄνομα δὲ τοῦ κατὰ τὸ Πασχάλιον Χρονικὸν κτίτορος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ πλῆσιον τοῦ Βορραδίου, συνδεόμενον μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ πάππου αὐτοῦ καὶ τοῦ συναξαρίου τῆς Ὀλυμπιάδος, φαίνεται πείθον ὅτι ὁ ὑπ' αὐτοῦ ᾠκοδομηθεὶς ἢ ἀνοικοδομηθεὶς ναὸς ἐν τοῖς Βορραδίου ἦν αὐτὸς οὗτος ὁ ἐν τοῖς Βρόχοις, ἐν ᾧ τὸ ἱερὸν λείψανον τῆς Ὀλυμπιάδος ἐφυλάσσετο ὡς νόσων ἀλεξιτήριον ὑπὸ τῶν κατοίκων. Πάππος Ἀνθεμίου, τοῦ ἐν Ρώμῃ βασιλεύσαντος καὶ γαμβροῦ ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Μαρκιανοῦ, ἐγένετο ὁ ὁμωνυμος αὐτῷ ὑπατικός ἀνὴρ, ὃν Συνεσιός τε καὶ Χρυσόστομος καὶ ἄλλοι ὑπερεξαίρουσιν ἐπὶ τῇ ἀρετῇ καὶ ἰκανότητι αὐτοῦ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὅστις, ὑπάτος χρηματίσας ἐπὶ Ἀρκαδίου, ἐπαρχος ἦν τοῦ πραιτωρίου καὶ ἐπίτροπος τοῦ αὐτοκράτορος ἐπὶ τῆς ἀνηλικιότητος Θεοδοσίου τοῦ Μικροῦ, ἐκ τῶν φιλάτων ὑπῆρχεν Ἰωάννην τῷ Χρυσοστόμῳ, ὃς ἐκ τῆς ἐξορίας αὐτῷ γράφων καὶ συγγαίρων ἐπὶ τῷ τῆς ὑπατείας ἀξιώματι ἀρκούντως σαφῶς ὑπαινίσσεται ὅτι ἀπεξεδέχετο παρ' αὐτοῦ τὴν προστασίαν τῶν δεινότητων ὑπὸ τῆς βυζαντινῆς αὐλῆς τοῦ Ἀρκαδίου καταδιωχθέντων καὶ ἐξορισθέντων φίλων τοῦ ἱεροῦ πατρός, ἐν οἷς τὴν πρώτην κατεῖχε θέσιν ἡ πολυτίμητος Ὀλυμπιάς, ἢ ἐν Νικομηδείᾳ τότε ἐγκαταβιοῦσα. « Διὸ σὲ καὶ μακαρίζομεν, ἔγραφε τῷ Ἀνθεμίῳ, οὐκ ἐπειδὴ πρὸς τὸν θρόνον ἀνέβης τοῦτον, ἀλλ' ἐπειδὴ θαυμάσιον ἐλαβες ἕλαν εἰς τὸ τὴν σύνεσίν σου καὶ τὴν φιλανθρωπίαν ἐπιδειξαῖσθαι· καὶ τοῖς ἀδικουμένοις πᾶσι συνηδόμεθα, τὸν πλατύν σου λιμένα τῆς ψυχῆς ὀρῶντες μυρία δυνάμενον λύσαι ναυάγια καὶ τοὺς εἰς ἐσχατον κλυδωνίδου κατενεχθέντας παρασκευάσαι ἐξ οὐρίας πλεῖν. Διὰ ταῦτα σκιρτῶμεν, διὰ ταῦτα χαίρομεν, τὴν σὴν ἀρχὴν κοινὴν ἐορτήν τῶν ἐπηρεαζομένων νῆναι νομίζοντες ». Καὶ πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα δὲ ταυτοχρόνως γράφων ἐδίδου αὐτῇ ἐλπίδας περὶ ταχέως λύσεως τῶν δεινῶν αὐτῆς διὰ τῶνδε : « Ἀλλὰ λύσιν ἐπιθυμεῖς ἰδεῖν τῶν κατεχόντων κακῶν. Ἔσται καὶ τοῦτο, καὶ ταχῶς ἔσται, τοῦ Θεοῦ ἐπιτρέποντος ».

*

Ταῦτά τε καὶ τὸ παρὰ Νικηφόρῳ συναξάριον περὶ τοῦ θανάτου τῆς ἀνδρείας γυναικὸς παρέχουσιν ἡμῖν τὸ ἐνδόξιμον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὰ ἔσχατα τοῦ βίου αὐτῆς ἔτη διήλθε μεταπεμφθεῖσα καὶ ξενιζομένη παρὰ τῷ Ἀνθεμίῳ, ἔχοντι ἐκεῖ που, ἐν Βρόχθοις ἢ παρ' αὐτούς, ἐξοχικὸν μέγαρον καὶ ἑπαυλιν, ἀποθανούσης δὲ τὸ λείψανον αὐτῆς διετηρήθη ἐν τῷ παρακειμένῳ ναῶ τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ, ὃν ἐπεσκεύασεν ἢ ἀνοικοδόμησεν ὁ ἕγγονος ἐκείνου Ἀνθεμῖος, ὁ ἐν Ρώμῃ βασιλεύσας.

Περὶ τῶν Βορραδίου τοῦ λόγου ὄντος, ἐπιπροστίθημι ὅτι λίαν ἐσφαλμένη φαίνεται μοι ἡ γνώμη Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου ταυτίζοντος αὐτὰ τοῖς Βηρίδου «ὄπου, κατὰ τὸν Κεδρηνόν, προσωρμίσθη ὁ ὑπὸ τὸν ἀποστάτην Θωμᾶν, τὸν ἐπὶ Μιχαῆλ τοῦ Τραυλοῦ, στόλος συγκείμενος ἐκ 350 πλοίων, καὶ κατεπυρπολήθη διὰ τοῦ ὑγροῦ πυρός». Τὰ Βηρίδου ἢ Βυρίδες ἐκείντο ἐπὶ τῆς θρακῆς παραλίας τῆς Προποντιδος, ὡς τρανώτατα ἐκ τῶν ἐπομένων καταδεικνύται. Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχεὺς τὰ κατὰ τὴν κάθοδον τοῦ ὑπὸ τὸν Ἡράκλειον στόλου εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς τιμωρίαν τοῦ τυράννου Φωκᾶ ἀφηγούμενος λέγει ὅτι «ἐξήλθεν ὁ Φωκᾶς καὶ ἀπῆλθεν εἰς Βυρίδας καὶ ἐθεώρει τὴν παράταξιν τῶν πλοίων τῶν ἐλθόντων μετὰ Ἡρακλείου ἀπὸ Ἀφρικῆς ἥσαν δὲ τὰ πλοῖα ἕως τοῦ Ἐβδόμου»· δὲν πιστεύομεν δεῖν ὅτι ὁ Φωκᾶς πρὸς κατόπτευσιν τοῦ ἐκ τῆς Προποντιδος καταπλέοντος στόλου μετέβη ἢ παρὰ τὸ Μάλτεπε, ὑπὸ ὁ Σκαρλάτος ὑποτίθησι κείμενα τὰ Βορραδίου ἢ Βηρίδου, ἢ εἰς Βρόχθους, ὄπου, καθ' ἡμᾶς, τὰ Βορραδίου, ἀλλὰ πάντως εἰς σημεῖόν τι τῆς θρακικῆς παραλίας τῆς Προποντιδος, οὐ πόρρω τοῦ Ἐβδόμου, περὶ τῆς θέσεως τοῦ ὁποίου οὐδαμῶς, τὸ κατ' ἐμέ, ἐπιτρέπεται ν' ἀμφιβάλλωμεν, καὶ μέχρι τοῦ ὁποίου ἐξικνεῖτο ἡ γραμμὴ τῶν ὑπὸ τὸν Ἡράκλειον ἐκ Προποντιδος καταπλέοντων πλοίων. Ἐν δὲ τοῖς μετὰ Θεοφάνη, τοῦ λόγου ἀκριβῶς ὄντος περὶ τοῦ ὑπὸ τὸν ἀποστάτην Θωμᾶν στόλου, ἀναγινώσκουμεν τάδε, ἄπερ, ἀποροῦμεν πῶς, διέλαθον τὴν προσοχὴν τοῦ ἄλλως φιλοπονωτάτου καὶ σοφοῦ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου· «Ἄλλ' ἐκεῖνα μὲν—αἱ νῆες τοῦ ἀποστάτου Θωμᾶ—εἰς ἀριθμὸν τελοῦσαι πεντήκοντα πρὸς ταῖς τριακοσίαις πολεμιστηρίαις ἅμα διήρεσι καὶ σιταγωγαῖς, τῷ τῶν Βυρίδων κατὰ Θράκην λιμένι καθορμίζονται, ἐξ οὐρίας πλέουσαι. Καὶ ὁ βασιλικὸς δὲ πυρφόρος στόλος, τούτοις μηδὲν ἐγνωκόσιν ἐκεῖσε ἐπιτεθείς, πολλὰς μὲν αὐτάνδρους αἰρεῖ τῶν νηῶν, τινὰς δὲ καὶ πυρπολεῖ δυνατωτάτη χειρὶ κτλ.». Ἐντεῦθεν ἀναμφισβητήτως ἐξάγεται ἡ ὅτι τὰ Βηρίδου ἢ αἱ Βυρίδες ἄλλαι ἥσαν ἢ τὰ Βορραδίου, ἢ, ἐὰν ταυτισθῶσιν, ὅτι δεόν νὰ μεταφέρωμεν τὰ Βορραδίου ἀπὸ τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς εἰς τὴν θρακῆν τῆς Προποντιδος, ἐγγύς που τοῦ Ἐβδόμου.

Ἄλλὰ πρὸς τὰ Βορραδίου ἐγειννίαζον τὰ Ἀνθεμίου περὶ ὧν οὐδεμίᾳ ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐκείντο, ἐπὶ τῆς βιθυνικῆς παραλίας ἢ παρὰ τὴν Χαλικηδόνα καὶ τὸν Εὐτροπίου λιμένα, ὡς οἱ βυζαντινογράφοι μέχρι τούδε ἀπεφήναντο, ἢ ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ παρὰ τοὺς Βρόχθους, ὡς τουλάχιστον ἐγὼ εἰκάζω ἐκ τε τῶν ὄσα ἀνωτέρω περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀποστόλου

Θωμᾶ πλησίον τοῦ Βορραδίου εἶπον καὶ ἐκ τῶν ἐπομένων. Ὁ Θεοφάνης ἀφηγούμενος τὰ κατὰ τὴν δευτέραν ὑπὸ τῶν Ἀράβων πολιορκίαν τῆς πόλεως ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου (τῷ 717) γράφει περὶ τῆς ναυτικῆς αὐτῶν παρατάξεως τάδε: «Τῇ δὲ 1 Σεπτεμβρίου μηνὸς τῆς α' ἰνδικτιῶνος ἀνέβλεψεν ὁ Σουλεῦμάν μετὰ τοῦ στόλου καὶ τῶν ἀμυρῶν αὐτοῦ ἔχων παμμεγέθεις καὶ πολεμικὰς κατίνας καὶ δρόμωνας τὸν ἀριθμὸν 1800 καὶ προσώρμισεν ἀπὸ τῆς Μαγναύρας ἕως τοῦ Κυκλοβίου. Μετὰ δὲ δύο ἡμέρας, νότου πνεύσαντος, ἀπάραντες ἐκείθεν παρέπλευσαν τὴν πόλιν. Καὶ οἱ μὲν ἐπέρασαν εἰς τὰ Εὐτροπίου καὶ Ἀνθεμίου, οἱ δὲ εἰς τὰ τῆς Θράκης μέρη ἀπὸ τοῦ καστελλίου τῶν Γαλάτων καὶ ἕως τοῦ Κλειδίου προσώρμισαν. . . . Τῇ δὲ αὐτῇ νυκτὶ τὴν ἄλυσσιν ἐκ τῶν Γαλάτων ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς μυστικῶς συνέστειλεν· οἱ δὲ ἐχθροὶ νομίσαντες ὅτι βουλόμενος αὐτοὺς δελεᾶσαι ὁ βασιλεὺς ταύτην παρέστειλεν, οὐκ ἐτόλμησαν εἰσελθεῖν καὶ ὀρμίσαι ἐνδον τῶν Γαλάτων, ἀλλὰ διαπλεύσαντες ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Σωσθενίου, ἐκεῖ κατησφαλίσαντο τὸ ἑαυτῶν πλώϊμον» (Θεοφάνους 6209). Ἐκ τῶν περὶ τῆς ναυτικῆς τῶν Σαρακηνῶν κινήσεως πληροφοριῶν τοῦ Θεοφάνους ἐξάγεται πρῶτον ὅτι ὁ στόλος αὐτῶν προσωρμίσθη εἰς τὸν αὐτὸν λιμένα, εἰς ὃν καὶ κατὰ τὴν πρῶτην ὑπ' αὐτῶν πολιορκίαν ἐπὶ Κωνσταντίου τοῦ Πωγωνάτου, ἦτοι εἰς τὸν τοῦ Ἐβδόμου, τὸν ὑπὸ δύο ἀκροτήτων καθοριζόμενον, πρὸς δυσμὰς μὲν τῆς Μαγναύρας, πρὸς ἀνατολὰς δὲ τοῦ Κυκλοβίου· ὅτι ὁ λιμὴν οὗτος ἥκιστα ἀσφαλὴς ἦν νότου πνέοντος, ἐκεῖτο δ' ἀναμφισβητήτως ἐκτὸς τοῦ Βοσπόρου ἐπὶ τῆς θρακῆς παραλίας τῆς Προποντιδος, ἀφοῦ τὰ πλοῖα ὑπὸ τοῦ νότου ὠθούμενα ὄφειλον νὰ παραπλεύσωσι τὴν πόλιν ὅπως σωθῶσιν ἐντὸς τοῦ Βοσπόρου εἰς θάλασσαν ἥτιον ἀκύμονα· ὅτι, ἐὰν ὑπολείπεται ἀμφιβολία τις περὶ τοῦ ὅτι ἡ Μαγναύρα καὶ τὸ Ἐβδομον οὐδαμῶς δύνανται νὰ τοποθετηθῶσιν ἐντὸς τοῦ Κερατίου Κόλπου, ἡ ἀμφιβολία αὕτη αἴρεται ἐκ τοῦ ὅτι, τῶν Σαρακηνῶν ναυλοχούντων ἐν Μαγναύρᾳ, ὁ Κεράτιος ἦν κεκλεισμένος αὐτοῖς δι' ἀλύσσου, ἦν καὶ συστειλάντος ἔτι τοῦ βασιλέως, αὐτοί, καταπλεύσαντες ἦδη εἰς τὸν Βόσπορον, δὲν ἐτόλμησαν νὰ εἰσελθῶσιν ἐντὸς τοῦ Κερατίου ὑπονοοῦντες δόλον. Δεύτερον ὅτι τοῦ νότου πνεύσαντος ὁ τῶν Σαρακηνῶν στόλος εἰς δύο διηρέθη μοίρας, κατέναντι ἀλλήλων ταχθεῖσας, ὧν ἡ μὲν προσωρμίσθη ἐν τῇ δυτικῇ παραλίᾳ τοῦ Βοσπόρου ἀπὸ Γαλατᾶ μέχρι τοῦ Τεφτερδᾶρ βουρνοῦ (Κλειδίου), ἡ δὲ ἀπὸ Εὐτροπίου λιμένος μέχρι τῶν Ἀνθεμίου, ἄπερ οὕτω φαίνονται ἀντικρύζοντα πρὸς τὸ Κλειδίον ἢ Τεφτερδᾶρ βουρνοῦ, κείμενα, δῆλον ὅτι, μεταξύ Βενλέρ βέη καὶ Τσεγκέλικοῖ. Ἐκείνη βεβαίως πιθανὸν εἶναι, ὅτι τῶν Σαρακηνῶν φοβηθέντων νὰ εἰσπλεύσωσιν εἰς τὸν Κεράτιον, καὶ ἀφοῦ ἡ ἀλύσσις ἦρθη, καὶ ὑπονοοῦντων δόλον, αἱ δύο μοῖραι τοῦ στόλου αὐτῶν θὰ ἀπεχωρίζοντο καὶ θὰ ἐστάθμευον τοσοῦτον μακρὰν ἀλλήλων, ἐὰν τὰ Ἀνθεμίου καὶ Βορραδίου ἐκείντο, ὡς πιστεύεται, πέραν τοῦ Εὐτροπίου λιμένος, μεταξύ Φαναρακίου καὶ

ΤΑ ΑΓΙΑΣΜΑΤΑ
ΩΣ ΛΕΙΨΑΝΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΝΑΩΝ*.

Μάλτεπε. Ἐπειτα ἐν ἡ ἑτέρα μοῖρα ἐστάθμευεν ἀπὸ Χαλκηδόνος μέχρι Σατύρου, ὡς βούλονται οἱ βυζαντινογράφοι, ἐπόμενον ἦτο νὰ ζητήσῃ ἀσφάλειαν, ὡς ἐπραξάν μεθ' ἐξάμνηνον αἱ ἐπικουρικαὶ ὑπὸ τὸν Σοφίαν καὶ τὸν Ἰεζὺδ ἀποσταλεῖσαι μοῖραι ἢ εἰς τὸν τοῦ Καλοῦ Ἀγροῦ λιμένα ἢ εἰς τὸν Σάτυρον καὶ Βρύαν καὶ ἕως Καρταλιμένος. Ἀλλ' αἱ δύο μοῖραι, οὐδαμῶς χωριθεῖσαι, ὡς ἐκ τῆς ἀφηγήσεως τοῦ Θεοφάνους φαίνεται, ἀμφότεραι δὲ τὰ νοτία τοῦ Βοσπόρου κατέχουσαι, συνδιέπλευσαν ὁμοῦ εἰς τὸν λιμένα τοῦ Σωσθενίου (Στένης), ὅπου οἱ Σαρακηνοὶ κατασφαλίσαντο τὸ ἑαυτῶν πλώϊον. Κατὰ δὲ τοὺς μετὰ Θεοφάνη ὁ Ἀνθεμίου τόπος ἦν ἐπὶ Θεοφίλου ἀποθήκη τῶν βασιλικῶν μαγγάνων, εἰς τοῦτον δὲ ὁ τοῦ Θεοφίλου ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς Ἀλέξιος ὁ Μωσπλέ, ὁ μετὰ θάνατον τῆς συζύγου αὐτοῦ τὸν μοναχικὸν προελόμενος βίον καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως λαβὼν τὴν μονὴν Χρυσοπόλεως καὶ τὰς παρακειμένας αὐτῆ τοῦ Βυρσῶος καὶ τῆς Ἐλαίας, περιπάτου ποτὲ δεόμενος, κατήλθεν ἐκ Χρυσοπόλεως καὶ εἴλετο τὸν τοῦ Ἀνθεμίου τοῦτον τόπον ἐξωνήσασθαι διὰ βασιλικῆς προετάξεως καὶ ἴδιον κατασκευάσαι, οὐ δὴ καὶ ἐπέτυχε διὰ τῆς βασιλίδος Θεοδώρας, τῆς πένθερός μὲν αὐτοῦ, συζύγου δὲ Θεοφίλου. Αἱ μνημονεύμεναι μοναὶ διηκόν ἐπὶ τῶν λόφων τῶν ὑπερκειμένων τῆς ἀσιατικῆς ὄχθης τοῦ Βοσπόρου ἀπὸ Χρυσοπόλεως μέχρι Βενζέρθεν, δὲν φαίνεται δὲ τὸσον πιθανὸν ὅτι ὁ Ἀλέξιος περιπάτου δεόμενος θὰ ἐπεχειρεῖ τετράωρον ἢ πεντάωρον ἐκδρομὴν ἀπὸ Χρυσοπόλεως μέχρι τοῦ Βοσταντζῆ, ὅπου τοποθετεῖται παρὰ τῶν βυζαντινογράφων· τούναντίον φαίνεται πλέον ἢ πιθανὸν ὅτι τὸν περιπάτον αὐτοῦ ἐποιήσατο διὰ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς αὐτῶ δωρηθείσας μονὰς τόπων, ἐξ ὧν ἐπιτομος καὶ εὐκόλος ἢ κατάβασις εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς, Ἀνθεμίου τόπον διὰ τῆς κλιτύος τοῦ Χαβοῦς μασῆ.

Ἐκ πάντων τούτων ἐπιτραπήτω μοι νὰ φρονῶ ὅτι κατὰ μῆκος τῆς προβεβλημένης ἀκτῆς, ἦτις Πρόοχοι, Βρόχοι, Βρόχοι, Πρώτος, καὶ Δεύτερος Διοκος ὀνομαζομένη, εἶτι δὲ καὶ λατινιστὶ Promoti ἢ Promontii, διήκει ἀπὸ Κούλελη μέχρι Χαβοῦς μασῆ, ὑπῆρχον ὁ ναὸς τοῦ Ἀρχαγγέλου πέραν εἰς τὰ Προμῶτον, ὁ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ καὶ τὰ ἐξοχικὰ μέγαρα καὶ ἐπαύλεις Βαρθαδίου καὶ Ἀνθεμίου. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ὡς ἐκ τῆς συνωνυμίας τῶν ἐν τῇ πόλει οἰκῶν τῶν βυζαντινῶν μεγιστάνων καὶ τῶν ἐν τοῖς προαστείσις ἐξοχικῶν αὐτῶν μεγάρων πολλὴ ἐπέρχεται σύγχυσις. Οὕτως ὁ Ἀνθέμιος ἐκέκτητο καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγαλοπρεπῆ οἶκον, τὰ Ἀνθεμίου ἐπίσης καλούμενον, ὃν εἰς Ρώμην ἀπερχόμενος ἀνήγειρε, κατὰ τὸν ἀνώνυμον πατριογράφον, εἰς ναὸν καὶ γηροκομεῖον καὶ λουμα. Ἀλλὰ καὶ τὰ Βοραϊδὸς ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχῆος καλούμενα, κείμενα δὲ παρὰ τοὺς λιμένας Σοφίας καὶ Ὁρμίδα, ὅπου Πρίσκος ἐπὶ τῇ ἐπελεύσει τοῦ ὑπὸ τὸν Ἡράκλειον στόλου ἐκέλευσε συναχθῆναι τοὺς ἐξκουβιτορας εἰς τὸν ἱππόδρομον τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἅμα τοῖς στρατιώταις βουκελλαρίσις, γραπτέον πιθανώτατα τὰ Βορραδίου, οἶκος δηλαδὴ, τοῦ ὁμωνύμου ἀνεψιοῦ τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

(Ἀκολουθεῖ).

Σ. Ι. Βουτηγῆς.

Περὶ ἄλλου τινὸς ἀγιάσματος, φερομένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, σιωπῶ, ἅτε οὐδὲν περὶ αὐτοῦ ἔχω λέγειν. Προχωρῶ λοιπὸν πρὸς τὸ προάσκειον Βουγιούκ-δερέ καὶ ἴσταμαι πρὸς στιγμὴν ἐνώπιον ἐτέρου ἀγιάσματος, σεμνυνομένου ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, ἐορταζομένης τῇ Κυριακῇ τῆς Σαμαρείτιδος, καθ' ἣν ἡμέραν, στέφανος ἐκ δάφνης ἐπὶ τῆς παραστάδος τῆς ἕθρας ἀνηρτημένης, ἐξαγγέλλει τὸ ἐπίσημον τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ τόπου. Τὸ ἀγίασμα τοῦτο κεῖται ἐν τῷ βάθει στενῆς διόδου, παρακειμένης οἰνοπωλείῳ καὶ εἰς εἰκοσὶν βημάτων ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπόστασιν. Ὑποθέτω ὅτι εὐσεβῆς τις κάτοχος πρὸ ἐτῶν οὐχὶ πολλῶν, γινόμενος τοῦ μέρους ἐκείνου, ἐτίμησε τὸ ἐκεῖ ἀναθροῦσαν ὕδωρ τῷ ὀνόματι πεφιλημένου αὐτῷ προσώπου, φέροντος τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας, εἰς μνημόσυνον αἰώνιον· ἄλλως, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω πῶς ἡ μνήμη τῆς Σαμαρείτιδος μετηνέχθη εἰς Καλαφάτ-γερεῖ τοῦ Βουγιού-δερέ. Πιστεύω ὅτι θέλω, τύχει τῆς συγγνώμης τῆς ἁγίας ἐπὶ τῇ τολμηρᾷ εἰκασίᾳ μου, ἀφοῦ καὶ ὁ ἴδιος σεβάζομαι τὸν τόπον τοῦ σκηνώματός της καὶ τοῦ ἐκεῖθεν ὕδατος, πρὸς ἀγιασμὸν ψυχῆς, ἅπαξ τοῦ ἔτους μεταλαμβάνω.

Ἐτερον ἀγίασμα ὑπάρχει τὸ πρὸς Βορρᾶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Βουγιούκ-δερέ φερόμενον ἀγίασμα, πρὸς ὃ κατέρχεται τις διὰ βαθμίδων, εἶναι δὲ στενὴ χωρὶς ὕδατος, ἐκ τῶν ὑπερθεν πηγαιῶν ὑδάτων συναθροισζομένου ἐκεῖ καὶ ἀποτελοῦντος πηγὴν ἀνεξάντλητον ἀγιάσματος εἰς τοὺς μετὰ πίστειος προσερχομένους. Ὅτι ὑπῆρχεν ἐνταῦθα Ἐκκλησία δῆλον. Ἐν τισὶ Μηνιαίοις ἐκδεδομένοις. Ἐνετίησιν τῷ 1689 ἔπει, εὐρίσκω γεγραμμένα τὰ ἀκόλουθα, εὐχρῶς ἀναγινωσκόμενα: «1711. Ἀφιερώθη ὁ παρῶν Μῆν παρὰ Χαδζὴ Χρήστου καὶ Χαδζὴ Κωνσταντῆ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Ὁσιομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Παρασκευῆς κατὰ τὸ Μπουγιούκ-δερέ, διὰ ψυχικὴν αὐτῶν σωτηρίαν καὶ ὁ ἀποξενώσας αὐτόν, ξένος γενέσθω τῆς τοῦ Χριστοῦ μερίδος». Ἀλλ' ἐκ πολλῶν ἄλλων τεκμηρίων συμπεραίνω ὅτι ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις ἡ Ἐκκλησία τοῦ χωρίου ἐκεῖτο πρὸς τὸ κάτω μέρος, ὅπου νῦν ἡ μεγάλη πεδιάς, διότι τὸ πρὸς τὴν ἀποβάθραν μέρος ἦτο ἀκατοίκητον, τὸ δὲ ἐν τῷ κέντρῳ ἐχρησίμευεν ὡς Νεκροταφεῖον. Πρὸ τινων ἐτῶν, ἀνασκαπτομένου τοῦ ὀπισθεν τοῦ λουτροῦτος χώρου, πρὸς ἀνεγερσὶν θεμελιῶν οἰκίας, εὐρέθη λάρναξ καὶ ἐν αὐτῇ ὄστᾳ τινα καὶ κρανίον ἄρτιον καὶ παρ' αὐτῷ μικρὰ λίκυθος ἔχουσα τὸ ἄνω μέρος τεθραυσμένον. Διερχόμενος ἐκεῖθεν εἶδον τὴν λάρνακα καὶ τὸν νεκρὸν ἐμακάρισθαι καὶ τὴν λίκυθον μετὰ χεῖρας ἐκράτουν περιεργαζόμενος αὐτήν, ὅτε ἕτερος διαβάτης, ρωποπερπερήθρας οὗτος, ρίπτει ἐκ τῶν χειρῶν μου τὴν λίκυθον, ὡς χρῆμά τι ἀπαιδίον, ἦτις καὶ εἰς τεμάχια μετεβλήθη. Πιθανὸν ὁμοίως νὰ ὑπῆρχεν ἐκεῖ παρὰ τὴν πεδιάδα καὶ Μονὴ τις· διότι ἐν τοῖς

*) Ἰδε ἀριθ. 28, σελ. 546—547.

Μηναίοις ἀπαντᾷ «Μνήμη τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν «Βασιλείου, τοῦ συστῆσαμένου τὴν Μονὴν τοῦ Βα-» θεός Ρύακος». Τολμῶ νὰ παραδεχθῶ, ὅτι διὰ τοῦ ὀνόματος Βαθὺς ρύαξ, ὁ Συναξαριστὴς ἐννοεῖ τὸ προάστιον Βουγιοῦκ-δερέ, ἐκτὸς ἐὰν ὑπῆρχε καὶ ἄλλη τις συνοικία καλουμένη τῷ ἰδίῳ ὀνόματι, ὅπερ ἀμφιβάλλω.

Ἔτερον ἀγίασμα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς τοῦ χωρίου, ἐντὸς πεπαλαιωμένου φούρνου, τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Καὶ περὶ τούτου οὐδὲν θετικὸν γνωρίζω, κατὰ συνέπειαν παραιτοῦμαι εἰκοτολαγῶν.

Ἄλλο ἀγίασμα, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Θεράποντος, εὑρηται ὑπὸ τὴν δυτικὴν θύραν τοῦ μεγάρου τοῦ Ἀβραὰμ πασσᾶ, εἰς ὃ κατέρχεται τὴς διὰ τεσσάρων βαθμίδων· αἱ τε βαθμίδες, ὡς καὶ τὸ ἔδαφος καὶ ἡ ἐνέχουσα τὸ ἀγίασμα δεξαμενὴ εἰσὶν ἐκ λευκοτάτου μαρμάρου, ἐπιστέφει δὲ τὴν εἰκόνα κεντητὸν ὕψασμα ἐκ λινοῦ καὶ κανδύλα ἀργυρᾶ, ἀκοίμητος συνδιατριβεὶ τῷ Ἁγίῳ. Ὅτε κόσμος τοῦ ἀγιάσματος καὶ ὁ πρὸς τὸν ἅγιον πολὺς σεβασμὸς εἰσὶν ἀπόρροια τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων τῆς οἰκοδοσοεινῆς. Πῶς δὲ εὐρέθη ἐκεῖ ἀγίασμα, μόλις εἰκοδι βήματα τῆς θαλάσσης ἀφιστάμενον ἀγνοῶ, γνωρίζω ὅμως ὅτι τιμᾶται καὶ σεβάζεται, ἀπαξ δὲ τοῦ ἔτους, τῆς 14 Μαΐου, ἀνοίγονται αἱ πύλαι τοῦ μεγάρου παντὶ τῷ προσερχομένῳ καὶ παρατίθενται κηρία ὑπὸ τῆς οἰκογενείας πρὸς χρῆσιν τῶν πιστῶν, ὧν τὰ ἐννέα δέκατα εἰσὶν, ὡς πάντοτε, γυναῖκες.

Ἀνερχόμενοι ἐντεῦθεν πρὸς τὸ δεσπόζον τοῦ προαστείου ὄρους ἀπαντῶμεν δύο, ἀπ' ἀλλήλων ἀφιστάμενα ἀγιάσματα, πηγᾶς ὀμβρίων ὑδάτων, στεγαζόμενα ὑπὸ θόλων, ἐκ λίθων ἀπροσψυῶν συνηρμολογημένων, ὧν τὸ μὲν σεβάζεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου, τὸ δ' ἕτερον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Παρέρχομαι καὶ ταῦτα, ὡς οὐδεμίαν ἕλπην παρεχόμενα τῷ ὑπὸ συζήτησιν θέματι.

Ἔτερον ἀγίασμα, ἐπ' ὀνόματι τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ κεῖται ἐντὸς κρημνώδους φάραγγος, ἐν μέσῳ κομάρων καὶ ἄλλων θάμνων, λάρναξ ἱκανῆς διαστάσεως, ἣν περισκέπουσιν οἱ τοῦ Κοδζᾶ-τὰς ὑπερμεγέθεις βράχοι. Τί ζητεῖ ἐν τοῖς δυσπροσίτοις ἐκείνοις μέρεσιν ἀγίασμα τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ; Οὐδὲν ἔχω ἐπακριδῶς λέγειν. Γνωρίζω ὅμως ὅτι, πάντοτε τοιαῦτα ἀγιάσματα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προφήτου ἀπαντῶσιν ἐν ταῖς κορυφαῖς τῶν ὀρέων καὶ ἐν μέσῳ δυσπροσίτων φαράγγων, οἷον ἀναπαριστῶντα τὴν διατριβὴν ποτὲ τοῦ προφήτου, καθὼς καὶ μέχρι τοῦδε ἐξεικονίζεται, καθήμενος κατάνομος ἐντὸς χαράδρας ὄρους, ἐνῶ οἱ κόρακες φέρουσιν αὐτῷ τροφήν. «Καὶ ἐπορεύθη Ἡλιοῦ, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάρρῳ Χοράθ, ἐπὶ πρόσωπον τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους τὸ πρωῒ, καὶ κρέας τὸ μεσσηνίαν, καὶ ἐκ τοῦ χειμάρρου ἔπιεν ὕδωρ». (Βασλ. Γ. Κεφ. ΙΖ'). Οἱ περὶ τὴν ἱστορίαν δοκιμώτεροι ἄς ὁμιλήσωσιν.

Ἔτερον ἀγίασμα ἀπαντᾷ ὁ μεταβαίνων ἐκ Βουγιοῦκ-δερέ εἰς Βαξέ-κοιοῖ, κείμενον ἐντὸς προσγείου οἰκίδου, ἐνδιδαιτήματος τῶν κηπουρῶν τοῦ μεγαλειτέρου τῆς περιοχῆς ὄλης λαχανοκήπου «Τατάρνας» καλουμένης. Εἶναι δὲ τοῦτο φρέαρ ἀβαθές, στερεῶς

περιτετοιχισμένον, δεκνύον ὑπαρξίν πολλῶν ἐτῶν καὶ σεμνίνεται ἐπὶ τῷ Γενεσίῳ τῆς Θεοτόκου, ὑπὸ δὲ τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ κήπου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Εὐρυτάνων, φέρεται ὑπὸ τὸ ὄνομα «Παναγία Προυσιώτιδα». Ὁ παρὰ τὸ ἀγίασμα τοῦτο χωρὸς ἐν εἶδη παραλληλογράμου, εὐρύς καὶ συνηρεφής, ὡς καὶ αἱ ποραδόσεις τῶν ἐν τῷ κήπῳ ἄς ἀλληλοδιαδόχως ἔχουσιν ἀπὸ τῶν προγόνων αὐτῶν, μαρτυροῦσιν ὅτι ἐνταῦθα ὑπῆρχε ναὸς τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου. Ἐὰν δὲ τις ἐν ἀμφιδόξῳ ἔχη περὶ τῆς ἀληθείας ταῦ πράγματος, ὁ τοιοῦτος δύναται νὰ κρίνῃ αὐταῖς ὄψεσιν.

Ἀποχωρίζομαι πρὸς καιρὸν τοῦ Βουγιοῦκ-δερέ, ὅπου ἠρίθμησα ἔνδεκα ἐν ὄλοις ἀγιάσματα καὶ μεταβαίνω εἰς Βαξέ-κοιοῖ, ἔχων ὄμως κατὰ νοῦν, ὅτι μεταβαίνω νὰ παραστῶ εἰς τὴν κατὰ τὴν 2 Μαΐου, τελουμένην ἐν τῇ μεγαλοπρεπεί καὶ ἀναπεπταμένην πεδιάδι τοῦ χωρίου πανήγυριν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ὅπου κατευφραίνομαι βλέπων συναπαντωμένας μορφᾶς καὶ ἀμφιέσεις ποικίλας τὴν ὄψιν καὶ τὸ χρῶμα· τὰς καλλισφύρους τῶν προαστείων σεριῆνας καὶ τὰς ἀπειροκάλους τῶν χωρικῶν κόρας. Ἐντὸς χθαμαλῆς καλύβης, ἣν περισκέπει χορὸς δένδρων ἐκ δρυῶν καὶ πρίνων, εὑρηται ἡ εἰκόνα τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου καὶ ἐνώπιον αὐτῆς μανουάλιον σιδηροῦν, καὶ παρὰ τὴν θύραν κεῖται τὸ ἀγίασμα, φρέαρ ἀβαθές, ἐνέχον γλυκὺ καὶ ψυχρὸν ὕδωρ, ἀναψυκτικὸν εἰς τοὺς ἐκεῖ συναθροισζομένους κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Λέγω καὶ γράφω, ὅτι ἐκεῖ δὲν ὑπῆρχε ναὸς, διότι τοιοῦτος, ἀπὸ τοῦ συμφικισμοῦ τοῦ χωρίου, περὶ τοῦ ὁποίου ἐπιφυλάττομαι ἄλλοτε νὰ γράψω, εὑρηται ὁ ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ χωρίου κείμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ διότι ἀλλαχοῦ ἔχω νὰ τοποθετήσω ἕτερον ναόν, ὅπου καὶ προχωρῶν ἀποκαλύπτομαι μετὰ σεβασμοῦ. Εἰς τὸ βάθος χαράδρας, πρὸς ἣν ἄγει σκολιὰ πάροδος, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπὸ Βαξεκιοῖ εἰς Βελιγρᾶδιον, ἀριστερὰ τῷ ὁδοιπόρῳ, καὶ ὑπὸ τὴν ρίζαν τριπεμπέλου δρουοβαλάνου, κεῖται τὸ ἀγίασμα τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, αὐλάκιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου συλλεῖδονται τὰ ἀπὸ τοῦ βουνοῦ ὕδατα, ἐκτισμένον μέχρι τινὸς δι' ἀκατεργάστων λίθων. Κατὰ τὴν μνήμην τῆς ἁγίας τελεῖται ὑπερθεῖν τοῦ μέρους, ἐν μέσῳ καστανεῶν, δρυῶν, πρίνων, ἀγριερεικῶν καὶ ἄλλων θάμνων, πανήγυρις, εἰς ἣν συντρέχουσιν ἀπὸ τε Βαξεκιοῖ καὶ Βελιγρᾶδιου καὶ ἀλλαχόθεν. Ἐνταῦθα παραδέχομαι, εἰ καὶ μετὰ τινος ἐνδοιασμοῦ, Ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Παρασκευῆς ἀρχαίαν, τὴν ὁποίαν ὁ πανδομάτωρ χρόνος ἐξήλειψεν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ὃν τρόπον καὶ τόσα ἄλλα, περὶ ὧν μόνον ἡ ἱστορία ἔχει λέγειν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΛΕΜΗΣ.

(Ἐκκολουθεῖ).

Η ΠΡΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΟΣΜΩΝ
ΔΙΑ ΤΗΣ ΑΤΛΑΝΤΙΔΟΣ.*

Αξιότιμοι κύριοι.

Ὁ χρόνος προσεγγίζει ὁσονύψω συμπληροῦνται τετρακόσια ἔτη ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ νέου κόσμου ὑπὸ τοῦ Κολόμβου. Γενικός ἐνθουσιασμός καταλαμβάνει πάντας ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει ταύτῃ. Ἔορται προετοιμάζονται μεγαλοπρεπέσταται ἐν τε τῷ παλαιῷ καὶ τῷ νέῳ κόσμῳ, πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἀξιωματικότητος ἐκείνης ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ Χριστοφόρος Κολόμβος, ἀφείς κατὰ μέρος τὰς δεισιδαιμονίας καὶ προλήψεις τῆς ἐποχῆς του, καὶ διακινδυνεύσας τὴν ζωὴν αὐτοῦ πρὸς ὑποστήριξιν ἰδέας, ἡ ἐπιτυχία τῆς ὁποίας κατέστησε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀνεξίτηλον εἰς τὰς δέλτους τῆς θεᾶς Ἀθανασίας, ἐναντίον τῶν παραγνωρισάντων τὴν ἀξίαν, τὰς γνώσεις, τὸ θάρρος, καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀνδρός, οὗ τὸ ὄνομα ἔπρεπε νὰ ὑποδεικνύῃ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθεῖσαν ἡπειρὸν καὶ οὐχὶ ἐτέρου τινός, ἀξιωματικότητος, λέγω, ἐκείνης ἡμέρας, τῆς 12 ὁκτωβρίου 1492, καθ' ἣν ὁ Χριστοφόρος Κολόμβος ἔθεσε τὸν πόδα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ λεημονηθέντος πρὸ αἰῶνων κόσμου.

ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τούτου καταληφθεὶς καὶ γὰρ, ἔλαβον τὴν γραφίδα καὶ ἐπεχείρησα, ὅπως, μεταχειρισθεὶς τὸ προῖόν τῆς ἐργασίας μου, προσενέγκω τοῦτο, πρῶτον μὲν, ὡς φόρον τοῦ μεγίστου μοι θαυμασμοῦ, τῇ μνήμῃ τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀνδρός, τοῦ Χρ. Κολόμβου, τοῦ ἀποδώσαντος τῇ ἀνθρωπότητι τὸ ἔτερον ἡμισυ τῆς ὑδρογείου, γενομένου δ' αἰτίου ἀνακαλύψεως τέχνης, τῆς Μεξικανικῆς, τέως ἀγνώστου, διανοιξάσης τοὺς ὀφθαλμούς τῶν μεταγενεστέρων, πρὸς μελέτην τοῦ πολιτισμοῦ τῶν προϊστορικῶν μυθικῶν χρόνων.

Δεύτερον δὲ εὐρῶν κατάλληλον περίστασιν ὅπως ὑποβῶ καὶ ἐμετέραις γνώσεσι τὰς σχηματισθείσας ἐν ἐμοὶ ἰδέας ἐπὶ τῶν διαφορῶν σχετικῶν τοῦ ἔργου τούτου ζητημάτων καὶ

Τρίτον, ἐξ ἔθνικῆς κινούμενος φιλοτιμίας, ὅπως ὑποδείξω ὑμῖν, ὅτι τὰς ἰδέας ταύτας ἐσχημάτισα βασισθεὶς μόνον ἐπὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, ἐν σχέσει πρὸς τὰς νεωτέρας ἀρχαιολογικὰς ἀνακαλύψεις.

Ἡ προσηφία μου αὕτη συνίσταται ἐξ ἔργου βασιζομένου ἐπὶ τῆς ἐξῆς ἀρχῆς:

Α'. Ὅτι οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ τοῦ παλαιοῦ κόσμου ἐγνώριζον τὸν ὑπὸ τοῦ Κολόμβου ἀνακαλυφθέντα νέον.

Β'. Ὅτι ὑπῆρχε συγκοινωνία μεταξὺ τῶν λαῶν τῶν δύο κόσμων καὶ

Γ'. Ὅτι ἡ συγκοινωνία αὕτη ἐγένετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἀναφερομένης Ἀτλαντίδος.

Ἀρχαὶ πορισθεῖσαι ἐκ τῆς συγκριτικῆς μελέτης τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης ἐπὶ τῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος τῶν δύο κόσμων καὶ ἐκ τῆς ἐπισταμένης ἀναγνώσεως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων.

Τὸ ὅλον ἔργον μου διαιρεῖται εἰς δύο κύρια μέρη: τὸ παρὸν, τὸ φιλολογικόν, ὑποδιαίρουμένον εἰς τρία κεφάλαια παρακαλυπόμενα τὴν θεωρίαν τῶν παγώνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ, τὴν παρὰ τῶν ἀρχαίων λαῶν τοῦ παλαιοῦ κόσμου γνώσιν τοῦ νέου κόσμου, καὶ τὴν περὶ ὑπάρξεως τῆς νήσου Ἀτλαντίδος, ὡς μέσου συγκοινωνίας τῶν δύο κόσμων ὑπόθεσιν καὶ τὸ καλλιτεχνικὸν μέρος, ἀπαρτιζόμενον ἐξ ἐνὸς μεγάλου πίνακος ἐπέξηγούντος ἅπαντα τὰ ἐν τῷ πρώτῳ μέρει ζητήματα γραφικῶς.

Ὁ πίναξ οὗτος ὑποδιαίρεται εἰς ἕξ μεγάλας εἰκόνας, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη παριστᾷ τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα ἐν ταῖς δυσὶ μέγαις ἐποχαῖς τῆς γῆς πρὸ καὶ μετὰ τὸν κατακλυσμόν· ἡ δευτέρα πραγματεύεται τὴν θεωρίαν τῶν παγώνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ· ἡ τρίτη δεικνύει τὸν χάρτην τῆς γῆς πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν παγώνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ· ἡ τετάρτη καὶ πέμπτη αὐτὴν ταύτην τὴν Ἀτλαντίδα μετὰ τῆς ὁμωνύμου πρωτευούσης αὐτῆς, κατὰ τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ Πλάτωνος, ἐν τε τῷ Τιμαίῳ καὶ Κριτίῳ, καὶ ἡ ἕκτη τὴν συγκριτικὴν ἀρχαιολογίαν διαφορῶν μνημείων καὶ ἀντικειμένων τῶν δύο κόσμων.¹

Ἡ σπουδαιότης τῶν ζητημάτων τούτων μὲ ἔκαμην ἐπὶ πολὺ νὰ διστάσω, ὅπως ἐπιληφθῶ τοῦ παρόντος ἔργου, ὅπερ διὰ τὴν μικροῦς μου ὤμους ἐστὶ μείζον τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντος ὑποβασταζομένου Οὐρανοῦ, ὡς μὴ ὄντος οὔτε ἀστρονόμου, οὔτε γεωλόγου, οὐδ' αὖθις δὲ φιλόλογου, ἀλλὰ μόνον ἀρχιτέκτονος, κατέχοντος ὡς ἐκ τοῦ κλάδου μου τὰς γενικὰς ἐγκυκλοπαιδικὰς γνώσεις τὰς τούτῳ ἀναγκαίους.

Πρὸ πολλοῦ ὅμως καταγιγόμενος, ὡς ἐκ τῆς τέχνης μου, εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας αὐτῆς, ὡς Ἑλλήν δι' ἀναγιγνώσκων τέρψεως χάριν τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας συγγραφείς, ἐξήγαγον, ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν δύο τούτων μελετῶν μου, συμπεράσματα ἰκανά, ὥστε διὰ τούτων νὰ κατέλθω τολμηρῶς εἰς τὸν ἀγῶνα, βασιζόμενος καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιεικειᾶς ὑμῶν, οἵτινες θὰ λάβητε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀπάσας ταύτας τὰς πηγὰς, ἐφ' ὧν ἐβασίσθη καθὼς καὶ τὰ συνημμένα σχέδια, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρωτότυπα, ἠρᾶνίσθη καὶ κατέστρωσα ἐντὸς ὀκταμήνου.

Ὅθεν, θέτων ὑπ' ὄψιν ὑμῶν τὸ παρὸν ἔργον μου προάγομαι ἐκ τῆς σκέψεως ὅτι, μεταξὺ τῶν ἰδεῶν, ἃς μέλλω νὰ ἐκτυλίξω ἤδη, πιθανὸν τινὲς τούτων, ἂν οὐχὶ ἅπασαι, νὰ εὐρωσιν ἐν ὑμῖν ὑπερασπιστάς, καὶ διὰ

*) Ἡ μελέτη αὕτη ἐγένετο διὰ τὸ ἐν Ἰσπανίᾳ συνελθὼν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος συνέδριον τῶν Ἀμερικανολόγων, ἐστάλη δὲ μετ' ἀπάντων τῶν σχεδίων φωτογραφημένων. Προτάσσεται δὲ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τῇ ἐπιτροπῇ τῆς ἐκθέσεως.

1) Τὰς εἰκόνας ταύτας φωτογραφῆσας ἀπέστειλα μετὰ τοῦ κειμένου εἰς διαφόρους Ἀκαδημίας.

τῆς ὑμετέρας σοφίας ὑπολογισθῶσι καὶ ἀναπτυχθῶ-
σιν ἀκριβέστερον καὶ ἐπιστημονικώτερον πρὸς ἐξακρι-
βωσιν τῆς ἀληθείας.

Ἐγγραφον ἐν Πέραν Κωνσταντινουπόλεως,

τῆ 4/16 Φεβρουαρίου 1892.

Ἐρρωσθε

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΚΑΜΠΑΝΑΚΗΣ.

ἀρχιτέκτων.

Μελετῶν τις τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας συγγραφεῖς, ποιητὰς τε καὶ πεζοὺς, τοὺς πραγματευομένους περὶ τῶν μυθικῶν προϊστορικῶν χρόνων, παρατηρεῖ, ὅτι ἅπαντες σχεδὸν οὗτοι συγκεχυμένως πῶς συμφωνοῦσι κατὰ τοῦτο ὅτι, πρὸ τοῦ ἕψ' ὄλων τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἀναφερομένου μεγάλου κατακλυσμοῦ, ὑπῆρξε πολιτισμὸς σχετικῶς τῆς ἐποχῆς μέγας, γεννηθεὶς καὶ ἀναπτυχθεὶς ἐν μὲν τῷ ἀνατολικῷ κόσμῳ ἰδίως εἰς τοὺς πρώτους κατοίκους τῆς Ἑλλάδος (Ἑλληνας, Πελασγοὺς), ἐν δὲ τῷ δυτικῷ ἐν μέρει εἰς τοὺς Ἀτλαντίους, ἐπεκταθεὶς ἐψ' ὄλων τῶν μερῶν τῆς οἰκουμένης καὶ τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ πνεύματος τῶν πρώτων πολιτισμῶν, λέγω, ἐξ οὗ ὠρμήθησαν οἱ Διόνυσοι, Ἡρακλεῖς, Περσεῖς καὶ πλείστοι ἕτεροι ἥρωες, διατρέχοντες τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης πρὸς διάδοσιν αὐτοῦ, πολιτισμὸς τέλος, ἐψ' οὗ ἐρειδόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι, νικῆσαντες, τρόπαια ἔσθψαν κατὰ τοῦ ἐκ τῆς Δύσεως ἐπελθόντος ἐπ' αὐτοὺς βαρβαρισμοῦ τῶν Ἀτλαντίων. — Τῷ συνδυασμῷ δ' ἀμφοτέρων τούτων τῶν πολιτισμῶν ἐγεννήθησαν ἅπαντες οἱ λοιποὶ, ἦτοι, οἱ τῆς Ἀνατολῆς καὶ οἱ τῆς Δύσεως, ἐκ τῶν πρώτων τῶν ὁποίων, ἀνεγεννήθη, μετὰ τὸν κατακλυσμὸν μεγαλοπρεπέστερος ὁ Ἑλληνικὸς ὁ δούξ τὸ σπέρμα εἰς τὸν νῦν Εὐρωπαϊκόν.

Ἡ ἐξέλιξις ὅμως αὐτῆ τῆς τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, δὲν ἀναφέρεται σαφῶς ἐν τοῖς ἀρχαίοις συγγραφείοις, ἐνεκα βεβαίως τῶν γενομένων γεωλογικῶν ἀνατροπῶν, τῶν προξενησάσων τὴν παρατηρουμένην λήθην καὶ σύγχυσιν ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν, ἐξιστορούντων ἐν εἴδει μύθων ἱστορικά γεγονότα, ἐξαχθέντα ἐκ τῶν συγκεχυμένων παραδόσεων τῶν μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ὑπολειφθέντων ὄρεινῶν ἀμαθῶν καὶ πεφλοισμένων ἀνθρώπων, ἥδη δὲ ἀποδεικνύμενα ὡς ἱστορικά διὰ τῆς μελέτης τῶν σμυερνῶν ἀνακαλύψεων, ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέντων ἀναφερομένους μύθους καὶ ἀλληγορίας.

Τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐξελίξεως ταύτης θέτων κατὰ μέρος πρὸς τὸ παρόν, ἐπιφυλάσσομαι, ὅπως ἐν καιρῷ παρουσιάσω, ὡς μὴ ἔχουσαν ἥδη ἄμεσον σχεδὸν μετὰ τοῦ κυρίου θέματος, ὅπερ ἐν τῇ παρουσίᾳ μελέτην πραγματευθήσομαι, ἐτι δ' ἀπαιτοῦσαν καὶ χρόνον μακρὸν καὶ τόμους ὀλοκλήρους πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Θεωρία τῶν παγῶνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Οἱ νεώτεροι ἀστρονόμοι παρατηροῦσαντες τὴν ἀναλογίαν τὴν ὑπάρχουσαν μετὰ τῶν ἀποστάσεων τῶν πλανητῶν τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος, εὐ-
πρόντες δὲ ταύτην δυσανάλογον μετὰ τῶν πλανη-

τῶν Ἄρεος καὶ Διός, ἐσχημάτισαν, μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀστεροειδῶν, τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι οἱ πλανητῆσκι οὗτοι ἄλλοτε ἐσχημάτιζον ἓνα καὶ μόνον πλανήτην, ὅστις διὰ τῆς θραύσεως αὐτοῦ παρήγαγε τοὺς Ἀστεροειδεῖς.

Ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης βασιθεῖς καὶ γῶ, ἐσχημάτισα ἕτεραν ὑπόθεσιν, φέρουσαν ἡμᾶς ἐπὶ λογικῶν συμπερασμάτων πρὸς ἐπίλυσιν τῶν ἀλύτων μέχρι σήμερον ζητημάτων τῶν παγῶνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ, συμπερασμάτων βασιζομένων ἐπὶ τε φυσικῶν καὶ μηχανικῶν νόμων, καὶ ἐπὶ πλείστων χωρίων, ἀλληγορῶν καὶ παραδόσεων τῶν ἀρχαίων λαῶν.

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἔχει ὡς ἐξῆς:

Ἐὰν μετὰ τῷ Ἄρεος καὶ τοῦ Διός ὑπῆρχεν ὁ πλανήτησκι οὗτος, ἡ γενικὴ ἰσορροπία τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος, μετὰ τὴν θραύσιν αὐτοῦ, θὰ ἐχαλαροῦτο καὶ θὰ μετεβάλλετο.

Ἐπομένως ἡ ἔλξις, ἦν θὰ ἐξήσκη ἐπὶ τῶν ἑτέρων πλανητῶν οὗτος, θὰ ἐχάνετο καὶ θὰ ἐπῆρχετο γενικὴ ἀταξία τῆς παγκοσμίου κινήσεως, μέχρις οὗ καὶ πάλιν θ' ἀποκαθίστατο ἡ γενικὴ ἰσορροπία.

Ἐπὶ τῆς μηχανικῆς ταύτης θεωρίας βασιζόμενος, ὑποθέτω ὅτι, πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ πλανήτου τούτου, οἱ ἕτεροι, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα, διέτρεχον τροχίαν μείζονα τῆς νῦν, ἐνεκα βεβαίως τῆς ἔλξεως, ἦν ἐψ' ὄλων τούτων ἐξήσκει ὁ ἄγνωστος πλανήτησκι.

Μετὰ τὴν διάσπασιν ὅμως τούτου, ἀπολέσθη μείζονα ἐλκτικὴ δύναμις πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν ἰσορροπίαν καὶ ἐπομένως οἱ ἀπολειφθέντες πλανῆται, ἀπολέσαντες ποσοστὸν τι μέρος τῆς ἀντιρρόπου ἐλκτικῆς δυνάμεως τοῦ ἡλίου, εἰσκύνοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον καὶ διάστημα, μέχρις οὗ ἐξισώθησαν καὶ πάλιν οἱ δύο ἀντίρροποι ἔλξεις, τοῦ ἡλίου καὶ τῶν πλανητῶν.

Τότε δὲ ἡ γῆ ἀπολέσασα τὴν ἰσορροπίαν καὶ ἐλκτικὴν ἢ μάλλον πίπτουσα ἐπὶ τοῦ ἡλίου, διέγραψε τροχίαν παραβολικὴν, σχηματισθεῖσαν ἐκ τῶν δύο ταυτοχρόνων κινήσεων, προερχομένων, τῆς μίαις μὲν ἐκ τῆς ἔλξεως αὐτοῦ τοῦ ἡλίου, τῆς δ' ἑτέρας ἐκ τῆς περὶ τοῦτον περιφορᾶς αὐτῆς, καὶ φθάσασα εἰς τὸ σμυεῖον ἐνθα ἀποκατέστη καὶ πάλιν ἡ γενικὴ ἰσορροπία, ἤρξατο διατρέχουσα τὴν περὶ τὸ ἀχανὲς διάστημα τοῦ οὐρανοῦ ἐλλειψοειδῆ αὐτῆς τροχίαν περὶ τὸν ἡλίον οὗσαν κατὰ πολὺ μικροτέραν τῆς προηγουμένης.

Ἀλλὰ τότε, τί συνέβη κατὰ τὴν στιγμήν τῆς καταστροφῆς τοῦ ἀγνώστου πλανήτου;

Ἡ στιγμή αὕτη ὑπῆρξεν ἐκείνη, καθ' ἣν ὁ Φαέθων, λαβὼν τὸ ἄρμα τοῦ πατρός του Ἠλίου, διέτρεχε τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις τοῦ Οὐρανοῦ.

Κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἄρχεται ἐκτυλιζομένη ἢ κατὰ τῶν Ὀλυμπίων Τιτανομαχία καὶ Τυφώνομαχία.

Κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην, λέγω, ἄρχεται ἐκτυλιζόμενον τὸ πρῶτον μέρος τῆς Τριλογίας τοῦ Προμηθεὸς διὰ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἀτλαντίδος.

Τέλος κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην τὸ κράτος τοῦ Κρόνου κατεστράφη καὶ ἀνεδείχθη ἡ ἰσχὺς τοῦ Διός.

Τὰ ἐπακόλουθα τῆς πτώσεως τῆς γῆς εἶναι εὐκο-

λον να υποθέσῃ τις, ἀνατρέχων εἰς τοὺς φυσικοὺς νόμους τοὺς διέποντας τὸ σύμπαν.

Ἡ γῆ πλησιάζουσα τὸν ἥλιον ἐβλήθη καὶ κατέσθη διάλυρος ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε

... « φλόξ δ' ἤερα δῖαν ἔκτανεν
ἄσπετος

Καῦμα δὲ θεσπέσιον κάτεχεν χάος

Ἔξε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ οὐρανὸς ἰδέε θάλασσα . . . »

(Ἡσίοδ. Θεογον. 697. 847.)

Ἡ δ' ἀτμόσφαιρα αὐτῆς διαστελλομένη μὲν ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου, ὑποκειμένη δὲ εἰς τὴν ἐλξιν αὐτοῦ, ἔλαβε σχῆμα ἐλλειψοειδὲς (ἐνεκα βεβαίως τῆς ιδιότητος αὐτῆς ὡς ἀερίου), τοῦ ὁποίου τὸ κέντρον μὲν κατεῖχεν ἡ γῆ, οἱ δ' ἄξονες αὐτοῦ, ὁ μὲν μείζων διήρχετο διὰ τῆς γραμμῆς τῆς ἐλξεως τῆς διερχομένης διὰ τοῦ Ἰσημερινοῦ τῆς γῆς, ὁ δ' ἐλάσσων δι' αὐτοῦ τοῦ ἄξονος τῆς γῆς.

Τότε ὅμως οἱ πόλοι τῆς γῆς μείναντες ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν ἑκατοντάβαθμον ὑπὸ τὸ μηδὲν θερμοκρασίαν τοῦ αἰθέρος, ἐψύχθησαν τοσοῦτον, ὥστε ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοὺς ἐξατμισθέντα ὕδατα κατέπεσον πεπηγμένα ἐπὶ τῶν πόλων καὶ ἐσχηματίσαν τοὺς παγῶνας.

Ἐν τῷ Ἰσημερινῷ δὲ ἔνθα τὸ ὕψος τῆς διασταλείσης ἀτμοσφαιρας ἦτο μέγιστον ἐγένετο ὁ κατακλυσμός καθὼς ἐποίησα. Πᾶσας τὰς ἐξαιρισθέντων ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ὑδάτων ἐπὶ τῶν ἀνωτάτων στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ ἐξυδατώσεως αὐτῶν ἐπὶ τῶν κατωτέρων (στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαιρας).

Πρὸς τοῦτοις δὲ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κατακλυσμοῦ συνετέλεσαν καὶ αἱ γινόμεναι περὶ τὸν Ἰσημερινὸν μέγισταί παλίρροιαὶ τῶν θαλασσῶν ἐνεκα βεβαίως τῆς μεγίστης ἐλξεως τοῦ ἡλίου.

Τί συνέβη δὲ τότε κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα τῆς πτώσεως τῆς γῆς καὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν παγῶνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ;

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, ἅπαντα τὰ προκατακλυσμαία ζῶα θάπτονται ὑπὸ τοὺς ἀκαριαίως ἐπελθόντας παγῶνας.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὁ Νῶε καὶ Ὁγύγης ἀγωνίζονται κατὰ τῶν φοβερῶν κυμάτων τῶν κατακλυσάντων ἅπαναν σχεδὸν τὴν γῆν.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὁ ἄξων τῆς γῆς μετέβαλε θέσιν καὶ παρήγαγε τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον τέλος, ἀρχεται ἐκτυλιδόμενον τὸ δεύτερον μέρος τῆς Τριλογίας τοῦ Προμηθεῦς, διὰ τῆς ἀναδύσεως αὐτοῦ ἐκ τοῦ Ταρτάρου ἐπὶ τοῦ παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον Καυκασίου ὄρους.

Μετὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ παραβολικοῦ τούτου δρόμου τῆς γῆς, αὐτὴ φθάσασα εἰς τὸ σημεῖον ἔνθα ἀποκατέσθη ἡ γενικὴ ἰσορροπία, ἤρξατο καὶ πάλιν διατρέχουσα ἠσυχῶς καὶ κανονικῶς τὴν νέαν αὐτῆς τροχίαν, τὴν νῦν, ἐρημωθεῖσαν σχεδόν, ὑπὸ τε τοῦ πυ-

ρός, τῶν παγῶνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ, πάσης ζωικῆς ἱκμάδος.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἀρχεται ἐκτυλιδόμενον τὸ τρίτον μέρος τῆς Τριλογίας τοῦ Προμηθεῦς διὰ τῆς ἀφθέσεως τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Διός.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἀρχεται ἐκπληρουμένη ἡ προφητεία τοῦ Προμηθεῦς, προφητεία δοθεῖσα τῇ Ἰοῖ τῇ ἀντιπροσωπευούσῃ τὸν καταστραφέντα, καὶ ἐν ἐλαχίστῳ ἀριθμῷ ἀνθρώπων, ὑπολειφθέντα πολιτισμόν, ὅστις καταστραφεῖς ἐν τε τῇ Δύσει καὶ τῷ Βορρῶ, εὐρίσκει στάδιον ἀναπτύξεως ἐκεῖ, ἔνθα ὁ Προμηθεὺς τῇ Ἰοῖ λέγει.

« Τηλοῦρδν δὲ γῆν
ἤξει· κελαινὸν φύλον, οἱ πρὸς ἡλίου
ναίουσι πηγαῖς, ἔνθα ποταμὸς Αἰθίοψ.
Τούτου παρ' ὄχθα· ἔρφ', ἔως ἂν ἐξίκη
καταβασμὸν, ἔνθα Βυβλίνων ὄρων ἄπο
ἴησι σεπτὸν Νεῖλος εὔποτον βέος.

Οὗτος σ' δώσει τὴν τρίγωνον ἐς χθόνα
Νειλῶτιν, ὃ δὴ τὴν μακρὰν ἀποιχίαν,
Ἰοῖ, πέπρωται σοί τε καὶ τέκνοις κτίσαι. »

[Αἴσχ. Προμ. Δεσμ. 807]

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον τέλος Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν εἶπεν·

« Οὐ προσθήσω οὐδ' ἔτι παταξαι πᾶσαν σάρκα
ζῶσαν καθὼς ἐποίησα. Πᾶσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς, σπέρμα
καὶ θερισμός, ψύχος καὶ καῦμα, θέρος καὶ ἔαρ, ἡμέραν καὶ
νύκτα οὐ καταπάσσομαι. »

[Γεν. κατὰ τοὺς Ο'. VIII. 21]

Τὴν ἀνωτέρω τολμηροτάτην ὑπόθεσιν μου, περὶ τε τῆς πτώσεως τῆς γῆς καὶ τῆς θεωρίας τῶν παγῶνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ, ἐσχηματίσα, βασιθεῖς, οὐχὶ μόνον ἐπ' αὐτῆς ταύτης τῆς βεβαιότητος τῶν νεωτέρων γεωλόγων περὶ τῆς ἀκαριαίως ἐπελθούσης ψύξεως τῶν πόλων, βεβαιότητος ὑποδειχθείσης ὑπὸ τῶν τῶν πρό τινας ἀνακαλυφθέντων ὑπὸ τοὺς παγῶνας προκατακλυσμαίων ζῶων ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω διαφόρων χωρίων τῶς ἀρχαίων ἡμῶν συγγραφέων:

Ὁ Ἡσίοδος περιγράφων τὴν Τιτανομαχίαν λέγει:

« ἀμφὶ δὲ γαῖα φερέσιος ἐσμαράγιζεν
καιομένη, λάχε δ' ἀμφὶ πυρὶ μεγάλ' ἄσπετος ὕλη.

Ἔξε δὲ χθὼν πᾶσα, καὶ Ὀκεανοῖο βέεθρα,
πόντος τ' ἀτρύγετος· τοὺς δ' ἀμφεπε θερμοὺς αὐτμῆ
Τετῆνας χθονίους, φλόξ δ' ἤερα δῖαν ἔκτανεν
ἄσπετος, ὅσσε δ' ἄμερδε καὶ ἰρθίμων πέρ ἐόντων
αὐγῆ μαρμαίρου· α κερανοῦ τε στεροπῆς τε.

Καῦμα δὲ θεσπέσιον κάτεχεν χάος
[Ἡσίοδ. Θεογ. 693]

Ἐπίσης δὲ καὶ ἐν τῇ Τυφονομαχίᾳ:

« Σκληρὴν δ' ἐβρόντησε καὶ ὄμβριμον, ἀμφὶ δὲ γαῖα
σμερδαλίον κονίθησε καὶ οὐρανὸς εὐρύς ὑπερβεν,
Πόντος τ' Ὀκεανοῦ τε φραὶ καὶ τάρταρα γαίης.
Ποσσὶ δ' ὑπ' ἀθανάτοισι μέγας πελεμίζεται Ὀλυμπος
ὄρτυμένιοι ἀνακτος· ὑπεστενάχιζε δὲ γαῖα.

1) Οἱ ὕδατοι οὗτοι ἀνερχόμενοι εἰς τὰ φλεγόμενα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας καθίσταν ταύτην ταπεινότεραν τοσοῦτον, ὥστε ἰδύοντο ἐν αὐτῇ νὰ ζήσωσιν ὄντα τινά. Τοῦτο δ' ἀναφέρεται καὶ ἐν ἀπᾶσαις σχεδὸν ταῖς παρὰδοξαι τῶν ἀρχαίων λαῶν τῶν δύο κόσμων, ὅτι δηλαδὴ ἐπέζησαν ὀλίγοι τινὲς ἄνθρωποι μετὰ τὸν κατακλυσμόν.

Καῦμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κάτεχεν ἰοσιδέα πόντον
βροντῆς δὲ στεροπῆς τε, πυρὸς τ' ἀπὸ τοῦ πελώρου,
πρηστήρων τ' ἀνέμων τε κεραυνοῦ τε φλεγέθοντος.
ἔζσε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ οὐρανὸς ἰδὲ θάλασσα.
ὅσε δ' ἄρ' ἀμφ' ἀκτὰς περὶ τ' ἀμφὶ τε κύματα μακρά,
ρίπη ὑπ' ἀθανάτων, ἔνοις δ' ἄσθετος ὄρωρει . . . »
(Ἡσιόδ. Θεογ. 839)

Ὁ δὲ Πλάτων ἐξιστορῶν τὰ παρὰ τῶν ἱερέων τῆς
Σαΐδος, τῷ Σόλωνι λεχθέντα λέγει:

« . . . Πολλὰ καὶ κατὰ πολλὰ φθοραὶ γεινόνασιν ἀν-
θρώπων καὶ ἔσονται, πυρὶ μὲν καὶ ὕδατι μέγιστα, μυρί-
οις δὲ ἄλλοις ἔτεραι βραχύτεραι. Τὸ γὰρ οἷν καὶ παρ' ὁ-
μῖν λεγόμενον, ὡς ποτὲ φαέθων Ἥλιου παῖς τὸ τοῦ πα-
τρὸς ἄρμα ζεύξας διὰ τὸ μὴ δυνατὸς εἶναι κατὰ τὴν τοῦ
πατρὸς ὁδὸν ἐλαύνειν τὰ τ' ἐπὶ γῆς ζυνέκαυσε καὶ αὐτὸς
κεραυνωθεὶς διεφθάρη, τοῦτο μύθου μὲν σχῆμα ἔχον λέγε-
ται, τὸ δὲ ἀληθὲς ἐστὶ τῶν περὶ γῆν καὶ κατ' οὐρανὸν ἰ-
όντων παράλλαξις καὶ διὰ μακρῶν χρόνων ἰγινουμένη τῶν
ἐπὶ γῆς πυρὶ πολλῶ φθορὰ . . . »¹

[Πλάτ. Τίμ. 22. 18]

Ἐπίσης ὁ Ἀπολλοδώρος ἐξιστορῶν τὰ κατὰ Κάδ-
μον λέγει :

« . . . Κάδμος δ' ἀνθ' ὧν ἔκτεινεν Ἄρεος ἴδιον ἐνιαυτὸν
ἐθήτευσεν Ἄρει, ἦν δὲ ὁ ἐνιαυτὸς τότε ὀκτώ ἔτη . . . »
(Ἀπολλοδ. Βιβλιοθ. 332 - 4 22)²

Μετὰ τούτοις δ' ἔρχεται Διόδωρος ὁ Σικελιώτης
λέγων:

« . . . τῶν γὰρ τὰς παλαιὰς μυθολογίας ἀναγεγραφίτων
Ἐκαταῖος καὶ τινες ἕτεροὶ φασιν ἐν τοῖς ἀντιπέραν τῆς
Κελτικῆς τόποις τατὰ τὸν Ὀκεανὸν εἶναι νῆσον οὐκ ἐλάττω
τῆς Σικελίας· ταύτην ὑπάρχειν μὲν κατὰ τὰς ἄρκτους,
κατοικεῖσθαι δὲ ὑπὸ τῶν ὀνομαζομένων Ὑπερβωρέων ἀπὸ
τοῦ πορρωτέρω κεῖσθαι τῆς βορείου πνοῆς ὅσων δ' αὐ-
τὴν εὐγεινὸν τε καὶ ἀμφοροῦν, ἔτι δὲ καὶ εὐκράσις διαφέρου-
σαν διττοῦς κατ' ἔτος ἐκφέρειν καρπούς . . . »⁽³⁾

(Διοδώρ. Σικελ. Βιβλ. Π. XL VII. 25.)

Ὅθεν λαβὼν ὑπ' ὄψει τὴν ἐκφραστικωτάτην καὶ
ποιμπικωτάτην μὲν τοῦ Ἡσιόδου ἐξιστορήσιν τῆς
τε Τιτανομαχίας καὶ Τυφωνομαχίας, ἔτι δὲ τὴν ἀ-
στρονομικὴν τοῦ Πλάτωνος ἀλληγορίαν καὶ τὰς
κλιματολογικὰς, τοῦ Ἀπολλοδώρου, Διοδώρου καὶ
Ἀγίας Γραφῆς περιγραφὰς, πρὸς δὲ καὶ τὴν τοῦ
τοῦ Προμηθεὺς ἀλληγορίαν, ἐνισχύθην πλεϊότερον
εἰς τὰς κρίσεις μου ἐπὶ τῆς ἄνω γεωλογικῆς ὑπο-
θέσεώς μου.

(1) Ἀνάλογος τοιοῦτος μῦθος ἀναφέρεται καὶ παρὰ τοῖς
Μεξικανοῖς (ἴδε Meunier Brasseur de Bourbourg Histoire
primitive du Mexique, Chap. VII. p. 45.)

(2) Τοῦτο ἀποδεικνύει τὸ μέγεθος τῶν κατ' ἐκείνην τὴν
ἐποχὴν τρογιῶς τῆς γῆς, ὡς μεγαλειτέρας τῆς νῦν.

(3) Ἀποδείξις ὅτι τὰ βόρεια μέρη τῆς γῆς κατ' ἐκείνην τὴν
ἐποχὴν ἦσαν θερμά, ἐνεκὰ τῆς καθετότητος τοῦ ἄξονος
τῆς γῆς καὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν παγώνων.

(Ἀκολουθεῖ)

Ἡ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.

Ἡ ἑναρξίς τῆς ἐτησίας ἐκείνης ἐν Παρισίοις ἐχθε-
σεως νεωτέρων εἰκόνων, ἥτις τελεῖται ἐν τῷ ἐν τοῖς
Ἑλλασίοις Μεγάλῳ τῆς Βιομηχανίας καὶ εἰς ἦν ἐξ
ἀρχαίας παραδόσεως δίδοται ὑπὸ τῶν Γάλλων τὸ
ὄνομα Salon ἀποτελεῖ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην,
ὡς συνήθως, τὸ κυριώτερον κατὰ τὸ ἔαρ ἀντικείμε-
νον προσελκύσεως ἐν Παρισίοις. Τὰ τὴν ἐκθεσιν ταύ-
την ἐπισκεπτόμενα πλήθη ἐδεσμεύοντο πρὸς στιγ-
μὴν ὑπὸ τῆς λαμπρᾶς καὶ καλλιτεχνικῆς εἰκόνας τοῦ
κ. Μουγκάτζη, ἥτις, 45 ποδῶν μῆκος ἔχουσα, ἀπο-
τελεῖ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν τὴν μεγάλην εἰκόνα τῆς
ὄλης Ἐκθέσεως. Ἐν τῇ ἐπεξεργασίᾳ τῆς ἱστορικῆς
ταύτης εἰκόνας, παριστώσης τὸν Ἀρπὰδ, τὸν πρῶ-
τον ἀρχηγὸν τοῦ οὐγγρικοῦ λαοῦ, σταθμεύσαντα ἐπὶ
μικρὸν κατὰ τὴν ἐξ Ἀσίας νικηφόρον ἐπάνοδον αὐ-
τοῦ ἐν τοῖς πρόποσι τῶν ὑψηλῶν Καρπαθίων καὶ
δεχόμενον τὴν ὑποταγὴν τῶν κατὰ μῆκος τοῦ Δου-
νάβεως σλαυικῶν φύλλων, ὁ καλλιτέχνης ἐν ἑλ-
λείψει βασιμῶν ἐγγράφων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐδα-
πάνησεν ἔτη ὅλα εἰς κόπους καὶ ἐρεῦνας. Ὁ Ἀρπὰδ
εὕρηται πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς εἰκόνας καὶ ἐν τῷ ἐμ-
προσθίῳ ταύτης τμήματι, φέρων στολὴν ἀσιανοῦ κα-
τακτητοῦ μεθ' ἀπάσης τῆς εἰς πολεμιστὴν ἄμα καὶ
μονάρχην ἐμπρεπούσης ὑπερηφανείας, κρατῶν δὲ τὸ
ἔβλημα τῆς ἐξουσίας καὶ ἔχων τὴν μορφήν σύννου,
τὸ ὄμμα πλήρες ζωηρότητος, τὸ δὲ στόμα, προδί-
δον σταθερότητα καὶ ἐπιβλητικότητα. Ὁ Ἀρπὰδ ἐ-
πιβαίνει λευκοῦ ἀραβικοῦ ἵππου, ὑπερηφάνου ὡς ὁ
κύριος αὐτοῦ καὶ ἀποστίλθοντος ὡς ἐκεῖνος ἐκ τῆς
λαμπρότητος τῶν φαλάρων. Ὅπισθεν αὐτοῦ εἰς μὲν
ἐπὶ ὑποκιτρίνου, ἕτερος δὲ ἐπὶ μέλανος, ἵππου ἀνα-
φαίνονται δύο φύλαρχοι, ἐλθόντες πρὸς συνοδίαν
αὐτοῦ ἢ ἠγούμενοι τῶν ὑπ' αὐτοὺς λαῶν, ἵνα ὑπο-
ταχθῶσιν εἰς τὸν νικητὴν. Ἐν τοῖς πέριξ, ἐν ταῖς
ἐπὶ μακρὸν ἐκτεινομέναις σκηναῖς, ἐν μέσῳ τῶν τῆς
πεδιάδες δένδρων, ἐν τῇ ὁδῷ ἢ τῇ ὄχθῃ τοῦ ποτα-
μοῦ πλήθος ἀνάριθμον παρίσταται, ἐθνουσιῶν, σείων
σημαίας καὶ ἄλλα σήματα, ὑψοῦν εἰς τὸν ἀέρα τὸν
πέλεκυν, ὅστις, ἐθνικὸν ἀποτελέσας σύμβολον, δει-
κνύει εἰς τὰς μελλούσας γενεάς, ὅτι οἱ πρῶτοι
Οὐγγροὶ, ἀγωνιζόμενοι κατ' ἀγρίων θηρίων καὶ τοῦ
ἀδιεβάτου δάσους, διηνοῖξαν τὴν ὁδὸν αὐτῶν διὰ μέ-
σου τῶν περὶ αὐτὰ ἀγρίων μεσῶν καὶ ἀπεκάλυψαν
ὁδὸν πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὸν Χριστιανισμὸν.
Πρηνεῖς πρὸ τοῦ Ἀρπὰδ φαίνονται οἱ εἰς αὐτὸν ὑπο-
τασσόμενοι ἐκ μέρους τῶν φύλων ὧν ἄρχουσι, ἐνῶ
πρὸς ἀριστερὰν δεικνύεται τὸ θορυβῶδες πλήθος ἐρίπ-
πων πολεμιστῶν, ἀνυπομόνων νὰ χαιρετίσωσι τὸν
νεόν αὐτῶν κύριον. Θερμὸς κυανοῦς οὐρανὸς, διὰ νε-
φῶν ἐστιγμένους καὶ μετ' ἀετῶν, ἀνιπταμένων ἐν τῷ
διαστήματι ὡς ἀγγέλων τῆς νίκης, ὑψικάρην ἀ δέν-
δρα, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην παρέχοντα σκιάν καὶ μὴ
ἐπηρεάζοντα οὕτω τὴν γενικὴν τῆς παραστάσεως

λαμπρότητα, έναχοῦ δέ, συνωδὰ ταῖς παραδόσει τῶν μεγάλων φλαμανδῶν καλλιτεχνῶν καὶ πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ ἔργου διὰ τῆς ἀτομικότητος αὐτοῦ ἀναφάνονται χαρακτηριστικαὶ μορφαί, ἀνακαλοῦσαι εἰς τὴν μνήμην ἐνίας τῶν προτέρων αὐτοῦ εἰκόνων, τὸν μιζοπόλιον, ἱερέα τῆς ὑπ' αὐτοῦ καλλιτεχνηθείσης Σταυρώσεως, τὴν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Πιλάτου παιδίσκην κλπ. Τοιοῦτο τὸ μέγα τοῦτο ἔργον. Εἶναι ἀρμονικόν, λαμπρὸν τὴν ἔκφρασιν προδίδον ζωηρὰν ἀντίληψιν καὶ ἄξιον τῆς ὀρθοθεΐσης αὐτῷ θέσεως ἐν τῇ οὐγγρικῇ Βουλῇ τῶν Προκρίτων.

Ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ ἐτέρα ὀθόνη, μεγάλων διαστάσεων εἶναι ἄξια μνείας, ἀποτελοῦσα ἔργον τοῦ κ. Μαυρικίου Ὁρνῆζ καὶ παριστώσα τοὺς «Προστῆτας τῆς Σαραγόσας» σκηνὴν τοῦ ἰσπανικοῦ πολέμου τοῦ 1809, λαμπρῶς γεγραμμένην καὶ πλήρη συγκινήσεως.

Ἀκριβῶς ἀπέναντι ταύτης εὐρηται ἡ μεγάλη ἐπίσημος εἰκὼν τοῦ κ. Σόμπαρ, παριστάνουσα τὴν εἰς Βουλῶν ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Καρνὼ· τὸ θέμα ὅμως δὲν ἀνταποκρίνεται τόσον εἰς τὴν δεινότητα καλλιτέχνου, κτησαμένου τὸ *Brazeior της Ρώμης*.

Δεξιᾶ τῆς εὐρείας ταύτης αἰθούσης καὶ ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 18 τοιαύτῃ αἰ μᾶλλον ἀξιοσημείωτοι εἰκόνες εἶναι αἰ ὑπὸ τὰ ὀνόματα Ἰωάννου Μπέννερ, Ἰωσήφ Μπαίλ, Μαρκέλλου Μπασέ, Μ. Μπεσσόν, Ἐρρίκου Μπίβα, Πέτρου Δέ Μπένζυ, Πέτρου Μπεύλ, Ἀμπεμά καὶ Μπροζίκ. Ὁ κ. Μπέννερ ἐκτίθησιν ἐφέτος δύο εἰκόνας, ἐξ ὧν ἡ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ Frisson d' Automne (φθινοπωρινὸν ρίγος) ἐφέλκει περισσότερον τὴν προσοχὴν ἐνεκ τῶν θεμάτων καὶ τῆς ἐπεξεργασίας αὐτῆς. Ἡ τοῦ φθινοπώρου ἰδέα παριστάνεται διὰ λαμπρᾶς συναρμογῆς ἀρμολίων ἀνθέων.

Ἡ αὐτοστιγμαὶ ὅμως ἐξασκοῦσα ἐντύπωσιν, ἀλλ' ἄξια πρὸς τούτοις νὰ τύχη τῆς μελέτης, ἦν ἐξάπαντος θὰ προκαλέσῃ, εἶναι ἡ εἰκὼν *La Besogue faite*. (Μετὰ τὴν ἀποπεράτῳσιν τοῦ ἔργου) ὑπὸ τοῦ κ. Μπαίλ. Ἡ εἰκὼν αὕτη ὡς καὶ ἑτέρα. «Ὁ κλέπτης», ἀποτελοῦσα θαυμασίαν παράστασιν γαλῆς προφυλακτοῦσης ἀπὸ ἀρπακτικῶν χειρῶν τεμάχιον ἐρυθροῦ κρέατος καὶ ἐχούσης τὰ ὄμματα ἐν ἀπαθείᾳ προσεκτικᾷ, ἀποκαλύπτουσι τὴν δεξιότητα τοῦ καλλιτέχνου τούτου ἐν τῇ ἐξεικονίσει αὐτῆς ταύτης, οὕτω εἰπεῖν, τῆς ζωῆς. Ἡ εἰκὼν «Μετὰ τὴν ἀπὸ περάτῳσιν τοῦ ἔργου» παρίστησι νεαρὸν ὑπηρετήν, ἀναπαύμενον μεταξὺ τῶν ὀρειχαλκίων σκευῶν. Ἄτινα εἶχεν εἰς ἄκρον στυλπνώσει καὶ ἄτινα λαμπρὰν ἀποτελοῦσιν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ζωηρὸν πορφυροῦν τῆς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ στολῆς αὐτοῦ. Μεθ' ὕψους ἀκατανικήτου αὐταρκείας, ὁ πᾶς ἐρρίφθη ἐπὶ καθέκλας καὶ ἦναψε συγαρέττον, ὅπερ καπνίζει ὡς ἄλλος *connoisseur*. Ἡ εἰκὼν ὡς εἰκὼν εἶναι ἀξιοσημείωτος ὡς ἀντιγραφὴ δὲ ἐμφύχου παραστάσεως εἶναι ἐπίσης θελκτικῆ.

Ἡ κ. Μπασέ ἐκτίθησιν μεγάλην εἰκόνα μέρους τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς οἰκίας τῆς κ. Μπρισόν, θυγατρὸς τοῦ κ. Φραγκίσκου Σαρσέ, ἐν ᾧ ὁ κ. Σαρσέ, ἡ μορφή τοῦ

ὁποίου δὲν παρηλλάγη, κἀθηται ἐν τῷ ἐμπροσθίῳ τμήματι, ἐν ἀναπαύσει καὶ μετὰ ὕψους ἠὲ χαριστημένου ἀρχηγοῦ μεγάλης οἰκογενείας. Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ παρατηρεῖται ἡ ἐπιτυχὴς προσωπογραφία τῆς κ. Σ. ἀπέναντι, διακρινομένη ἐπὶ λεπτότητι, ὡς καὶ ἡ ἐξεικονίσις τοῦ φωτὸς λυχνίας, ὃν τρόπον ἐπιχέεται ἐπὶ τῆς μορφῆς νεαρᾶς γυναικός, ἀναγινωσκούσης τι εἰς γηρὰν φιλόσοφον, καθήμενον ἐπὶ τραπέζης, ἐφ' ἧς κεῖνται χειρόγραφα καὶ ἄνθη. Ἡ εἰκὼν αὕτη παρίστησιν ἐν τῶν προσφιλῶν ἐκείνων θεμάτων, ἄτινα συχνάκις γοητεύουσι τὸν καλλιτέχνην, ἀλλὰ τὰ ὅποια διστάζει πάντοτε ν' ἀποδώσῃ. Ὅπόσον δὲ κινδυνώδης εἶναι ἡ τοιαύτη ἀπόπειρα, τοῦτο δύναται νὰ παρατηρηθῇ ἐν ἐτέρᾳ παρὰ τὴν ἀνωτέρω εἰκόνι τοῦ αὐτοῦ εἶδους, τῇ «Οἰκειότητι» τοῦ κ. Μπροϋζιέ.

Ἡ αἰθούσα αὕτη περιλαμβάνει πρὸς τούτοις δύο πικραδείγματα τῆς τάξεως ἐκείνης τῶν πινακῶν οἷτινες εἶναι ἀπαραίτητοι σήμερον ἐν ταιαύταις ἐκθέσεσιν εἰκόνων, παραστάσεις δηλονότι ἐμπνεομένης ἐκ τοῦ βίου τοῦ Χριστοῦ. Ἐφέτος ὅμως δὲν ὑπάρχει ἡ ἐνδιαφέρουσα πραγματικότης τῶν τοιούτου εἶδους εἰκόνων τῆς ἐκθέσεως τοῦ παρελθόντος ἔτους ὡς καὶ τοῦ προηγουμένου ἔτι. Ὁ κ. Μπουφρέ καὶ ὁ κ. Μπροννέ, ὧν ὁ μὲν ἐκτίθησιν παράστασιν «Πειρασμοῦ τοῦ Χριστοῦ», ὁ δὲ «Τελευταίαν φωνὴν τοῦ Χριστοῦ» ἐπεξεργάσθησιν τὰ θέματα αὐτῶν μετὰ τόλμης περὶ τὴν φαντασίαν, ἥτις, δέον ν' ἀνομολογηθῇ, ἐν ἀμοφτέραις τῆς περιπτώσεσι τὸ ἐνδιαφέρον μόνον καὶ τὴν περιεργίαν διεγείρει, χωρὶς νὰ υπερβαίῃ τὴν ἀπλὴν φαντασίαν καὶ ἄνευ τῆς πραγματικῆς ἀξιοπρεπειᾶς ἢ τεκμηρίων εὐρυείας. Ἐν ἀμοφτέραις ταῖς περιπτώσεσιν ἡ περὶ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἔργου ὡς εἰκόνας δεξιότης δὲν κατορθοῖ νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἐν τούτῳ ἔλλειψιν ὡς συνόλω, ἐν τῷ ὅποίῳ ἡ σύλληψις καὶ ἡ ἐκτέλεσις εἶναι δύο τινὰ ἀδιαχώριστα ἀπ' ἀλλήλων. Ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ προσελεύουσι τὸ βλέμμα ἡ εἰκὼν ἀκολουθοῦσα τῆς ρωσικῆς πρεσβείας ὑπὸ τοῦ κ. Μπενζί, χαριέστατον τόπιον ὑπὸ τοῦ κ. Μπίβα, τὸ ἐν Σαῖν Κλου ἄλλος ὑπὸ τοῦ κ. Μπρετόν κτλ.

Ἡ ἐφετεινὴ ἐργασία τῶν μεγάλων ζωγράφων Βενιαμὴν-Κωντὰν καὶ Μπονὰ οὐ μόνον καταδείκνυσι τὴν δικτήρησιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ ταλάντου ἀλλὰ ὡς πρὸς τὸ πρῶτον καὶ μείζονα ἔτι προαγωγὴν καὶ μεθοδικότητα ἐν σχέσει πρὸς τὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καλλιτεχνήματα αὐτοῦ. Ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πρώτου ἐκτίθεται ἐνταῦθα εἰκὼν τοῦ λόρδου Δούφφριν ὡς καὶ ἄλλη τοιαύτη τῆς κ. Ἐλένης Βίνσεντ. Ὁ λόρδος Δούφφριν, καθήμενος, ἐξεικονίζεται ἐν στολῇ λόρδου, λαμπρυνομένη ὑπὸ τῆς ἀδαμαντοφόρου ἀλύσεως τοῦ Ἀστέρος τῶν Ἰνδιῶν. Ἡ στάσις αὐτοῦ εἶναι μεστή ἀξιοπρεπειᾶς, ἡ δὲ ἔκφρασις τῆς μορφῆς αὐτοῦ μετὰ τῶν μελαίνων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν εἶναι ἔκφρασις ἀνδρός, οὐχὶ σκεπτομένου μόνον ἀλλὰ καὶ γινώσκοντος τίνι τρόπῳ νὰ ἐνεργῇ. Ἰδίαι αἱ χεῖρες, αἵτινες τοσοῦτον εἶναι χαρακτηριστικαί, ἐφιλοτεχνήθησιν μετ' ἄκρας προσοχῆς, τῆς ὅλης εἰκό-

νος προδιδούσης λεπτοτάτην ἐπεξεργασίαν καὶ ἀξιωματικὴν σταθερότητα τοῦ χρωστικῆρος. Ἐν τῇ εἰκόνι τῆς κ. Ἑλένης Βίνσεντ πρὸ ὅλην τὴν καλλονὴν τοῦ ἔργου ὁ καλλιτέχνης φαίνεται πως ὑπερβάς τὸ ὠρισμένον σημεῖον, ἐνῶ ἐν τῷ «Λόρδω Δούφφριν» ἡ ἰδιόχουσα αὐτοῦ δύναμις τοῦ νὰ ἐξεικονίσῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸ ἐξεικονιζόμενον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκδηλωθῇ καταπληκτικώτερον. Ἡ κ. Βίνσεντ παρίσταται καθημένη μετ' ἀξιοπρεπείας μικρὸν ἀγερώχου, καίπερ ἐνεχούσης καὶ στοιχεῖα ρεμβασμοῦ, ἐν μεγάλῃ χρυσῇ θρονίδι, ἡ κυκλοτερὴς κορυφή τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ τὸ χρησιμώτερον ἔδαφος πρὸς τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐξεικόνησιν τῆς κεφαλῆς τῆς καθημένης. Ὁ χρωματισμὸς τῆς εἰκόνος ταύτης, ὁ χαρακτήρ τῆς ὁποίας εἶναι οὐσιωδῶς νέος εἶναι διαφανῆς ἅμα καὶ λεπτὸς, προσαρμολόμενος κάλλιστα εἰς τὴν λεπτὴν καλλονὴν τῆς ἐξεικονιζομένης μορφῆς καὶ ἐπαυξάνων τὴν ἐκ ταύτης γενικὴν θελκτικὴν ἐντύπωσιν. Παρὰ τῷ ζωγράφῳ τούτῳ ὁ κ. Μποννά μετὰ τῶν εἰκόνων τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τῆς κ. Τάλμποτ, συζύγου τοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολούθου τῆς ἐν Παρισίοις ἀγγλικῆς πρεσβείας δὲν ἐμποιεῖ τόσην αἴσθησιν ὅσην ὁ κ. Βενιαμίν-Κωνστάν. τοῦτο ὅμως συμβαίνει διότι τὸ γενικὸν ὄφος τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὑπολείπεται τὸν χρωματισμόν. Ἄλλως ἴσον διεγείρει τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν περιεργίαν, ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ εἰκόνι θαυμαστικῶς ἀπετύπωσε τὸ πρωτότυπον αὐτοῦ. Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶναι μία τῶν ἀρίστων τοῦ κ. Μποννά.

(Ἐκ τοῦ (ἀγγλικοῦ) (Μετάφρασις Γ. Κ. Α.)

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος.

Συνεδρία τῆς 3 Μαΐου.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην, γενομένην ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ προέδρου κ. Ἄν. Χρυστίδου, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῶν δύο προτέρων συνεδρίων, ἀνακοινοῦται περίληψις τῆς ἀλληλογραφίας ἐν ἣ καὶ ἐπιστολῆς τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου διαβιβαζούσης τὴν κρίσιν αὐτῆς ἐπὶ τῶν αὐτῇ παραπεμφθέντων πρὸς γνωμοδότησιν ποιημάτων τῆς γνωστῆς τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις εὐέλπιδος λογογράφου καὶ ἐμπνευσμένης ποιητρίας δεσποινίδος Κορνελίας Α. Πρεβεζιώτου. Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Συλλόγου ἐν ἄλλοις ἀποφαίνεται διὰ τῆς ἀναγνωσθείσης κρίσεως αὐτῆς ὅτι τὰ ποιήματα «τῆς νεαρῆς ποιητρίας εἰσι πτερυγίσματα οὐχὶ κηποφοίτων πτηναρίων ἀλλὰ τῶν προωρισμένων αἰθέρια νὰ διασχίζωσιν ἕψη. Ἄν δέ, λέγει, πρὸς εὐδοκίμωσιν ἐν τῇ παιδείᾳ ἰσχυροὶ καὶ ἀπαραίτητοι παράγοντές εἰσι πλὴν τοῦ θεοδότου χαριστικῶς τῆς ποιητικῆς ἐξάρσεως, ἢ γυνῶσις τῆς γλώσσης, ἢ πολυμάθεια καὶ ἢ

ἠθικὴ μόρφωσις τοῦ ποιητοῦ, ταῦτα πάντα καταφαίνονται ἐν τοῖς πρὸς κρίσιν ποιήμασι τῆς δεσποινίδος Κορνελίας Α. Πρεβεζιώτου. Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Συλλόγου λίαν εὐνοϊκῶς ἀποφαινομένη ὑπὲρ τῶν ποιημάτων τῆς νεαρῆς ποιητρίας ἐκφράζει καὶ τὴν εὐχὴν ὅπως αὕτη μὴ παύσεται καλλιεργοῦσα τὸ παρὰ τῆς φύσεως δωρηθὲν αὐτῇ ποιητικὸν τάλαντον». Ἐπὶ τῇ κρίσει ταύτῃ συγκαίρομεν τῇ ἡμετέρᾳ φιλομούσῳ συνεργάτιδι, ἐπαναλαμβάνοντες ἅμα τὴν εὐχὴν ἣν ἐξέφρασε καταλήγουσα ἢ ἐκπαιδ. ἐπιτροπὴ τοῦ Συλλόγου καὶ ἣν ἀνωτέρω ἐξέθεμεθα. Μετὰ τὴν ἀλληλογραφίαν ὁ κ. πρόεδρος πλέθει τὸ ἐγκώμιον τοῦ ἀποβιώσαντος ἀοιδίμου Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου καὶ ἐκφράζει τὴν λύπην τοῦ Συλλόγου ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ ἐπιτίμου μέλους αὐτοῦ. Ἀποφασίζεται ὅπως ὁ Σύλλογος γράψῃ τῇ Α. Θ. Π. ἐκφράζων τὴν λύπην αὐτοῦ καὶ παρακαλῶν νὰ ἐρμηνευθῇ αὕτη ὅπου δεῖ.

Μετὰ δὲ ἐτέρας τινὰς συζητήσεις ἀνέρχεται τὸ βῆμα ὁ κ. Σ. Ι. Βουτυράς καὶ ἀναγινώσκει ἣν προτάσσομεν πραγματεῖαν «Βυζαντινῆς τοπογραφίας πάρεργα», προὐδὸν μελέτης ἐμβριθοῦς αὐτῶν τῶν πηγῶν, τῶν βυζαντινῶν συγγραφέων, δι' ἧς διαλευκαίνονται οὐκ ὀλίγα τέως ἀμφισβητούμενα ἢ πλημμελῶς ἐκτιθέμενα.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀναγνώσματος, ὁ πρόεδρος εὐχαριστῶν ἐν ὀνόματι τοῦ Συλλόγου τῷ ἀγορητῇ διαλύει τὴν συνεδρίαν.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ.

Ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἐν Παρισίοις.

Συνεδρία τῆς 30 ἀπριλίου.

Ἐπὶ τῆς δημοσίας παιδεύσεως ὑπουργὸς ἀπήρθε τῷ ἰσοβίῳ γραμματεῖ τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἐν Παρισίοις ἐπιστολὴν, δι' ἧς προσκαλεῖ αὐτὸν νὰ ὑπεδέξῃ δῖον ὑποψήφιους διὰ τὴν ἔδραν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας ἐντῷ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας (College de France), κενωθεῖσαν διὰ τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ κ. Rossignol. Ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν τοῦ ἰδρύματος τοῦτο ὑπέδειξεν ἤδη πρῶτον τὸν κ. Maurice, Croisei τὸν γνωστὸν συγγραφέα τῆς ἱστορίας τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας, καθηγητὴν δὲ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας ἐν τῷ Ἀνωτέρῳ Λιδακκαλείῳ καὶ δεύτερον τὸν κ. Haussoulier, βοηθὸν διευθυντὴν τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων τῆς σχολῆς τῶν Ἀνωτέρων Σπουδῶν (ἐλληνικῆς φιλολογίας καὶ ἑλλην. ἀρχαιοτήτων).

Ὁ μαρκήσιος de Rosambeau κατέχει τὸ χειρόγραφον τῶν Μύθων (Fables) τῆς Φαίδρου, γράφον κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα, ἀνακαλυφθὲν δὲ καὶ δημοσιευθὲν τῷ 1596 ὑπὸ τοῦ διαστήμου σοφοῦ Ὀδυσσεῶς Robert, γενικοῦ ἐπόπτου τῆς βιβλιοθήκης καὶ τῶν ἀρχείων. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο προτίθεται νὰ δημοσιεύσῃ αἰθῆς καὶ ὁ κ. Rosambeau, ἐφ' ᾧ καὶ ἀνέγνω τῇ ἀκαδημίᾳ τὸν ἐνδιαφέροντα πρόλογον.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ο ΑΛΛΑΜΑΣ. — Ο μετεωρικός σίδηρος του Cañon Diablo και η πρότερον ἀνάλυσις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κ. Kanig. — Ἀνακοίνωσις τοῦ κ. Mallard καὶ γνῶμη τοῦ κ. Daubrée. — Ἀνάλυσις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κ. Moissan. — Παρρησιάζουσα τῶν τεχνητῶν ἀδάμαντος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.

Ἀναλαμβάνοντες σήμερον κατὰ τὴν ἡμετέραν ὑπόθεσιν τὴν ἀναγραφὴν τῶν πρὸς τεχνιτὴν παρασκευὴν τοῦ ἀδάμαντος ἀξιολόγων πειραμάτων τοῦ κ. Moissan, θεωροῦμεν ἀπαραίτητον νὰ εἰπῶμεν τὰ δεόντα περὶ τοῦ γεγονότος, ὅπερ ἐχρησίμευσεν ὡς ἀφορμὴ εἰς τὰς μελέτας ταύτας.

Κατὰ μάρτιον τοῦ 1891 εὐρέθησαν τεμάχια αὐτοφύτους σιδήρου, θεωρηθέντος μετεωρολογικῆς προελεύσεως, ἐν Arizona καὶ παρὰ τὴν Cañon¹ Diablo, 300 χμ. περίπου πρὸς βορρᾶν τῆς Tucson καὶ 400 χμ. πρὸς δυσμὰς τῆς Albuquerque (New Mexico). τὴν τοποθεσίαν ταύτην ἐπεσκέψθη ὁ ἐν Φιλαδέλφειᾳ ὀρυκτολόγος καὶ ἔμπορος ὀρυκτῶν κ. Foote, ὅστις καὶ εὗρε μέγαν ἀριθμὸν τεμαχίων σιδήρου διεσπαρμένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ἐν τῶν τεμαχίων τούτων ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἐξετάσιν τοῦ καθηγητοῦ Koenig, ὅστις ἐξετάσας τὴν διὰ κατεργασίας δυσχερέστατα ἐπιτευχθεΐσας ἀπογυμνωθεΐσας ἐπιφάνειαν αὐτοῦ ἐβεβαίωσε τὴν ἐν τῷ μετεωρικῷ τούτῳ σιδήρῳ ὑπαρξίν μικρῶν κοιλοτήτων πλήρων μελαίνης τινός ὕλης, περιεχοῦσης ἀδάμαντας, ὧν εἷς, δυστυχῶς ἀπωλεσθεΐς, εἶχε διάμετρον 0,5 χμ., εὐχερέστατα δὲ ἐχάρασσε τὰ μετὰ τὸν ἀδάμαντα σκληρότητα τῶν ὀσμάτων.

Ὁ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείας μηχανικός κ. Eckley Coxe ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Σχολὴν τῶν Μεταλλείων (École des Mines) δείγμα τοῦ σιδήρου τούτου, ὅπερ ὁ καθηγητὴς Mallard παρυσίασε τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν, καὶ ὅπερ περιεῖχε πολυαριθμούς σκληροτάτους κόκκους, διαμέτρου 0,5 μέχρις 1 χμ., παρουσιάζοντας ἀπάσας τὰς ιδιότητες τοῦ μέλανος ἀδάμαντος ἢ carbonado.

Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην τοῦ κ. Mallard καὶ σχετικῶς πρὸς τὴν ἐγερθεΐσαν συζήτησιν ἐπὶ τῆς προελεύσεως τῶν τεμαχίων τούτων τοῦ σιδήρου, τῶν πλειστον μὲν παραδεξιμένων αὐτῶν ὡς μετεωρικῶν, τοῦ ἐπὶ τόπου δὲ μεταβάντος, ὡς εἶπομεν, κ. Foote σημειοῦντος τινὰ περὶ τοῦ περιβάλλοντος τὴν θέσιν ἐν ἣ εὐρέθησαν τὰ τεμάχια ταῦτα χώρου, οὐδεὶς βεβαίως ἐδικαιοῦτο μᾶλλον νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἢ ὁ σοφὸς καθηγητὴς τῆς Γεωλογίας ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας κ. Α. Daubrée, οὗτινος πληροστάτα ἐπεβεβαίωοντο οὕτως αἱ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀδάμαντος ἐν τοῖς ἀδαμαντοφόροις στρώμασι τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς θεωρίαι.

« Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο, εἶπεν ὁ κ. Daubrée, νὰ ἐξερευνηθῆ μετ' ἐξαιρετικῆς φροντίδος ἢ ἐν τῇ Arizona θέσις ἐν ἣ ἀνεκαλύφθη ὁ αὐτοφύτης σίδηρος, ὅπως οὕτω γνωσθῆ ἂν ὁ ἀδαμαντοφόρος οὗτος σίδηρος εὐρίσκειται ἢ οὐχὶ εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ σημειωθέν-

τος γειτνιαζόντος αὐτῷ μικροῦ ἐν σχήματι κρατῆρος ὄρους.¹

« Ὁ κ. Nordenskiöld καὶ ἕτεροι ἀφωσιωμένοι καὶ γενναῖοι ἐξερευνηταὶ κατέστησαν γνωστὴν τὴν στενὴν συγγένειαν τῶν μαζῶν τοῦ αὐτοφύτους τῆς Γροιλανδίας σιδήρου πρὸς τὰς τόσῳ ἰσχυρὰς ἐν πάσῃ τῇ χώρᾳ ταύτῃ βασιλτικᾶς ἐκρήξεις².

Οἱ τοσαῦτα παρασχόντες δειγμάτων τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ἐνεργητικότητος αὐτῶν γεωλόγοι τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν βεβαίως δὲν θὰ σπεύδωσιν ὀλιγώτερον ἡμῶν ἵνα διαφωτίσωσιν ἡμᾶς σχετικῶς πρὸς τὴν σπουδαίαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτῶν γενομένην ἀνακάλυψιν.

« Εἶτε δὲ ὁ ἐν τῷ αὐτοφύτῳ σιδήρῳ τῆς Arizona περιεχόμενος σίδηρος προέρχεται ἐκ τῶν οὐρανίων ἐκτάσεων, εἴτε εἶνε γήινης προελεύσεως, προωρίζεται νὰ διαφωτίσῃ ἡμᾶς οὐ μόνον περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς μᾶλλον μυστηριώδους ὀρυκτικῆς ὕλης, ἀλλὰ καὶ περὶ προβλήματος ὑψίστης σημασίας, προβλήματος σχετικοῦ πρὸς αὐτὸν τὸν σχηματισμὸν τῆς ἡμετέρας σφαίρας».

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ τότε ὑπὸ τοῦ κ. Daubrée λεχθέντα σχετικῶς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Mallard γενομένην ἀνακοίνωσιν, ἥδη δὲ ἐξετάσωμεν συντομώτατα τὰ μετὰ ταῦτα.

Τοῦ κ. Foote μετενεγκόντος δειγμάτων τοῦ ἐν Arizona εὐρήματος εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀνέλαβον μετὰ πολλοῦ ζήλου τὴν ἀνάλυσιν αὐτῶν, καὶ ὁ μὲν κ. Friedel διὰ πλήρους ἀναλύσεως ἔθεσεν ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας τὴν ἐν τῷ μετεωρικῷ λίθῳ ὑπαρξίν τοῦ μέλανος ἀδάμαντος, ὁ δὲ κ. Moissan πύτυχε νὰ εὕρῃ συγχρόνως ἐν τῇ μεταλλικῇ μάζῃ καὶ διαφανῇ ἀδάμαντα ὑπὸ μορφῆν κόκκων ἐντελῶς εὐδιακρίτων· ἀκριβῶς δὲ διότι ὑπὸ τοῦ χημικοῦ τούτου κατεδείχθη ἢ σύγχρονος ἐν τῷ μετεωρικῷ σώματι παρουσιῶν τῷ ἀνθρακῶς ὑπὸ διαφόρους μορφάς, ἥτις ἀποτελεῖ, ὡς παρατηρεῖ ὁ κ. Stanislas Meunier,³ περιστάσιν προφανῶς λίαν ἐνδιαφέρουσας τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀδάμαντος, ἀναγκαῖον εἶνε νὰ ἐπεκαταθῶμέν πως εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς ὑπὸ τοῦ χημικοῦ τούτου γενομένης ἀναλύσεως.

1) Τὰ ἀνωτέρω ἀναφέρονται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Foote γενομένην ἀνακοίνωσιν ὅτι 3 χμ. περίπου πρὸς τὸ Β. Α. τοῦ σημείου ἐν ᾧ εὐρέθησαν τὰ μεγάλα τεμάχια τοῦ σιδήρου τούτου, ὑπάρχει μικρὸς λόφος, καλούμενος Crater Mountain, ὅστις ὑψοῦται 132 μ. ἔπρὲς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, καὶ οὗτινος τὸ κεντρικὸν τμήμα κατέγεται ὑπὸ κοιλότητος 1200 μ. διαμέτρου, ἧς τὸ βάθος ἐρᾶν αὐτῷ καίμενον 20 περίπου μ. ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς περὶ τὴν πεδιάδος, ἔτι δὲ ὅτι (καίτοι ὁ κ. Foote οὐδένα ἐν τοῖς περὶ τὴν ἀνεκάλυψιν ἡφαιστειογενῆ βράχον) κατὰ τὴν ἀπό τοῦ ἄξονος τοῦ κρατῆρος πρὸς τοὺς εἰς ἀπόστασιν 3 χμ. εὐρισκόμενους μεγάλους ἴγκους εὐθύγραμμων διεθυσσιν ἀπαντῶσιν μικροὶ σιδήρου ὄγκοι.

2) Περὶ τῆς σπουδαίας ταύτης ἀνακαλύψεως τοῦ ἐν Olifak (κατὰ τὰ Ν. τῆς νήσου Disco) αὐτοφύτους νικελίουχοῦ σιδήρου, ἧτις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κ. Nordenskiöld τῷ 1870 κατὰ τὸ εἰς Γροιλανδίαν ταξίδιον αὐτοῦ, παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰς γενομένας τότε ὑπὸ τοῦ κ. Daubrée ἀνακοινώσεις τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν καὶ εἰς τὴν ἐν σελ. 555—577 ἐκτενῆ περιληψὴν αὐτῶν ἐν ταῖς Συνθετικαῖς μελέταις τῆς Πειραματικῆς Γεωλογίας τοῦ αὐτοῦ.

3) La Nature, ἀριθμ. 1036, ἐν σελ. 299.

1) Τὸ ὄνομα Cañon δίδεται ἐν τῇ ἀμερικανικῇ ταύτῃ ζώνῃ εἰς βαθυτάτας καὶ στενωτάτας κοιλάδας, ἐν αἷς τὰ ὕδατα ῥέουσιν ὡς μεταξὺ δύο ὑψηλῶν τοίχων.

Ὁ κ. Moissan διέλυσε ἐντὸς ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος τεμάχιον σιδήρου τοῦ Cañon Diablo ἔλκον 4,216 γραμμάρια. Τὸ ἀδιάλυτον μέρος (ἴζημα) ἀπετελεῖτο ἐκ μίγματος περιέχοντος :

α) Ἄνθρακα λίαν ἐλαφρὸν ἐν καταστάσει λεπτοτάτης κόψεως, ὅστις πιθανῶς προέρχεται ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν ἀνθρακούχων τοῦ σιδήρου ἐνώσεων.

β) Ἄνθρακα εἰς λεπτότατα ταιγιώδη τεμάχια, παρουσιάζοντα ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον βαθύ φαιδν χροῶμα, ἄνθρακα ἰδιαζούσης ὄψεως, ὃν ὁ συγγραφεὺς ἀνεῦρε καὶ ἐν τῷ τεχνιτῷ χυτοσιδήρῳ.

γ) Ἄνθρακα πυκνὸν ὑπὸ τὴν μορφήν ἰδίᾳ ἐστρογγυλωμένων τμημάτων μεμιγμένων μετὰ μικρῶν τεμαχίων φωσφορούχου σιδήρου καὶ νικελίου.

Ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου μίγματος κατάρθωσεν ὁ κ. Moissan διὰ διαφόρων χημικῶν μέσων ν' ἀποχωρήσῃ δύο τεμάχια ὑποκίτρινα, κρυσταλλικά, χαράσσοντα εὐχερῶς τὸν λυχνίτην, καὶ ὧν τὸ ἕτερον ἔκαν ἐντὸς ὀξυγόνου ἐγκαταλιπὸν τέφραν διατηροῦσαν εἰσέτι τὸ σχῆμα τοῦ τεμαχίου, ἐν ἣ ἠδυνήθη ν' ἀποδείξῃ τὴν παρουσίαν τοῦ σιδήρου.

Οὕτω δὲ ἀποδεχθεῖς καὶ τῆς ἐν τῷ μετεωρικῷ τούτῳ σιδήρῳ παρουσίας τοῦ ἀδάμαντος μετὰ τῆς μεγαλειτέρας ἀκρίβειας, ὁ κ. Moissan προέβη ἐπὶ τῆ βάσει τούτου εἰς τὴν εὐτυχή καὶ μοναδικὴν ἐπιλύσιν τοῦ τοσάκις ματαίως ἀναληφθέντος προβλήματος τῆς τεχνιτῆς παρασκευῆς τοῦ τιμιωτέρου τῶν τιμίων λίθων. Τὸ γεγονός τοῦτο, ὡς καὶ προσημαζόμενοι εἶπομεν, ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως ἐπιστημονικὸν γεγονός ὑψίστης σημασίας, διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαῖον λεπτομερέστερον ν' ἀναλύσωμεν αὐτό.

Ὁ κ. Moissan βεβαιωθείς ἐκ τῆς ἀναλύσεως τοῦ μετεωρικοῦ σιδήρου περὶ τῆς ἐν αὐτῷ παρουσίας τοῦ ἀδάμαντος καὶ λαθῶν ὑπὸ σημείωσιν τὰς περιστάσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας παρουσιάζεται οὗτος ἐν αὐτῷ, προέβη εἰς τὴν ἀναπαραγωγὴν τοῦ πολυτίμου ὀρυκτοῦ περιβαλὼν τὸν ἄνθρακα διὰ τῶν αὐτῶν ἀκριβῶς στοιχείων, ἅτινα συνοδεύουσιν αὐτὸν ἐν τῷ μετεωρικῷ λίθῳ, ἰδίᾳ δὲ ἀποδοῦς εἰς τὸν σιδήρον τὴν σπουδαιότεραν πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἀδάμαντος ἐνέργειαν. Εἰργάσθη δὲ πρὸς τοῦτο μεταχειριθεὶς ἰσχυρὰν πίεσιν, χρησιμοποίησας πρὸς τοῦτο τὴν κατὰ τὴν στιγμήν τῆς πύξεως μάζης τινὸς χυτοσιδήρου παραγομένην πίεσιν.

Γνωστὸν εἶνε ὅτι σώματά τινα, ἐν οἷς ἰδιάζουσιν κατέχουσι θεοὶν τὸ ὕδωρ καὶ ὁ χυτοσιδήρος, παρουσιάζουσι τὴν ἄλλως πολύτιμον ἐξαίρεσιν νὰ διαστέλλωνται καθ' ἑν στιγμήν μεταβαίνουσιν ἀπὸ τῆς βρυστῆς εἰς τὴν ἀεροειδῆ κατάστασιν. Τὴν ιδιότητα ταύτην τοῦ χυτοσιδήρου ἐχρησιμοποίησεν ὁ κ. Moissan ὡς ἑξῆς: Ἐπλήρωσεν ὑπὸ ἰσχυρὰν πίεσιν σιδηροῦν κύλινδρον δι' ἄνθρακος σαιχάρου καὶ ἔκλεισεν αὐτὸν διὰ κοχλίου τοῦ αὐτοῦ μετάλλου· ἔτιξε διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς καμίνου τῆς εὐρισκομένης ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ τῆς ἀποθήκης τῶν τεχνῶν καὶ ἐπαγγελμάτων τῶν Παρισίων (Laboratoire d'electricité du Conservatoire des arts et metiers), ποσότητά τινα 150 μέχρι 200 γραμμῶν μαλακοῦ σιδήρου, ὅπερ κατορθοῦται διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς ἐκείνης καμίνου ἐντὸς ὀλίγων μόνον λεπτῶν· εἴτα εἰσ-

γαγεν ἐν τῷ βρυστῷ τούτῳ ταχέως τὸν περιέχοντα τὸν ἄνθρακα κύλινδρον. Τούτου γενομένου ἀποσύρεται ἀμέσως τὸ χωνευτήριον ἀπὸ τῆς καμίνου καὶ βυθίζεται ἐντὸς κάδου πλήρους ὕδατος. Οὕτω σχηματίζεται ταχέως στρώμα στερεοῦ σιδήρου καὶ ὅταν ἡ θερμοκρασία τοῦ στρώματος τούτου εὐρίσκηται εἰς τὴν ἀμαυρὰν ἐρυθρὰν πυράκτωσιν (rouge sombre) ἐξάγεται τὸ ὅλον ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ ἀφίνεται νὰ ψυχθῆ βραδέως ἐν τῷ ἀέρι.

Διαλύεται τότε ἐντὸς ζέοντος ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος τὸ μεταλλικὸν ὑπόστημα (culot) καὶ ὑπολείπεται ἐν τέλει ἄνθραξ ὑπὸ τρεῖς διακεκριμένας μορφάς, ἥτοι: ὑπὸ τὴν τοῦ γραφίτου, κατὰ μικρὰ ποσότητας, ὅταν ἡ κατάψυξις ἐγένετο βιαία, ὑπὸ τὴν τοῦ βαθέως φαιοῦ ἐν σχήματι λεπτοτάτων λωρίων ἄνθρακος, καὶ τέλος ὑπὸ τὴν τοῦ πυκνοῦ κερκυσταλλωμένου ἄνθρακος, ὅστις χωρίζεται δι' ἐπιδράσεως τοῦ βασιλικοῦ ὕδατος, τοῦ ζέοντος θεϊκοῦ ὀξέος καὶ τοῦ ὑδροφθορικοῦ ὀξέος. Τὰ οὕτω μονωθέντα τεμάχια διακρίνονται εἰς μέλενα καὶ εἰς διαφανῆ· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἔχουσι τὴν μορφήν καὶ τὸ χροῶμα ἐνίων μελάνων ἀδαμάντων (carbonados), ἔχουσι πυκνότητα 3 μέχρι 3,5 καὶ χαράσσουσι τὸν λυχνίτην, τὰ δὲ διαφανῆ φαίνονται ὡς τεθραυσμένα, παρέχουσι διόδον εἰς τὸ φῶς, παρουσιάζουσι δὲ ἀριθμὸν τινα παραλλήλων ῥαδδώσεων ἐνίοτε δὲ καὶ ὅλως χαρακτηριστικῶν τριγωνικῶν ὑποτυπώσεων.

Τὰ τεμάχια ταῦτα καίοντα ἐν τῷ ὀξυγόνῳ εἰς θερμοκρασίαν 1000⁰, ἐξαφανίζονται δὲ ἐγκαταλείποντα τέφραν, ἧς ἡ μορφή εἶνε ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ ἀδάμαντος.

Τὰ πειράματα ταῦτα ἐπανελάβεν ὁ κ. Moissan διὰ τοῦ τετηγμένου ἀργύρου, σώματος ἐπίσης διαστελλομένου κατὰ τὴν στιγμήν τῆς πύξεως αὐτοῦ.

« Ἐν συνόψει, εἶπεν ὁ κ. Moissan κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἀνακοίνωσιν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ¹ ἐκ τῶν πολλῶν πειραμάτων, ἅτινα ἐξετελέσθησαν διὰ τοῦ σιδήρου, τινὰ μόνον ἔδωκαν ἡμῖν μικροτάτους διαφανεῖς κρυστάλλους, παρουσιάζοντας πάντας τοὺς χαρακτηρισμοὺς τοῦ ἀδάμαντος. Ὑπομνησόμενοι δὲ ὅτι αἱ δυσχέρειαι τοῦ πειράματος παρεκώλυσαν ἡμᾶς νὰ παρασκευάσωμεν χιλιοστόγραμμα τινα τῶν κρυστάλλων τούτων, ἐνῶ πάντοτε ἐπετύχουμεν τὴν ἀναπαραγωγὴν, εἴτε διὰ τοῦ σιδήρου, εἴτε διὰ τοῦ ἀργύρου, τὴν μορφήν τοῦ κρυσταλλικοῦ ἄνθρακος, ἔχοντος πυκνότητα ἴσην περίπου πρὸς 3, χαράσσοντος δὲ τὸν λυχνίτην καὶ ὀλοσχερῶς καιομένου ἐν τῷ ὀξυγόνῳ. Αἱ ιδιότητες τῆς τελευταίας ταύτης μορφῆς τοῦ ἄνθρακος ἀποδεικνύουσιν αὐτὸν ταυτιζόμενον πρὸς τὸν μέλανα ἀδάμαντα ἢ carbonado. »

Ὅπως ὁποῦτε, τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Moissan γεγόμενα πολυπληθῆ πειράματα θεωροῦνται ὁήμερον ὀριστικῶς ἐπιλύσαντα τὸ πρόβλημα τῆς τεχνιτῆς τοῦ ἀδάμαντος παρασκευῆς, ἀποπερατοῦντες δ' ἐνταῦθα τὸν περὶ ταύτης λόγον δὲν θεωροῦμεν ἀπὸ σκοποῦ νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἐπιτυχία τοῦ κ. Moissan, ἐπιτυχία, ἥτις ἀνύψωσεν αὐτὸν εἰς τὴν ὑψίστην περιωπὴν, δὲν ὀφείλεται, ὡς συνήθως τοῦτο παρατηρεῖται εἰς τὰς πλείους τῶν ἀνθρωπίνων

1) Συνεδρία τῆς 1)13 φεβρουαρίου 1890.

ἀνακαλύψων, εἰς τὴν τύχην, ἀλλ' εἶναι ἐπιτυχία
 λογιζομένη, ἀμείβουσα δικαίως τὸν ἀκάματον τοῦ-
 τον ἐργάτην, ὅστις μόνος μεταξὺ ὄλων τῶν ἐπὶ τοῦ
 αὐτοῦ ζητήματος ἐργασθέντων προέβη εἰς τὰς δοκι-
 μὰς αὐτοῦ οὐχὶ αὐτοσχεδιάζων αὐθαίρε-
 τως, ἀλλ' ἀντιγράφων τὴν φύσιν.

ΗΛ. Γ. ΒΑΣΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ. — Ἡ Σάρρα Bernhardt. — ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ —
 La reine Juana τοῦ κ. Alexandr Pa'ol. — Θέατρα Βερολίνου. — II
 NEOTHS τοῦ Max Halbe. — ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς Ἀρτέμιδος εἰς τὴν τῆς Παλ-
 λάδος, ἀπὸ τοῦ ἄστρου τῆς Θεοδώρας, ἢς τοσοῦτον
 ἐνδόξως ὑπεδύσατο τὸ σχῆμα εἰς τὸ τῆς Φαίδρας,
 ὅπερ ὁ πατὴρ τοῦ θεάτρου ἐγένετο καὶ ἐν ᾧ κατ'ἐξοχὴν
 τὸ καλὸν ἀνεπτύχθη καὶ εἰς τὸ τέλειον ἐξίκετο, ἡ ὑ-
 πέροχος τραγῳδὸς τῆς ἐποχῆς Σάρρα Bernhardt ἀπελ-
 θούσα θριάμβους νέους αὐτόθι ἤρατο. Οἱ Ἀθηναῖοι
 κατὰ τὰς τέσσαρας παραστάσεις, ἄς, χρηγοῦντος τοῦ
 κ. Συγγροῦ διὰ τοῦ θεάτρου αὐτοῦ, ἢ δαιμονία καλ-
 λιτέχνις ἔδωκε, διδάξασα τὴν μὲν πρώτην ἐσπέραν
 τὴν *Dame aux Camélias*, τὴν δὲ δευτέραν τὴν *Tosca*
 τὴν τρίτην τὴν *Froufrou* καὶ τὴν τετάρτην τὴν
Adrienne Lecouvreur, συνεχώρησαν τὴν ἐξαγνησθεῖ-
 σαν Μαγδαληνὴν, ἐφριξαν πρὸ τῆς ἀπαισίας σειρή-
 νος, ἠλέησαν τῇ τῷ θανάτῳ τὴν ἁμαρτίαν ἀποπλύ-
 νασαν, περιέβαλεν ἀνεκλαλήτῳ αἰσθήματι συμπα-
 θείας τὴν φέρουσαν ἐπὶ τῆς καρδίας τὸ τοῦ ἔρωτος
 ἄνθος ἀλλὰ καὶ ἔνεκα αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ θανοῦσαν
 εὐτυχῆ καὶ ἀτυχῆ ἅμα τῆς Μελοπομένης ἰέρειαν. Ὑ-
 πέροισαν δὲ ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς περιπύστου καμε-
 λιοφόρου ἄνθη παντοδαπά ὑπὸ τὸν ἀττικὸν ἥλιον ἀ-
 ναπτυχθέντα καὶ περιστοραῖς περιέβαλον τὴν ψάλ-
 τριαν τῶν *Deux Pigeons*. Ὁ θαυμασμὸς τῶν Ἀθη-
 ναίων πάντων ἀμέριστος ἐξεδηλώθη. Ἴδου ἡ ἀλή-
 θεια. Ἀπέναντι δὲ τῆς τοιαύτης ὑποδοχῆς ἢς ἔτυ-
 χεν ἡ Ἑλληνος συμβαίᾶ γινομένη ἐν τῇ πόλει ἐν ἣ τὰ
 ὀστὰ ἐκείνου, αὕτη συνεκινήθη καὶ ἐκλαυσε. Συνε-
 κινήθη καὶ ἐκλαυσε ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἑλλήνου
 Λαμαλά, ἐπὶ τοῦ τάφου ἐφ' οὗ ἐσκόρπισεν ἄνθη
 ἐν πλαστικῇ γονυκλισίᾳ· συνεκινήθη καὶ ἐκλαυσε
 ἐπίσης ὅτε ἄνθη αὐτῆς ἐλάμβανεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοκινή-
 του παρὰ χειρῶν Ἑλλήνων, τὰ δὲ κατακλύζοντα
 αὐτὴν ὑπὲρ αὐτῶν αἰσθήματα ἐξεδήλωσεν ἐπαναλαμ-
 βάνουσα πρὸς πάντας «*au revoir, au revoir!*»

Ἄλλ' ἀκριδέστερον φανεροῦται ἡ ὑποδοχὴ ἢς ἔτυ-
 χεν ἡ Σάρρα Bernhardt διὰ τῆς παραθέσεως τῶν εἰς-
 πράξεων κατὰ τὰς τέσσαρας αὐτῆς ἐν Ἀθήναις πα-
 ραστάσεις. Ἴδου αἱ εἰσπράξεις:

Dame aux Camélias	Δρ. 12,300
Tosca	» 14,400
Froufrou	» 10,100
Adrienne Lecouvreur	» 16,300
	Δρ. 53,100

προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν 10 0/0 τοῦ φόρου τοῦ δημοσίου	» 5,310
ἔχομεν τὸ ὅλον	Δρ. 58,410
ὑπολογιζομένων δὲ καὶ τῶν δώρων τοῖς πωληταῖς τῶν εἰσιτηρίων καὶ τοῦ κέρ- δους ἐκ μεταπωλήσεων εἰς	Δρ. 5,000
	ἔχομεν Δρ. 63,410

δαπανηθείσας ἐν ὄλῳ χάριν τῶν τεσσάρων παραστά-
 σεων τῆς Σάρρας.

Παραλείποντες δ' ἄλλας λεπτομερείας σημειούμεθα
 ὅτι κατὰ ὑπολογισμοὺς ἀττικῆς συναδέλφου ὁ ἐργο-
 λάβος τοῦ θιάσου τῆς Σάρρας ἐκέρδιον ἐν Ἀθήναις
 5,000 φρ. χρ.

Ἄλλὰ κατὰ τὴν μετάβασιν εἰς Ἀθήνας ἡ ἀκριδέ-
 στερον κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Σάρρας ἐξ αὐτῶν
 ὠχρὸν ἐπεφάνη ἐπεισόδιον, οὐτινος ὅμοιον ἐγένε-
 το καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἔλευσιν τῆς Σάρρας εἰς τὴν
 ἡμετέραν πόλιν καὶ ὁ ἐπάταξε δεόντως τότε ὁ «*Νεο-
 λόγος*», ἀλλὰ τὸ σημεῖον τοῦτο τῶν *Καιρῶν* (fin
 du siècle δηλαδὴ), ὡς τοιοῦτον, στερεῖται πάσης σο-
 βαρότητος καὶ ἐπομένως οὐδεμιᾶς χρήζει ἀπαντή-
 σεως.

Ὁ περὶ τῆς Σάρρας Bernhardt λόγος ἐξακολοθεῖ
 μεταβαινόντων ἡμῶν εἰς Παρισίους ὅπως ἐπισκοπή-
 σωμεν τὰ ἐν τοῖς αὐτόθι θεάτροις. Ἐν τοῖς θεατρι-
 κοῖς χρονικοῖς ἡμῶν, τοῖς δημοσιευθεῖσι διὰ τοῦ ὑπ'
 ἀριθμὸν 12 τεύχους ἐ. ἔ. λόγον ἐπιποιούμεθα περὶ τῆς
Reine Juana, πενταπράκτου ἐμμέτρου δράματος τοῦ
 Ἀλεξάνδρου *Parodi*, οὐτινος τὸ κυριώτατον πρόσω-
 πον προῦκειται νὰ ὑποκριθῆ ἡ Σάρρα Bernhardt. Τὸ
 ἔργον τοῦτο ἐδιδάχθη ἄρτι ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῆς Γαλ-
 λικῆς-Κωμῳδίας, ὑποδυσασμένης τὸ σχῆμα τῆς ἀτυ-
 χοῦς *Reine* τῆς δεσποινίδος *Dudlay*, ὡς τότε ἐγράψα-
 μεν. Ὁ ποιητὴς τοῦ δράματος, ὡς ὁ *Σαρδοῦ* καὶ ἄλ-
 λοι ἐπραξαν δραματικοί, τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐποίησε
 πρὸ πέντε καὶ εἰκοσιν ἐτῶν χάριν τῆς Σάρρας, ἦτις
 κατὰ τὴν ἀπὸ πολλοῦ συνήθειαν αὐτῆς, ἅμα πα-
 ρουσιασθῆν αὐτῇ τὸ δράμα, ἐξεδήλωσε μέγαν ἐνθου-
 σιασμὸν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἄλλὰ ἡ διάσημος τραγω-
 δός, ἢς εὐρέθησαν ἐν Ἀθήναις πρῶτον ὑποκριταί
 ν' ἀμφισβητήσωσι τὴν ιδιότητα ταύτην, κατεχομένη
 ὑπὸ τῆς μανίας τῶν ταξειδίων δὲν ἐδίδαξε τὴν
Juana. Ὁ *Parodi* ἀναγινώσκει τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐν τῇ
 Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ, αὕτη δὲ ἀποδέχεται αὐτό. Ἡ ὑ-
 ποκριτριά δεσποινίς *Dudlay* κατεθέληθη ὑπὸ τοῦ ἔρ-
 γου ἀνευροῦσα τὸ σχῆμα τῆς *Reine Juana* λίαν προσ-
 ῖκον αὐτῇ καὶ οὐχὶ τῶν συνήθων, ἐπομένως ἐπεθύ-
 μει αὐτό. Ἐπειδὴ ὅμως ἔδει πρότερον ἡ Γαλλικὴ-
 Κωμῳδία νὰ ἐπαναλάβῃ ἔργα τινὰ συγγραφέων οἷς
 ὄφειλεν «ἀντισταθμίσεις» (*compensations*) αὐτῆς τὸ
 ἔργον ἀνεβλήθη. Τούτων οὕτως ἔχοντων προΐαν τινὰ
 ἡ Σάρρα Bernhardt παρουσιάζεται πρὸς τὸν κ. *Parodi*
 καὶ αἰτεῖται τὸ σχῆμα τῆς *Reine Juana*, ὅπερ ὑπε-
 σχέθη οὗτος, ἀποδεχομένη νὰ εἰδέλθῃ αὐτῆς χάριν
 τοῦ σχήματος τούτου εἰς τὴν Γαλλικὴν-Κωμῳδίαν.
 Ὁ *Parodi* περιῆλθεν εἰς δυσχεροῦ θέσιν· ἡ *Dudlay*
 ἠγάπα τοσοῦτον τὸ ἔργον, ἀλλὰ καὶ ἡ Σάρρα οὐχ
 ἦντον αὐτῆς ἠγάπα αὐτό, οὗτος δὲ ὑπεσχέθη αὐτό

τῆ πρώτῃ, ἀλλὰ πρότερον εἶχεν ὑποσχεθῆ αὐτὸ τῆ μεγάλῃ τραγωδίᾳ, ἣς καὶ χάριν ἐποίησεν αὐτό. Ὁ Parodi ἐσπευσε τότε παρὰ τῆ δεσποινίδι Dudlay καὶ ἐξέθηκεν αὐτῇ τὸ πρᾶγμα. Ἐκεῖνη μεγαλόψυχος, ἀναγνωρίζουσα τὴν ὑπεροχὴν τῆς Σάρρας (μία Dudlay κυρία Παρασκευοπούλου) ὑποχωρεῖ πρὸ αὐτῆς, μεθ' ὅλην τὴν ἀγάπην, ἣν ἐστρεφε πρὸς τὸ σκῆμα τῆς Juana καὶ ἀποδίδωσιν αὐτὸ τῷ ποιητῇ. Ἀλλ' ἡ Σάρρα ἦν ἕξω τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας. Ἐν τοῖς χρονικοῖς, ὧν ἐμνήσθησεν ἀνωτέρω, ἐξεθέμεθα τὰς διαπραγματεύσεις, αἰτίνες ἐγένοντο μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας ὅπως ἐπανέλθῃ αὐτὴ εἰς αὐτὴν καὶ τὸ ναυάγιον αὐτῶν ἕνεκα τῶν νόμων καὶ τῶν ἐθίμων τοῦ Οἴκου τοῦ Μολιέρου. Οὕτως αὖθις ἐπανέρχεται τὸ σκῆμα τῆς Reine Juana τῆ δεσποινίδι Dudlay, ἥτις δέχεται αὐτὸ ὡς δέχεται τις πρόσωπον ἀγαπητὸν ὅπερ ἐπλανήθη, μελετᾷ καὶ ὑποδύεται αὐτὸ ἐπὶ τέλους, ὃ δὲ Sarccey ἔγραψεν: «Ἡ δεσποινὶς Adeline Dudlay εὔρεν ἐν τῷ ἔργῳ τὸ ὠραιότατον σκῆμα τοῦ σταδίου αὐτῆς, πρὸς αὐτὴν δὲ οὐδὲν ἢ συγχαρητήρια ἔχω ν' ἀπευθύνω». Ὁ δὲ Lemaître: «Ἡ δεσποινὶς Dudlay ἀπέδειξεν ἀνώτερον τάλαντον ἐν τῷ σκῆματι τῆς βασιλίσσης καὶ ἀνεψιφήθη». Ταῖς αὐταῖς λέξεσι χρῆσται καὶ ὁ Tillet (Revue Politique et Littéraire) περὶ τῆς γαλλίδος καλλιτέχνιδος: «Αὐτὴ, ἐπιπροστίθησιν, εἶχε θαυμάσιαν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τραγικὴν». Ὁ τε Sarccey καὶ ὁ Lemaître ὀλίγας μόνον λέξεις ἀφιερῶσιν εἰς τὸ ἔργον ἐν ταῖς ἐπιφυλλίσιν αὐτῶν, ὡς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἔχομεν, ὑπισχυοῦνται δὲ νὰ ἐπανέλθωσιν ἐκτενῶς ἐν ταῖς ἐπομέναις. Οὐ μόνον ὅτι στεροῦμεθα τῶν ἐπιφυλλίδων τούτων, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλους λόγους δὲν δυνάμεθα, καίτοι ἔχοντες ἐκτενεῖς περιλήψεις, νὰ ἐκταθῶμεν περὶ τῆς Jeanne la Folle, θυγατρὸς τῆς Ἰσαβέλλας καὶ τοῦ Φερδινάνδου καὶ μητρὸς Καρόλου τοῦ πέμπτου. Τὸ δράμα εἶνε τῶν ἱστορικῶν ἐρεῖδεται διὰ μὲν τῶν ἱστορικῶν μελετῶν τοῦ σοφοῦ γερμανοῦ Bergengroth. αἰτίνες μεταφρασθεῖσαι γαλλιστὶ ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο κόσμων» ὑπὸ Karl Hillebrand.

Ἡ κριτικὴ ἐποιήσατο ἥδη παρατηρήσεις. Ὁ Sarccey καὶ ὁ Lemaître ὑπόχουνται ἐπίσης τοιαῦτας, ὡς ἄλλειψαι χρόνον ἐπεφυλάξαντο. Ἔχει ὅμως τὸ δράμα ἀρετὰς καὶ διαπρέπει ἐπὶ τῇ τραγικότητι. Ἐτυχεν ἐπιτυχίας λαμπρᾶς τὴν πρώτῃν ἑσπέραν, τὸ δημόσιον ἐχειροκρότησε ζωηρῶς πολλὰ μέρη τοῦ ἔργου. Εἶνε τὸ κυριώτατον ἔργον τῆς ἐποχῆς, ὅπερ προῦκάλεσε ζητήσεις.

Ἐν Doménique-Alexandre Parodi ἐγεννήθη ἐν Χανίοις τῆς Κρήτης τῷ 1840. Υἱὸς ἰταλοῦ ἐμπόρου καὶ προξένου τῶν Δύο Σικελιῶν, διήλθε τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ, Σμύρνῃ, ἐξ ἧς κατήγετο ἡ μήτηρ αὐτοῦ, Ἑλληνίς. Τῷ 1861 ὁ κ. Parodi μετέβη εἰς Ἰταλίαν κατέκρινε, δὲ εἰς Μεδιόλανα καὶ Γενούαν καὶ ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ ἱππότη Ἰππολύτου d'Aste, δραματικοῦ ποιητοῦ, οὗ πολλὰ ἔργα ἐστῆθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας. Τὸ πρῶτον δημοσιευθὲν ἔργον αὐτοῦ ἦν μυθιστορία ἐπιγραφομένη Ὁ τελευταῖος τῶν παπῶν (1863). Κατὰ τὸ 1865 μετέβη εἰς Παρίσιον διὰ τινὰς μῦθας, ὅτε ἐμαθε τὴν γαλλικὴν εἰς ἣν ἔγραψεν ἄλλα τε καὶ τὰς

Nouvelles Messeniennes, πατριωτικὰς ᾠδὰς (1867). Ἐπανῆλθεν εἰς Παρίσιον τῷ 1868, ὅπου ἀνέγνω ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας δραματικὸν αὐτοῦ ἔργον. Ἐνθαρρυνθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Sarccey καὶ ἄλλων κριτικῶν ἔγραψε τὴν λίαν ἐπιτυχοῦσαν *Rome vaine*, τραγωδίαν εἰς πράξεις πέντε καὶ παρουσίασεν αὐτὴν εἰς τὴν Γαλλικὴν-Κωμωδίαν ἐν ἣ ἐγένετο δεκτὴ κατὰ τὸ 1872. Κατὰ τὸν ὀκτώμηνον δὲ τοῦ 1876 ἐδιδαχθη τὸ ἔργον ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας ὑπὸ τῶν Σάρρας Bernhardt, Monnet-Sully, Iaroche καὶ λοιπῶν. Ἐκτοτε ἐδημοσίευσεν τὴν *Sérhora* (1877) καὶ δράμα ἐπιγραφόμενον *la Jeunesse de François Ier*. Κατὰ τὰ ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τοῦ «Monde Artiste» φερόμενα ὁ Parodi ἐξέδωκε καὶ ποιήσεις ἐμληνιστῆ.

Ἡ οἰκογένεια Parodi τῆς Γενούης παρέσχεν ἱκανοὺς καλλιτέχνας κατὰ τὸν ΙΖ' καὶ ΙΗ' αἰῶνα, γλύπτου, ζωγράφου.

Ἐναρὸς γερμανὸς συγγραφεὺς ὁ κ. Max Albe ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Resibenz τοῦ Βερολίνου τρίπρακτον δράμα ἐπιγραφόμενον ἡ νεότης (*Jeunesse*), οὗτινος ἡ ἐπιτυχία ἐγένετο περιφανής. Τὸ ἔργον ἐστὶν ἐξαλλόν καὶ τοιοῦτον ὥστε ἐκπληξιν νὰ προσενηύθῃ καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Ἐλευθέρου Θεάτρου τοῦ Antoine ἐν Παρίσιον ἀναδιδαζόμενον, ἐν Παρίσιον ἐν οἷς τοιαῦτα ἐλευθεριάζοντα ἔργα διδάσκονται. Τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον τοῦ δράματος ἐστὶ νεᾶνις Anchen ὀνομαζομένη, ἀνεψία δὲ γηραιοῦ ἱερέως Horpe καλουμένου. Ἡ νεᾶνις αὕτη, ἥς ἡ μήτηρ ὑπανδρεύθη μετὰ τὴν γέννησιν αὐτῆς, ἦν τέκνον τοῦ ἔρωτος. Ἡ νεᾶνις αὕτη περιπίπτει εἰς τὸ αὐτὸ σφάλμα εἰς ὃ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς, φονεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ βλακῶς ἀδελφοῦ καὶ τυγχάνει συγχωρήσεως ὑπὸ τοῦ γηραιοῦ ἱερέως ἐπὶ σφάλματι εἰς ὃ εὐτύχη ὑπὸ τῆς νεότητος καὶ τοῦ αἵματος τῆς μητρὸς αὐτῆς. Οἱ Γερμανοὶ ἐλθισμόνησαν τὸν Schiller χάριν τοῦ Halbe ἐλεθμόνησαν τὰς περὶ θεάτρων ἰδέας ἐκείνου καὶ ὑπεβίβασαν αὐτὸ χειροκροτοῦντες ψυχοθόρον θέαμα.

ΧΡΟΝΙΚΑ.— Οὐ πρὸ πολλοῦ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ Παρισίνῳ «Χρόνῳ» συγκριτικὸς πίναξ τῶν εἰσπραξέων (*recettes*) τῶν θεάτρων τῆς γαλλικῆς πρωτεύουστος κατὰ τὰ ἔτη 1891 καὶ 1892. Αἱ εἰσπραξεῖς καθόλου ἀνῆλθον κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1891 εἰς 23,599,656 φρ. κχι 88, κατὰ δὲ τὸ 1892 εἰς 22,533,316 φρ. 23 ἤτοι ἐπὶ ἔλαττον τοῦ προτέρου ἔτους κατὰ 1,066,340 φρ. 65. Ἐλάττωσις ἐπίσης φέρεται καὶ ἐν τοῖς δικαίωμασι τῶν συγγραφέων κατὰ τὴν ἄρτι γενομένην ἔκθεσιν ἐ τῇ γενικῇ συνέσει τῶν β. α. α. κ. ἰκ. ἰκ. συγγραφέων. Ἡ ἐλάττωσις τῶν δικαιωμάτων ἀπὸ πρώτης μαρτίου 1891 μέχρι 28 φεβρουαρίου 1893 εἶνε 191,693 φρ. 51. Ἐκ τινος συνδιαλέξεως πρὸς ἄνδρα ἔμπειρον περὶ τὰ τοιαῦτα ἐξίγεται ὅτι οἱ Παρισίνοὶ μεταβαίνουνσι πλέον εἰς τὰ ᾠδικὰ κκφενεῖα ἢ εἰς τὸ θέατρον.

— Ὁ Βέρδη ἀπέριψε πρῶτασιν τῆς τόλειος Τεργέστης ὅπως ἔλθων εἰς αὐτὴν ἀνακίβη τὴν διεύθυνσιν τῆς διδασκαλίας τοῦ *Falstaff*. Ὁ ἐκείνου μουσουργὸς ὡς λόγον τῆς ἀρνήσεως αὐτοῦ προῦβαλε τὴν πρεσβυτικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν.

— Οἱ ἀργυροὶ γάμοι τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης

τῆς Ἰταλίας ἐγένετο αἰτία δυσαρεσκειῶν τινων ἐν τοῖς θεατρικοῖς. Ἐν ἄλλοις τὸ θέατρον τοῦ Costanzi ἠῤῥησε τὴν τιμὴν τῶν θέσεων κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Falstaff ὁ- τῶν Θεωρεῖων πρώτης καὶ δευτέρας σειρᾶς φρ. 300, τρίτης 150, ἐδωλίων 35, θέσεων ὀρθίων 10, μετὰ προσθήκῃς εἰσό- δου δέκα φράγκων κατ' ἄτομον. Οἱ δὲ «ἔθνικοί» συνθέται μετ' ἐκπλήξεως ἔμαθον ὅτι τὸ ἐκλεγέν ὑπὸ τῆς Φιλαρμονικῆς Ἀκαδημίας ἔργον ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Α.Α. Μ.Μ. ἦν ἡ *Cantata* τοῦ Beethoven τὰ Ἑρ εἰ π ι α τ ῶ ν Ἀ θ η ν ῶ ν, ἔργον τοῦ 1812.

— Μεταξὺ δύο πυρῶν ! Τὸ ἐξῆς νόστιμον ἀλλὰ καὶ δυά- ρεστον διὰ τὴν παθοῦσαν συνέβη κατ' αὐτὰς ἐν Ἀγγλίᾳ. Πρὸ μικροῦ ἱκανὸς ἀριθμὸς κυριῶν καὶ κυριῶν ἐταξίδευεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς σιδηροδρομικῆς ἀμαξίας. Κατὰ τὸ ταξίδιον τοῦτο ἡ συνδιάλεξις περιεστρέφετο περὶ τῶν τοῦ θεάτρον. Κυρία δέ τις διεκέρυζεν ὅτι κατ' αὐτὴν «ἡ miss S. . . , διάσημος ἀγγλὶς ὑποκρίτρια, ἔνεκα τῆς ἱλικίας αὐτῆς, λίαν προκεχωρημένης, ἐστὶν ἀκατάλληλος διὰ τὰ σχήματα ἄπερ ὑποδέεται, ἡ δὲ ἐξησθημένη αὐτῆς φωνὴ ἐγένετο ἀνυπό- φορος». — «Δὲν ἔχει οὕτω, κύριε ;» ἐπιπροστίθησι στραφεῖσα πρὸς τὸν δεξιόθεν παρακαθήμενον αὐτῆς. Ἐκεῖνος ἀπήντησε : — «Καλῶς θὰ πράξητε ἴσως νὰ ἐκφράσητε τὴν διευτέραν γνώμην πρὸς τὴν miss S. . . , αὕτη κίθηται ἀπέναντι ὑμῶν !»

Βαθεῖα σιγὴ ἐπηκολούθησεν. Ἡ κυρία, κατέρυθρος, ἐξη- τήσατο συγγνώμην παρὰ τῆς ὑποκρίτριας. — «Κυρία, εἴπεν, ὁ ἀποτρόπαιος κριτικὸς Τ. . . ἐπέπνευσε μοι τὴν κρίσιν ταύτην. Τὸ ἄτομον τοῦτο πρέπει νὰ εἶνε σχολαστικὸς ἀνυ- πόφορος !»

Ἡ ὑποκρίτρια ὑπομειδιῶσα ὑπέλαθε : — «Σὰς συμβολεύω νὰ εἴπητε ταῦτα πρὸς τὸν Τ. . . ὑμεῖς αὐτῆ, κίθηται παρ' ὑμῖν».

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ μικροῦ δεῖν ἀπέθανεν ἐκ συμφορῆσεως.

ΟΔ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ἡ ἐν Ἑλλάδι διὰ τῆς ἀπροσδοκίτου λειποταξίας τοῦ κ. Τρικούπη ἐκραγεῖσα κυβερνητικὴ κρίσις ἐλη- ξεν, ἢ νέα δὲ ὑπὸ τῶν κ. Σωτηρόπουλον ὡς πρωθυ- πουργόν καὶ ὑπουργόν τῶν οικονομικῶν καὶ προσω- ρινῶς τῆς δικαιοσύνης μετὰ συνυπουργῶν τῶν κκ. Κοντοσταύλου ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, Κόρπα ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν, Κριεζῆ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν, Ράλλη ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ Εὐταξία ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστι- κῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως συγκροτηθεῖσα κυβέρνησις ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν μετὰ προγράμματος δυσχεροῦς μὲν τὴν ἐφαρμογὴν, ὅπερ ὅμως, ἐάν ἐφη- μόζετο, θὰ περιεβαλλεν αὐτὴν διὰ τῆς ἐθνικῆς εὐ- γνωμοσύνης ὄντος τις Ἑλλήν ἠδύνατο νὰ μὴ κατα- ληφθῆ ὑπὸ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἄνδρας, οἵτινες ἄνευ νέων δανείων, ἄνευ αὐξήσεως τῆς φορολογίας, διὰ λογικῶν δὲ μόνον οικονομῶν καὶ τοῦ θεσπισμοῦ τοῦ μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ θὰ κατώρθουν ν' ἀνα-

σύρῳσι τὸν τόπον ἀπὸ τοῦ οικονομικοῦ βραδύρου, ἐν ᾧ κακῇ μοίρᾳ διατελεῖ καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποίου, καί- περ εἰς τὸ τέρας τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτοῦ ἐγγίδας δι' οὕτω σοφῆς καὶ ἀκαταπονήτου ἐργασίας, ἀπο- καρτερήσας κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν, δὲν κα- τώρθωσε ν' ἀποσπάσῃ αὐτὸν ὁ τέως πρωθυπουργός ; Καὶ ὅτι μὲν ἡ νέα κυβέρνησις δυνηθῆσεται ν' ἀν- ταποκριθῆ εἰς τὰς ἐπειγούσας τοῦ δημοσίου ταμείου ἀνάγκας καὶ εἰς τὴν ἐγκαίρον καταβολὴν τῶν προσε- χῶν τοκομεριδίων, τοῦτο δύναται τις νὰ θεωρῆ ὡς βέβαιον· νέον τι π. χ. προσωρὸν δάνειον ἠδύνατο νὰ πλήρῳσῃ τὰς ἀνάγκας ταύτας καὶ νὰ παράσῃ τῇ κυβερνήσει τὸν ἀναγκαῖον μέχρι τῆς καρποφορίας τῶν ἄλλων οικονομικῶν αὐτῆς μέτρων καιρὸν. Ἄλλ' ἢ δυσχέρεια ἢ μεγίστη ἐγκεῖται ἐν τῇ πρὸ τῆς Βουλῆς θέσει τοῦ ὑπουργείου. Τὰ συνιστάντα αὐτὸ πρόσωπα πάντα σχεδὸν εἰσι κοινοβουλευτικαὶ μονά- δες, μὴ συγκεντροῦσαι τό γε νῦν περὶ αὐτὰς ψή- φους ἱκανὰς νὰ ἐξασφαλίσωσιν αὐτοῖς ἐκ τῶν ἰδίων τὴν διατηρησιν τῆς ἀρχῆς τοῦ πρωθυπουργοῦ μάλιστα μηδὲ τοιαύτης ὄντος, ἄτε μὴ ἀποτελοῦντος μέρος τοῦ ἐνεστώτος κοινοβουλίου· πῶς ταῦτα θὰ ἐμφανι- σθῶσι πρὸ τῆς Βουλῆς καὶ θ' ἀποσπάσωσι τὴν συγ- κατάθεσιν αὐτῆς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμ- ματος αὐτῶν ; — Μία ὑπολείπεται ἐλπίς, ἀσφαλῶς αὕτη ἐρειδομένη ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἡγέτου τῆς ἰσχυροτάτης ἀντιπολιτευτικῆς μερίδος, ἢ ὑπὸ τοῦ κ. Τρικούπη ὑποστήριξις τῆς κυβερνήσεως πρὸς συν- τέλεσιν τοῦ ἔργου, ὅπερ αὐτὸς διὰ τῆς ἐν τῇ κρίσι- μῳ ὄρᾳ παραιτήσεως αὐτοῦ κατέλιπεν ἀτελές. Ὁ ἄλλοτε οὕτω συνετῶς καὶ πατριωτικῶς ἐξορκίζων τοὺς πολιτικοὺς ἀντιπάλους αὐτοῦ νὰ ἐξαιρέσωσι τῆς πρὸς τὴν κυβέρνησιν πολεμικῆς αὐτῶν τὸ οἰκο- νομικὸν ζήτημα καὶ περιορίσωσι τὸν ἀντιπολιτευτι- κὸν αὐτῶν ἀγῶνα ἐν τοῖς ἄλλοις ζητήμασι δὲν θὰ χρῆσιμοποιήσῃ, ἐλπίζομεν, τὴν ὑπέροχον κοινοβου- λευτικὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς παρακώλυσιν τῆς ἐφαρ- μογῆς τοῦ προγράμματος τῶν ἐπαγγελλομένων νὰ σώσωσι δι' αὐτοῦ τὴν χώραν. — Ἄλλως θὰ εἴχομεν διαλύσεις τοῦ κοινοβουλίου καὶ νέους ἐκλογικοὺς ἀγῶνας μετὰ τῶν ἐπακολούθων αὐτῶν, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀπώλειαν χρόνου πολλαχῶς ἐπιτηδεῖαν εἰς δεινωσιν τῆς καὶ ἥδη καιῶς ἐχούσης καταστάσεως.

Ἐν Σοφίᾳ ἐκπρύχθη ὑπὸ τοῦ πρίγκιπος Φερδινάν- δου ἡ ἐναρξὶς τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως (Μεγάλῃς Σοβράνις), τῆς μελλούσης νὰ ἐπικυρώσῃ τὰς ἐπὶ τοῦ συντάγματος ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατ' εἰρή- γησιν τοῦ κ. Σταμπούλωφ χάριν τῶν νυμφευτικῶν ἀναγκῶν τοῦ πρίγκιπος ἐπενεχθείσας τροποποιή- σεις. — Ὁ ἐναρκτήριος τοῦ πρίγκιπος ἐκφράζει τῷ βουλγαρικῷ ἔθνει τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ πριγκπι- κοῦ ζεύγους ἐπὶ τῇ εὐαρεσκίᾳ, ἣν ἐξεδήλωσεν ἐπὶ τῷ γεγονότι τοῦ συνοικεσίου, προτρέπει δὲ τοὺς ἀν- τιπροσώπους τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ νὰ μελετήσωσιν ἀκριβῶς καὶ κυρώσωσι τὰς ἐπὶ τοῦ θεμελιώδους νό-μου τῆς χώρας γενομένας μεταρρυθμίσεις. — Οὐδε- μίᾳ ἀμφιβολίᾳ ὅτι ἡ Ἐθνοσυνέλευσις καὶ ἐν τῇ πρὸς τὸν ἐναρκτήριον ἀπαντήσει αὐτῆς καὶ ἐν τῇ ἐκπλη- ρώσει τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς θ' ἀνταποκριθῆ πληρέ- στατα εἰς τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἐπιθυμίας ταύτας. Ἐν μόνον θὰ ὑπολείπεται πάντοτε, ἢ λύπη, ἢ ἐν-

δομῶχος θὰ αἰσθάνεται πάντοτε ὁ βουλγαρικὸς λαός, ἀναλογιζόμενος ὅτι, τῶν πραγμάτων χωρύντων ὡς νῦν χωροῦσιν, ἐπὶ μακρὰν χρονικὴν περιόδον ἀπώλεσε πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ ἰδεῖν ἰδίους ἡγεμόνας ἢ ἡγεμονίαν πρεθεύοντας τὸ ἐθνικὸν αὐτοῦ δόγμα, ὅτι δὲ τὴν βαρεῖαν ταύτην ἀπώλειαν ἐπέβαλον αὐτῷ οἱ κηρύτεροι ὅτι τὸ πᾶν ποιῶσι πρὸς περιφροῦσιν τῆς ἐθνικῆς ἀτομικότητος τῆς Βουλγαρίας κατὰ τὴν ἐπιδολεῦσάντων δῆθεν αὐτῶν.

Τὴν ρουμανικὴν κυβερνήσιν κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην ἐμπροσθένσαν αἱ ἀπὸ τῶν πλημμυρῶν ἐπιγεγόμεναι τῇ χώρᾳ συμφοραί, εἰς τὸν περιορισμὸν καὶ τὴν ἀνακούφισιν τῶν ὁποίων ἐκτακτοὶ ὑπὸ τῆς Βουλγικῆς ἀπρητήθησαν καὶ ἀπαιτηθῆσονται πιστώσεις. -- Ὡς πρὸς τὸν ἀγῶνα, ὃν ἡ τῶν φιλελευθέρων ἀντιπολιτευοῖς διεξάγει ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ κ. Φλέδα κατὰ τοῦ συντηρητικοῦ ὑπουργείου, οὗτος ἐξακολουθεῖ κρατερός, ἀλλ' ἢ κυβερνήσας κατορθοὶ πάντοτε ν' ἀντεπέρχεται νικηφόρος κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων, οἵτινες, ἀποτυχόντες ἐν τῷ διαδήματι αὐτῶν τοῦ ἀναμῆξαι εἰς τὰς κομματικὰς συγκρούσεις τὸν βασιλέα, ἀρνηθέντα νὰ δεχθῆ ἐπιτροπὴν αὐτῶν, μέλλουσαν νὰ ἐπιδώσῃ αὐτῷ ἀναφορὰν τῶν φιλελευθέρων, προσκάλεσαν σχετικὴν ἐν τῷ κοινοβουλίῳ συζήτησιν, καθ' ἣν ὁ κ. Λαχωβάρης διὰ πειστικωτάτου λόγου ἠλεγξε τὴν τοιαύτην πολιτείαν τῆς ἀντιπολιτευοῖς, λησμονησάσης ὅτι ὁ βασιλεὺς «δέον νὰ θεωρῆται ὡς φάρος δεικνύων τὴν σωτηρίαν ἐν τοῖς χαλεποῖς καὶ ἀληθῶς θυελλώδεσι καιροῖς».

Τὰ σερβικὰ πράγματα παγιοῦνται ἐν γαλήνῃ ὑπὸ τὴν νέαν αὐτόθι κατάστασιν. Ἡ κυβερνήσας, διορῶσα τὴν κατευναστικὴν δύναμιν, ἣν θὰ ἐνασκήσῃ ἐπὶ τῆς χώρας ἢ τῆς βασιλομήτορος ἐπ' ἀνόδο, πρὸς συνάντησιν τῆς ὁποίας ἀπῆλθεν ἦδη εἰς Κλάδοδον ὀβασίλεϋς Ἀλέξανδρος, ἀπεφάσισε νὰ παρασκευάσῃ τὰ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν αὐτῆς ὡς οἶόν τε λαμπρῶς. Εἶναι πιθανώτατον ὅτι διὰ τῆς καθόδου ταύτης τῆς ἀναξιοπαθεσάσης βασιλίσσης θὰ ἐκλίπῃ ὅλως ἢ ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος καὶ τὸ κράτος μετὰ τῆς χώρας θὰ δυνηθῶσιν ἀπεριόρατως σχετικῶς νὰ ἐργασθῶσιν εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν αὐτῶν. -- Τὸ ἔργον τοῦτο μάλιστα ἐτι κανονικώτερον θὰ ἐπεδιώκετο, εἰ μὴ ἡ κρατοῦσα ἐν τῷ τόπῳ ριζοσπαστικὴ μερίς, μόλις ἰδοῦσα ἐκβεβλημένους τῆς ἀρχῆς τοὺς ἀντιπάλους αὐτῆς, ἐπανήρχετο εἰς τὰς ἀρχαίας διχονοίας, αἵτινες ἀτυχῶς κατὰ τὰς τελευταίας ἐκ Βελιγραδίου εἰδήσεις ἐξεδηλώθησαν κατὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν εἰς τὰς προερχοῦς ἐκλογὰς ὑποψηφίων αὐτῆς καὶ αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ συνεχισθῶσιν ἐν τῷ κοινοβουλίῳ.

Ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ πρὸς ταῖς μεγάλας οικονομικὰς καταστροφὰς, ὧν τ' ἀποτελέσματα ἰδίᾳ αἰσθάνεται ἡ Ἀγγλία, καὶ τοῖς ἄλλοις μερικωτέρας σημασίας γεγονόσιν, ἔχομεν τὰ ἐπακόλουθα κατὰσχόλια τῆς πρὸς τοὺς ἀξίωματικούς τῆς φρουρᾶς ἐν Τέμπελχοφ προσφώνησεως τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου, τὸ ἐπεισόδιον τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἀνάσσαντος τῆς Βρουνοβίκης πρίγκιπος Ἀλδρέχτου, τὴν ἐπισηφισίν τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου ἄρθρου τοῦ ἰρλανδικοῦ νομοσχεδίου, τὴν περὶ ἐπικειμένης προσκλήσεως ἐπὶ τὸν βρετανικὸν θρόνον τοῦ διαδόχου

αὐτοῦ εἰδῶσιν καὶ τὴν ἐν Παρισίοις ὑποδοχὴν τοῦ στρατηγοῦ Δῶδς μετὰ διαφωνίας τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ. -- Ἡ ἐν Τέμπελχοφ προσφώνησις, κατὰ τὸν σαφέστατον τρόπον δηλοῦσα τὴν ἀπόφασιν τοῦ αὐτοκράτορος νὰ ἐπιδιώξῃ διὰ παντὸς μέσου τὴν ἐπισηφισίν τοῦ στρατ. νομοσχεδίου, δὲν φαίνεται προωρισμένη νὰ ἐπενέγκῃ τὸ παρ' αὐτῆς ἐπὶ τοῦ δημοσίου πνεύματος προσδοκῆθῃν ἀποτέλεσμα. Καθ' ὅσον τοῦλάχιστον δύναται τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν σχολίων τῶν γερμανικῶν ἐφημερίδων, ὧν τινὲς μὲν τὰς ἐν αὐτῇ ἐκφράσεις ἐχαρακτήριζαν ὡς γνώμας ἀπλᾶς, μὴ φερούσας τὸ κυβερνητικὸν κύρος καὶ κατ' ἀκολουθίαν μὴ ἐνεχούσας τὴν εἰσπραγματώσιν αὐτῶν ἀναγκαίαν δύναμιν, τινὲς δὲ ἐθεώρησαν αὐτὰς ὡς ἐγκυπτουσὰς πραξικοπηματικὰς τάσεις, μὴ πολλὰ ἐγγυωμένας περὶ τῆς γαλναιᾶς περαιτέρω ἐξελιξέως τῆς ἐν Γερμανίᾳ ἐσωτερικῆς καταστάσεως, τὸ δημοσίον φρόνημα καὶ μετὰ τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος ἀπειλὰς φαίνεται παραμένον δυσμενὲς πάντοτε πρὸς τὴν ἐπίτασιν τῆς σιδηροφωρίας καὶ πως μάλιστα πλείοτερον ἐν τῇ δυσμενεῖα ταύτῃ σκληροῦσθῃν. Ἐπάρχει μάλιστα καὶ τι πλείοτερον τούτου· ἡ ἐπιμονὴ περὶ τὴν αἰωνίαν αὐξήσιν τῶν ἐξοπλισμῶν προεκάλεσε τὴν ἀπροκάλυπτον ἐκδήλωσιν τῆς δυσσεβείας παρὰ τοῖς ὁμοσπόνδοις τῇ Πρωσίᾳ γερμανικοῖς λαοῖς. Ἐν Βαυαρίᾳ ἰδίᾳ ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ Βαυαρικῇ πᾶρ τριδι ὑπ' ἀνδρὸς οἰκείως πρὸς τὴν βαυαρικὴν κυβερνήσιν ἔχοντος δριμύτατον κατὰ τῆς ἐπὶ τῆς Γερμανίας ἡγεμονίας τῆς Πρωσίας ἄρθρον, προβαίνον μέχρι τῆς ἀπροκαλύπτου διατυπώσεως τῆς γνώμης, ὅτι τῇ Βαυαρίᾳ συμφορωτέρα θὰ ἦτο ἐν περιπτώσει εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἢ τῆ νίκη τῆς Γερμανίας, ὡς τῆς μὲν νίκης καταστροφούσης τὸ βασιλείον ἀπλῶν πρωσικῶν ἐπαρχίαν, τῆς δὲ ἡττης αὐτῆς παραδωσούσης αὐτὸ εἰς τὴν ἐπιείκειαν τοῦ νικητοῦ, ὃς θὰ εἶχε πολλοὺς λόγους νὰ φειδῆ αὐτοῦ. Τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν εἶνε προωρισμένον βεβαίως πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν φίλων τῆς γερμανικῆς ἐνότητος. -- Ὡς πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πρίγκιπος τῆς Πρωσίας, αὐτὴ πρὸς τὸν κόμητα μὲν Καπρίβην φαίνεται ἀπευθυνθεῖσα, δεικνύει δ' ὅτι ἤρξατο μελετώμενον τὸ ζήτημα τῆς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀνακλήσεως τοῦ σιδηροῦ ἀρχιγραμματέως, τοῦ πρίγκιπος γνωρίζοντος τῷ πρὸς ὃν ἐπιστέλλει ὅτι παρεκλήθη νὰ ἐνεργήσῃ παρὰ τῷ αὐτοκράτορι, ὅπως οὗτος ἐπιτρέψῃ τὴν εἰς τὰ ἐν Γερμανίᾳ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου Γουλιέλμου τοῦ Α' προσκλήσιν τοῦ πρώην ἀρχικαγκελλαρίου, ἀλλ' ἠγορήθη ν' ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τοῦτο, καίτοι ζῶντος ἐπιθυμῆ τὴν συνδιαλλαγὴν τοῦ πρώην ἀρχιγραμματέως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, καταλιπὼν τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ τῷ εἰς τοῦτο παρακαλέσαντι αὐτόν. Καὶ ὅμως ἢ ἐν τῇ τελετῇ ταύτῃ παρουσία τοῦ δεξιῦ βραχίονος τοῦ αἰμυνίστου αὐτοκράτορος, καὶ ἂν μὴ ἀπέβαινε ὁ προάγγελος τῆς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπανόδου τοῦ πραγματικοῦ δημιουργοῦ τῆς ἐνεστώσης γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἐπανόδου σωτηροποδεδάτης ὑπὸ τὴν ἐποψίαν τῶν γερμανικῶν συμφορῶντων, θὰ ἐπέδρα πάντοτε εὐεργετικῶς ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῆς χώρας. -- Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου μετὰ τὴν ἀπόρριψιν πασῶν τῶν προταθειῶν τροποποιήσεων ἐπισηφισίς τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου

ἄρθρον τοῦ ἰρλανδικοῦ νομοσχεδίου ἀποτελεῖ σπουδαιότατον βῆμα πρὸς τὴν κύρωσιν τῆς ἰρλανδικῆς αὐτονομίας, ὑφ' ὅσων ἐν γένει μορφήν συνέλαβεν αὐτὴν ἐν νῶ ὁ γηραιὸς τῶν φιλελευθέρων ἡγέτης, εὐάρεστον δὲ κατὰ πάντα ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ἢ ἐν τῇ σκανδιναυικῇ χειρσυνήσῳ κατάστασι, ἀποδεικνύουσα προφάσεις μὲν τὰ ἄλλα, μόνον δὲ σκοπὸν τῆς ἀντιδράσεως τῶν Νορβηγῶν τὴν ὀριστικὴν αὐτῶν ἀπὸ τῆς Σουηδίας ἀπόσπασιν, δὲν παρέδχε τῇ συντηρητικῇ ἀντιπολιτεύσει τοῦ κ. Γλάδστωνος τὰ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ἐπιχειρήματα, ἅτινα ἠδύνατό τις νὰ φοβῆται ὅτι θὰ ἴντλουν ἀπ' αὐτῆς ὑπὲρ τῶν θεωριῶν αὐτῶν. — Ἀλλὰ καὶ ἄλλην ἔχομεν τὴν ἐβδομάδα ταύτην ἐκ Λονδίνου ἐνδιαφέρουσαν πολιτικὴν εἰδησιν, τὴν περὶ ἐπικειμένης παραδόσεως τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς εἰς τὸν διάδοχον τῆς ἀνάσσης, ἥτις ἔνεκα τῆς ἡλικίας αὐτῆς, εἶνε δὲ ἥδη, ὡς γνωστὸν, ὑπερεβδομηκοντοῦτις, ὡς καὶ ἔνεκα τῆς ἐν Γερμανίᾳ ἐσωτερικῆς καταστάσεως, σκέπτεται κατὰ τὰς ἐκ τῆς ἀγγλικῆς πρωτευούσης πρὸς τὰς γαλλικὰς ἐφημερίδας μεταδιδόμενας πληροφορίας νὰ παραιτηθῇ τὴν ἀρχήν. Οἱ προβαλλόμενοι λόγοι, καίτοι τὸ πρᾶγμα πάντοτε ὀφείλομεν μετ' ἐπιφυλάξεως νὰ δεχθῶμεν, ἔχουσι βεβαίως ὑπόστασιν· ἀλλὰ τοῦτοι προσθετέον καὶ ἕτερον ἐξ ἴσου σπουδαῖον, τὸν τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως αὐτοῦ τοῦ βρετανικοῦ βασιλείου. Ἡ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν κοινοτήτων πιθανωτάτην ἐπιψηφίσιν αὐτοῦ ἐξ ἴσου πιθανὴ ὑπὸ τῆς Γερουσίας ἀπόρριψις τῆς ἰρλανδικῆς αὐτονομίας θὰ παρεῖχε τὸ σύνθημα πρὸς ἐπανάληψιν τῆς ἐναντίον τοῦ γενηρακότος τούτου Σώματος ἐκστρατείας τῶν φιλελευθέρων, ἥτις θὰ ἐπέφερον ἐσωτερικὸν κλύδωνα, κατὰ τὸν ὅποιον θὰ ὑπῆρχεν ἀπόλυτος χρεια ἀκαμαιοτέρου κυβερνήτου, ὅστις μάλιστα διὰ τὰ φρονήματα αὐτοῦ νὰ δύναται εὐχερέστερον ν' ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ὀριστικωτέρας ὑποχωρήσεως τῶν συντηρητικῶν ἀρχῶν, ἢ πρὸς τὰς ὁποίας εὐλάβεια τῆς γηραιῆς ἀνάσσης δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκτεθῇ εἰς τοιαύτην δοκιμασίαν. Ὡς πρὸς τὴν ἐν Γερμανίᾳ κατάστασιν, αὕτη κατὰ τοῦτο δύναται νὰ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας — ἂν ἢ ἀπόφασις αὕτη ἐπαληθεύσῃ —, ὅτι διὰ τὰς ἄχρι τοῦδε ὑπὸ τῆς μίμης αὐτοῦ παρασχεθείσας τῷ αὐτοκράτορι Γουλιέλμῳ συμβουλίας, ὡς καὶ διὰ τὴν ἠθικὴν ὑποστήριξιν, ἥς ἐν Ἀγγλίᾳ ἔτυχεν ἡ γερμανικὴ πολιτικὴ, ἢ βρετανικὴ κυβέρνησις ἔχει ἀναλάβει ἠθικὰς τινὰς ὑποχρεώσεις, αἱτινες ἠδύνατο ἐν κρισίμῳ ὄρα ν' ἀπαιτήσωσιν ἐνέργειάν τινὰ ταύτας λοιπὸν τὰς ὑποχρεώσεις πιθανῶς θέλουσα εἶναι διασκεδάσῃ ἢ ἀνασθᾶ, ἐβουλεύθῃ τὴν ἀποχώρησιν. — Οἱ Γάλλοι πῦ- τύχουσαν νὰ ὑποδεχθῶσι θριαμβικῶς τὸν νικητὴν τῆς Δαχομένης στρατηγὸν Δώδς, κληθέντα, ὡς γνωστὸν, εἰς Παρισίους πρὸς διάσκεψιν περὶ τῆς ὀριστικωτέρας διεκπερατώσεως τοῦ ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἔργου, ὅπερ οὐδὲ μετὰ τὰς περὶ διαπραγματεύσεως προτάσεις τοῦ Βεχανζὲν ἀφίκετο εἰς τὸ πέρας αὐτοῦ, ὡς ἠλπίσθη. Ἐτερον πολιτικὸν γεγονός γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος εἶνε ἡ θρυλλουμένη ὡς ἐπικειμένη παραίτησις τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ κ. Δεβέλ, διαφω- νήσαντος πρὸς τὸν πρωθυπουργόν.

M. E. M.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ.

Παραιτηθέντος τοῦ τέως σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, κανονικαῖς ψήφοις ἀνεδείχθη τοιοῦτος ὁ πα- νιερώτατος τέως Σιτανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἀθανάσιος (Μεγακλῆς).

ΦΥΡΔΗΝ ΜΙΓΔΗΝ.

Καθὰ γράφουσιν αἱ ἀττικά· ἐφημερίδες αἱ ἐν Δελφοῖς ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις γαλλικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς γιγνόμεναι ἀνατκαφαὶ θησαυροὺς ἀποκαλύπτουσιν ὀνόματι τε καὶ πράγ- ματι, διότι πλὴν τοῦ Θησαυροῦ τῶν Ἀθηνάων ἀνεκαλύ- φθησαν καὶ ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν ἐπιγραφαί, αἵτινες σπουδαιο- τάτου ἐνδιαφέροντος θεωροῦνται, πρόκειται δ' ἴσως ν' ἀπο- καλύψωσιν ἡμῖν πολλὰ τέως ἄγνωστα.

Καὶ ἐκ Ναυπάκτου ἐπίσης ἀγγέλλονται σπουδαῖαι ἀρ- χαιολογικαὶ ἀνεκαλύψεις καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν. Πλὴν τῆς γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς, τῆς διενεργούσης, ὡς γνω- στὸν, νέας ἀνεσκαφὰς ἐν Τροίχ' ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Schliemann γενομένων, καὶ τῆς γαλλικῆς ἀρ- χαιολογικῆς σχολῆς ἀνεσκαπτούσης τοὺς Δελφοὺς καὶ ἡ ἀγγλικὴ ἀρχαιολογικὴ σχολὴ ἐν Ἀθήναις ἐπίσης ποιεῖται ἀνεσκαφὰς ἀποκαλυπτούσας σπουδαῖα ἀρχαιολογίματα.

— Ἀγγέλλεται ἡ προσεχὴ ἀρτίς, ἐν Παρισίοις τοῦ ἐκ τῶν τὰ μάλιστα ἰδιοτρόπων νέων νορβηγικῶν συγγραφέων, τοῦ Knut Hamsun, ὅστις ἀπεφάσισεν ὀριστικῶς νὰ μᾶθῃ τὴν γαβλικήν. Τῶν οἰκονομικῶν δ' αὐτοῦ μὴ ἐπιτροπύτων βίον ἐν Παρισίοις ἀνεῖ ἐργασίας, ἔγνω, κατὰ τὰς νορβη- γικὰς ἐφημερίδας, σπουδαίως νὰ ἐργασθῇ εἰσερχόμενος εἰς τὰ καταστήματ' τοῦ Λοῦβρου ὡς κατώτερος ὑπάλληλος ἢ μᾶλλον ὡς ὑπρέτης (garçon) εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Καφε- νεῖον. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐπιγέγραμα οὐδαμῶς ἐστὶ ξένοι αὐτῷ, διότι ὑπέρβηκεν οὐ πρὸ πολλοῦ ἐν καφεναίῳ ἐν Βοστώνῃ, εἰς ἣν μετέβη ὅπως μᾶθῃ τὴν ἀγγλικήν.

Ὁ κ. Knut Hamsun ἐστὶ συγγραφεὺς μυθιστορίας ἐπι- γραφθεμένης *la Faim*, ἥτις ἔτυχεν ἐκτάκτου ἐπιτυχίας πρὸ δύο ἐτῶν ἐν ταῖς σκανδιναυικαῖς χώραις καὶ ἐν Γερμανίᾳ. Πρὸ μικροῦ δὲ ὁ κ. Hamsun ἐδημοσίευσεν μυθιστορίαν ἐπι- γραφθεμένην *le Rédacteur Lyngre*, ἐν ᾗ πρόκειται περὶ τῶν νορβηγικῶν δημοσιογράφων. Τὸ κυριώτατον δὲ πρόσωπον τῆς μυθιστορίας ταύτης· ἐστὶν ὁ διευθυντὴς τῆς μεγάλης ἐφημερίδος τῆς Χριστιανίας ἐν ἣ γράφουσιν οἱ κ. κ. Bjorn- son, Georges Brandes καὶ Sigurd Ibsen ὁ υἱὸς τοῦ δρα- ματικοῦ συγγραφέως. Ἴδὲ ὅτι ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἐφαρμό- ζει τὸ τοῦ Ἡπείδου, «ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δὲ τ' ὄνειδος».

— Ἀγγέλλεται ὅτι προσεχῶς ἐκδίδεται μονογραφία περὶ τοῦ Renan ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ Grant Duff, φίλου τοῦ Διατήμου φιλοσόφου καὶ ἱστορικοῦ ἀπὸ τοῦ 1859.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 8 Μαΐου.

Τὸ σπουδαιότερον χρηματιστικὸν γεγονός τῆς ἐβδομάδος ταύτης εἶναι ἡ ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς Τραπεζῆς νέα ὑψώσις τοῦ τόκου τῆς προεξοφλήσεως ἀπὸ 3 1/2 εἰς 4 0/0. Τοῦτο προεβλέπετο μὲν ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἀνεφάνθησαν σημεῖα τινὰ βελτιώσεως ἐν τῇ χρηματαγορᾷ τοῦ Λονδίνου, διότι ὁ ἑκτός τῆς Τραπεζῆς τόκος εἶχε κατέλθει ἀπὸ 3 3/4 εἰς 3 1/4 τοῖς 0/0, ἐξ οὗ ὁ χρηματιστικὸς κόσμος ἤλπισε πρὸς στιγμὴν ὅτι ἤθελεν ἀναβληθῆ ἡ νέα ὑψώσις τοῦ τόκου. Καὶ ὅμως νέα ἀπόσυρσις χρημάτων ἐκ τῆς ἀγγλικῆς Τραπεζῆς καὶ ἐπομένως ἐλάττωσις τοῦ ἀποθεματικοῦ αὐτῆς ἠνάγκασαν τὸ συμβούλιον νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀπόφασιν νέας ὑψώσεως. Πρὸ ταύτης καὶ αἱ Τράπεζαι τοῦ Βελγίου καὶ τοῦ Βερολίνου ὑψώσαν τὸν τόκον, ἡ μὲν πρώτη εἰς 3, ἡ δὲ δευτέρα εἰς 4 0/0. Μόνη ἡ γαλλικὴ Τράπεζα ἐξακολουθεῖ διατηροῦσα τὸν τόκον εἰς 2 1/2 τοῖς 0/0, διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ χρηματιστήριον τῶν Παρισίων ἐξεδήλωσε καὶ κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα καὶ κατὰ τὴν παρούσαν τάσιν τινὰ πρὸς ἀνατίμωσιν οὐ μόνον τῆς γαλλικῆς ράντ, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν μάλιστα δὲ τῶν ἡμετέρων χρεωγράφων. Τὴν τάσιν ὅμως ταύτην ἀνεκοίψε πάντοτε ἡ στάσις τοῦ χρηματιστηρίου τοῦ Λονδίνου, τὸ ὅποσον, ἐπιηρεζόμενον ἐκ τῆς χρηματικῆς στενοχωρίας, ἦν ἐπινεγκον αἱ καταστρεπτικαὶ πτωχεύσεις τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ Τραπεζῶν, συμπαράσφρασαι καὶ πλεῖστα ἐμπορικὰ καὶ τραπεζικὰ καταστήματα ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ, δὲν δύναται ν' ἀνορθωθῆ. Πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἄνευ τῆς ἀνορθώσεως τοῦ χρηματιστηρίου τοῦ Λονδίνου, ὅπερ ἀναμφισβητήτως εἶναι τὸ διεθνὲς χρηματιστικὸν κέντρον, καὶ ἐν τῷ ὅποιῳ εὐρίσκουσιν ὑποδοχὴν τὰ χρεώγραφα καὶ αἱ ἀξίαι πάντων τῶν ἐθνῶν, σπουδαία ἀνατίμωσις ἐστὶν ἀδύνατος. Ἄλλ' οὐδὲν ἥτιον πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ ἐν πολλοῖς πρωτοβουλία τοῦ χρηματιστηρίου τῶν Παρισίων ἀπύλλαξε τὴν Εὐρώπην τῆς οικονομικῆς κρίσεως, ἥτις ἦτο ἀναπόφευκτος συνέπεια τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ καταστροφῶν. Εἰς τὴν σταθερότητα τοῦ χρηματιστηρίου τῶν Παρισίων ὀφείλεται πρὸ πάντων ἡ σχετικὴ διατήρησις τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων, τὰ ὅποια ἀντέστησαν εἰς τὸν γενικὸν ἐκπεσμόν, μὴ ἀπολέσαντα ἢ μίαν μονάδα ἐκ τῶν συνήθων τιμῶν, ἐνῶ αὐτὸ τὸ πρωδικὸν δάνειον 3 0/0 ἀπώλεσεν ἐντὸς 7 ἡμερῶν πλέον τῆς μιᾶς μονάδος, μίαν δὲ καὶ ἡμίσειαν ἀπώλεσεν ἡ Οὐγγρικὴ ράντ.

Τὰ τουρκικὰ λοιπὸν χρεώγραφα, ὑποστηριζόμενα, ὡς εἶπομεν, ὑπὸ τοῦ χρηματιστηρίου τῶν Παρισίων, ἤρξαντο ἀνατιμώμενα καὶ ἐνταῦθα, καίτοι ἡ ἡμετέρα ἀγορά, ἡ τοσοῦτον σκληρῶς δοκιμασθεῖσα ἐκ τῆς καταστρεπτικῆς ὑποτιμώσεως τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων, μετὰ πολλοῦ δισταγμοῦ καὶ δυσπιστίας παρακολουθεῖ τὴν ἐκ Παρισίων διδομένην ὠθησιν, πισοεῖται δὲ ἐκ τῆς ἐλαχίστης ἐναντίας πνοῆς, ὡς συνέβη χθές, διότι ἐνῶ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας αἱ τιμαὶ ἦσαν ὑπερτι-

ριγμέναι τοῦ μὲν Γενικοῦ χρέους εἰς 23,38, τῶν δὲ μετοχῶν τοῦ Μονοπωλείου εἰς τὰ 16,19, περὶ τὸ κλείσθιμον τοῦ χρηματιστηρίου ὀλίγα πωλήσεις ἐπῆνεγκον ὀπισθοδρόμωσιν μισθόλως δικαιολογουμένην ἐκ τῶν τιμῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀγορῶν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ οικονομικὴ τῆς Εὐρώπης κατάστασις δὲν ἐπιτρέπει ἀνεπιθύλακτον αἰσιοδοξίαν, ἀλλὰ καὶ αἱ περὶ τοῦ μέλλοντος τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων ἐπικρατούσαι ἐν Εὐρώπῃ πεποιθήσεις οὐδαμῶς ἐκλονίσθησαν, τούναντίον δὲ καὶ ἐνισχύθησαν ἐτι μᾶλλον μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς περὶ τῆς χρίσεως τοῦ 1892—1893 περιληπτικῆς ἐκθέσεως τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ δημοσίου χρέους τῆς Τουρκίας. Καίτοι δὲ περίληψιν τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἐδημοσιεύσαμεν ἤδη, ἐπαναλαμβάνομεν ὅμως καὶ ἐνταῦθα τὰ οὐσιωδέστερα, ἐπιστῶντες ἐπ' αὐτῶν τὴν προσοχὴν τοῦ δημοσίου.

Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἐκθεσιν αἱ καθαραὶ πρόσοδοι τοῦ 1892—93 ἀνῆλθον εἰς Λ. Τ. 2,184,545, ὑπερτερήσασαι τὰς τοῦ προηγουμένου ἔτους κατὰ 117,974 λίρ. Οὕτω δὲ τὸ πρὸς μέλλουσαν αὔξησιν τοῦ τόκου ἀποθεματικῶν κεφάλαιον, ὅπερ πέρυσιν ἦτο Λ. Τ. 9,493, ἀνέρχεται νῦν εἰς λ. 114,462. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐκ τῶν εἰσπραττομένων 2,250,000 λιρῶν τὸ 1,000,000 εἰσὶ πρόσοδοι σταθεραὶ, εἰς δὲ τὰς λοιπὰς ἐγένετο πλεόνασμο 10 0/0. Τὸ διὰ τὸ Γενικὸν χρέος τακτικὸν χρεωλύσιον ἀνῆλθεν εἰς 376,516 λ. τ. Ἐκ τούτων 292,895 λίρ. ἐχρησίμωσαν εἰς ἀγορὰν 545,270 τίτλων τῆς σειρᾶς Α, καὶ λίρ. 83,281 εἰς ἀγορὰν 376,515 τῆς σειρᾶς Β. -- Ἐκ τῶν ἀγορῶν δὲ τούτων ἐξηγεῖται ἡ ἀνατίμωσις τῶν δύο πρώτων σειρῶν.—Διὰ δὲ τοῦ ἐκτάκτου χρεωλύσιου συνισταμένου εἰς λίρ. 159,500 ἠγοράσθησαν τῆς μὲν σειρᾶς Α 22,330, τῆς δὲ Β 175,560, τῆς Γ 257,400 καὶ τῆς Δ 204,600. Οὕτω δὲ διὰ τῶν ἐξαγορῶν τούτων τὸ Γενικὸν χρέος, ὅπερ ἦτο μετὰ τὴν γενομένην σύμβασιν 116,135,063, κατῆλθεν ἐντὸς ἐνδεκαετίας εἰς 107,884,130 λίρ. τουρκ. ὀνομαστικάς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὁμολογίας τῶν σιδηροδρόμων, ἡ ἐκθεσις ἀναφέρει ὅτι διὰ τὸ τακτικὸν καὶ ἐκτάκτον χρεωλύσιον αὐτῶν ὑπῆρχε διαθέσιμον ποσὸν 30,843 λιρῶν τουρκικῶν ἠγοράσθησαν δὲ διὰ τοῦ ποσοῦ 12,865 λιρῶν 3,515 τίτλοι, καὶ μένουσιν ἐτι διαθέσιμοι λ. τ. 17,978 μέλλουσαι νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς αὔξησιν τοῦ ποσοῦ τῶν κληρωθεῖσιν ὁμολογιῶν, ἂν γέννηται παραδεκτὸν τὸ περὶ αὐτῶν σχέδιον.

Περὶ τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων ἀποφεύγομεν τὸ γυνὴ νὰ ποιήσωμεν ἐκτενῆ λόγον, ἢ νὰ ἐκφέρωμεν οἰανδήποτε κρίσιν, διότι ἡ μικρὰ πείρα ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὅτι προκειμένου περὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος, δὲν πρέπει νὰ προτρέχω ἐν τῶν γεγονότων καθ' ὅσον οὐδεμία βᾶσις δύναται νὰ θεωρηθῆ ἀσφαλῆς, καὶ οὐδεμία εἰδησις πρέπει νὰ λαμβάνηται τοῦ λοιποῦ ὑπ' ὄψιν, ἂν μὴ ἐπισήμως κυρωθῆ. Αἱ χθεσιναὶ τιμαὶ αὐτῶν ἦσαν τοῦ μὲν Παγίου 42 1/2, τοῦ δὲ Μονοπωλείου 52 καὶ τῶν δανείων 5 0/0 60,25.

Ν ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

Ὁ ἐπεύθυνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ